

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΜΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ – ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ
Ε.Ε. ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013 ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ
ΝΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020»**

Σεβαστή Ι. Κονταξή

Επιβλέπων: Καραμάνης Κωνσταντίνος

Αναπληρωτής Καθηγητής

Πρέβεζα, Οκτώβριος, 2017

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΜΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ – ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ
Ε.Ε. ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013 ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ
ΝΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020»**

Σεβαστή Ι. Κονταζή

Επιβλέπων: Καραμάνης Κωνσταντίνος

Αναπληρωτής Καθηγητής

Πρέβεζα, Οκτώβριος, 2017

**“THE EUROPEAN UNION FUNDING PROGRAMMES FOR THE
DEVELOPMENT OF MEDIUM AND SMALL SIZED ENTERPRISES
IN THE REGION OF EPIRUS DURING THE PERIOD 2007-2013 AND
THE PROSPECTS FOR THE NEW PROGRAMMING PERIOD 2014-
2020”**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα, 17/10/2017

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής

Καραμάνης Κωνσταντίνος,

Αναπληρωτής Καθηγητής

2. Μέλος επιτροπής

Αρνης Νικόλαος,

Λέκτορας

3. Μέλος επιτροπής

Χύτης Ευάγγελος,

Επίκουρος Καθηγητής

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

Μιχάλης Διακομιχάλης,

Καθηγητής

Υπογραφή

© Κονταξή Σεβαστή, 2017

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Κονταξή Σεβαστή

Υπογραφή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στη μητέρα μου, χάρη στην οποία κατάφερα να ολοκληρώσω τον κύκλο μεταπτυχιακών μου σπουδών.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι Μικρές και Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) είναι η ραχοκοκαλιά της Ευρωπαϊκής οικονομίας, αφού εκπροσωπούν το 99% του συνόλου των επιχειρήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η μεγάλη σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται από το πλήθος ευρωπαϊκών και εθνικών πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί για την ενίσχυσή τους. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο σχεδιασμού της ευρωπαϊκής πολιτικής από το 2000 μέχρι και σήμερα, έχει αναπτυχθεί μια σειρά μέτρων στήριξης και ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών και επενδυτικών προγραμμάτων.

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013, όπως θα αναλυθεί στην παρούσα εργασία, στόχευσε και προώθησε την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος στην επένδυση του παραγωγικού τομέα της οικονομίας, την κοινωνία της γνώσης και καινοτομίας, την απασχόληση και κοινωνική συνοχή, το θεσμικό περιβάλλον και την ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών, ως τόπο επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης.

Τα αποτελέσματα του ΕΣΠΑ 2007-2013 στην Περιφέρεια Ηπείρου, ως προς την αξιοποίηση των προσφερόμενων προγραμμάτων για τις επιχειρήσεις καθώς και ως προς την απορροφητικότητα των κονδυλίων είναι αξιοσημείωτα θετικά. Ο ΕΦΕΠΑΕ και όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς παρουσίασαν αξιόλογο έργο ως προς την διαχείριση των έργων και την υποστήριξη των επενδυτών.

Η νέα προγραμματική περίοδος ΕΠΑνΕΚ 2014-2020, φαίνεται ενθαρρυντική στην προώθηση των προγραμμάτων για τους υποψήφιους επανδυτές. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) αποτελεί ένα από τα πέντε τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014 - 2020, που εγκρίθηκαν μαζί με τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 18/12/2014. Το νέο μοντέλο αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας όπως τουρισμό, ενέργεια, αγροδιατροφή, περιβάλλον, εφοδιαστική αλυσίδα, τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών, υγεία και φαρμακευτική βιομηχανία, δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες, υλικά – κατασκευές.

Μέσω του ΕΠΑνΕΚ και σε συνέργεια με τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα υλοποιείται η στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης με στόχο τη σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση/ανάπτυξη των υφιστάμενων ή/και νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της Χώρας και των Περιφερειών της. Οι Μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Περιφέρειας Ηπείρου φαίνεται με τα μέχρι τώρα στοιχεία υποβολής των επενδυτικών σχεδίων τους πως θα αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που του προσφέρουν τα επενδυτικά προγράμματα του ΕΠΑνΕΚ.

Λέξεις – Κλειδιά: ΕΣΠΑ, Ε.Ε., Μμε, Ανάπτυξη, Ήπειρος, ΕΠΑνΕΚ

ABSTRACT

The Small and medium sized businesses (SMB) are the backbone of the European economy, since they represent the 99% of the total number of the businesses in the European Union. The great role of them for the European Union is obvious from the amount of the national and European initiatives taken for their growth. To be more specific, in the frame of the European policies from the year 2000 till now, there has been developed a series of new meters for the support of small and medium sized businesses, via initiatives and funding programmes.

The National Strategic Reference Framework (NSRF) 2007-2013, was structured on the basis of the decisions of the European Council of 16th December 2005 and of the specifications – limitations provided for in the new Regulations, and also according to the sectoral and regional development needs for the next period, also taking into account the needs for completion of ongoing projects carried forth from the previous programming period and the requirements for actions serving the objectives of the Lisbon Strategy. A fundamental choice was the optimum utilisation of the resources of the new programming period to the benefit of the country's balanced regional development.

In the Region of Epirus the results of the NSRF 2007-2013, regarding the results of the funding programmes on the enterprises and the absorption of the programmes in general the authorities like EFEPAE are expressing exceptionally positive.

The new programming period EPAnEK 2014-2020, seems to be encouraging in the promotion of new investments. The “Competitiveness, Entrepreneurship and Innovation” (EPAnEK) Operational Programme is one of the five sectoral operational programmes of the Partnership and Cooperation Agreement (the new NSRF) for the period 2014-2020, which along with the 13 Regional Operational Programmes, were approved on 18/12/2014 by the European Commission. The new model brings to the fore productive, competitive and outward-looking sectors of the economy, such as tourism, energy, agri-food, the environment, the supply chain, information and communication technologies, health and the pharmaceutical industry, creative and cultural industries, material.

The Operational Programme for Competitiveness, Entrepreneurship and Innovation occupies a central position to the Country's efforts to create a new production model that

will lead to development and will strengthen the competitiveness of the Greek economy by leveraging private financing – construction.

The Small medium sized enterprises in the Region of Epirus, regarding the numbers of their participation in the funding programmes, are ready to benefit from the opportunities given by EPAnEK.

KEY WORDS: ESPA, E.U., SME, Funding, Epirus, EPAnEK

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	iv
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	v
ABSTRACT	vii
Πίνακας Συντομογραφιών	xiii
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ	xiv
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xv
Κεφάλαιο 1	1
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΚΑΙ ΤΩΝ Ε.Π.	1
1.1 Η διαβούλευση για την κατάρτιση του ΕΣΠΑ και των ΕΠ σε εθνικό επίπεδο	1
1.2 Κυριότερες εισροές και μεθοδολογία κατάρτισης του ΕΣΠΑ	6
1.3 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	8
1.4 Κανονισμός ΕΤΠΑ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	11
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΟΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΕ ΤΟ ΕΣΠΑ	11
2.1. Θεματικές προτεραιότητες της αναπτυξιακής στρατηγικής	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	20
Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ευρώπη:	20
Βασικές κατευθύνσεις πολιτικής	20
3.1. Η Ευρωπαϊκή πολιτική για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και πράξη SBA (Small Business Act)	20
3.2. Η ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις 2013 (SME Review)	24
3.3 Βασικά στοιχεία της ετήσιας έκθεσης της SME Review για το 2013	24
Πίνακας 3.1. Πρόοδος των Πολιτικών σε σχέση με την Ικανοποίηση της αγοράς	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	28

Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις στην Ελλάδα.....	28
4.1. Στοιχεία για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα για το 2012- 2013	28
Πίνακας 4.1	28
4.2. Το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την SBA και το πλαίσιο πρωτοβουλιών της ελληνικής κυβέρνησης	30
4.3. Αποκλίσεις - Κενά από την Ευρωπαϊκή πραγματικότητα (GAPS).....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	36
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ 2007-2013	36
Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης κατά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού	36
5.1 Χωροαναπτυξιακά χαρακτηριστικά	36
5.2 ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats).....	38
ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1 SWOT ANALYSIS.....	40
5.3 Η αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2007-2013	41
5.4 Ιεράρχηση και εξειδίκευση των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ για το ΠΕΠ	45
πίνακας 5.....	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	51
ΗΠΕΙΡΟΣ 2007-2013	51
6.1 Αποτελέσματα επενδυτικών προτάσεων που υλοποιήθηκαν.....	52
Πίνακας 6.1 ΙΩΑΝΝΙΝΑ	53
Πίνακας 6.2 ΆΡΤΑ.....	54
Πίνακας 6.3 ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑ	55
Πίνακας 6.4 ΠΡΕΒΕΖΑ	56
6.2 Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:	57
«Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου – Υπηρεσιών».....	57
Πίνακας 6.5 Έργα προς ένταξη	61

Πίνακας 6.6 Δυνητικά εντασσόμενα έργα	62
Πίνακας 6.7 Υλοποιηθέντα έργα στην Ήπειρο	65
Πίνακας 6.8 Αποτελέσματα στην Πρέβεζα.....	65
Κεφάλαιο 7	66
Μελλοντικές δράσεις ανάπτυξης των ΜμΕ.....	66
7.1 ΕΠΑνΕΚ	67
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014 – 2020 (ΕΠΑνΕΚ).....	67
7.2 Αποτελέσματα στην Ήπειρο	69
7.3 Escrow Account - Ανοιχτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός.....	72
Γενικά Συμπεράσματα	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	75
Παράρτημα Α.....	75
Πίνακας αντιστοιχίας της ελληνικής αναπτυξιακής στρατηγικής, και των οριζόντιων πολιτικών και προτάσεων που σχετίζονται με τις ΜμΕ.....	75
Παράρτημα Β	81
Γενικές αναπτυξιακές προτεραιότητες/στόχοι της Ηπείρου:.....	81
Παράρτημα Γ.....	82
Φορέας Διαχείρισης των επενδυτικών Προγραμμάτων.....	82
ΕΦΕΠΑΕ.....	82
Παράρτημα Δ	85
Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δυτικής Ελλάδος – Πελοποννήσου - Ηπείρου & Ιονίων Νήσων.....	85
Παράρτημα Ε	87
Προϋποθέσεις ένταξης στο Πρόγραμμα «Ενίσχυση της Αυτοαπασχόλησης Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης».....	87
Παράρτημα ΣΤ	88

Προϋποθέσεις ένταξης στο Πρόγραμμα «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα»	88
Παράρτημα Ζ	90
Προϋποθέσεις ένταξης στο Πρόγραμμα «Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές».....	90
Παράρτημα Η.....	91
Προϋποθέσεις ένταξης στο Πρόγραμμα «Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών»...	91
Παράρτημα Θ.....	93
Άνοιγμα καταπιστευτικού λογαριασμού και εκταμίευση της χρηματοδότησης σε 3 βήματα.....	93
Βιβλιογραφία	94

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΤΑ	Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη
ΕΠΑνΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΥΠΟΙΟ	Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΚΣΚΓ	Κοινοτική Στρατηγική Κατευθυντήρια Γραμμή
ΟΚΓ	Ολοκληρωμένη Κατευθυντήρια Γραμμή
ΘΠ	Θεματική Προτεραιότητα
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΣτΛ	Συνθήκη της Λισαβόνας
ΜμΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΔΕΚΟ	Δημόσιες Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας
Ι.Κ.Ε.	Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία
ΕΠΜ	Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
ΕΦΕΠΑΕ	Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακού Πρόγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα
SBA	Small Business Act

ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

Στρατηγική της Λισσαβόνας

Κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας¹ (Μάρτιος 2000), οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων θέσπισαν μια στρατηγική, τη λεγόμενη «στρατηγική της Λισσαβόνας», με σκοπό να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) η πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο και να επιτευχθεί ο στόχος της πλήρους απασχόλησης πριν από το έτος 2010. Η στρατηγική αυτή, η οποία αναπτύχθηκε στο πλαίσιο πολλών Ευρωπαϊκών Συμβουλίων που διεξήχθησαν μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας, βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- έναν οικονομικό πυλώνα για την προετοιμασία της μετάβασης προς μια ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης. Στον πυλώνα αυτό δίνεται έμφαση στην ανάγκη για συνεχή προσαρμογή στις εξελίξεις της κοινωνίας της πληροφορίας και στις προσπάθειες για συναίνεση στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης.
- έναν κοινωνικό πυλώνα για τον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού μοντέλου μέσω επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Τα κράτη - μέλη καλούνται να επενδύσουν στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και να διεξαγάγουν ενεργό πολιτική απασχόλησης προκειμένου να διευκολύνουν τη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης.
- έναν περιβαλλοντικό πυλώνα ο οποίος προστέθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001 και ο οποίος επικεντρώνεται στο γεγονός ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να διαχωρίζεται από τη χρήση των φυσικών πόρων.

Για την επίτευξη των στόχων που θεσπίστηκαν το 2000, εκδόθηκε κατάλογος με αριθμητικούς στόχους. Λόγω του ότι οι σχετικές πολιτικές ανήκουν σχεδόν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, τέθηκε σε εφαρμογή η ανοικτή μέθοδος συντονισμού (ΑΜΣ) η οποία περιλαμβάνει την κατάρτιση εθνικών σχεδίων δράσης. Πέρα από τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών, η στρατηγική της Λισσαβόνας προβλέπει την προσαρμογή και την ενίσχυση των υφιστάμενων διαδικασιών συντονισμού: της διαδικασίας του Λουξεμβούργου για την απασχόληση, της διαδικασίας του Κάρντιφ για τη λειτουργία των αγορών (αγαθά, υπηρεσίες και κεφάλαια) και της διαδικασίας της Κολωνίας για τον μακροοικονομικό διάλογο.

Ο ενδιάμεσος απολογισμός που καταρτίστηκε το 2005 έδειξε ότι οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν αποπροσανατόλισαν από την ιεράρχηση των στόχων και ότι τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν είναι μέτρια. Για το λόγο αυτό, το Συμβούλιο ενέκρινε νέα εταιρική συνεργασία που έχει ως στόχο να εστιάσει τις προσπάθειες στην επίτευξη ισχυρότερης και πιο βιώσιμης ανάπτυξης καθώς και στη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης. Όσον αφορά την εφαρμογή, η διαδικασία συντονισμού απλοποιήθηκε. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση χρησιμοποιούνται ως βάση τόσο για το κοινοτικό πρόγραμμα της Λισσαβόνας όσο και για τα εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματα. Αυτή η απλοποίηση του προγραμματισμού επιτρέπει την καλύτερη παρακολούθηση της εφαρμογής βάσει μίας μόνο έκθεσης προόδου.

¹ ΕΣΠΑ 2014-2020, Ευρετήριο όρων, <https://www.espa.gr/el/Pages/DictionaryFS.aspx?item=397>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007 - 2013 αποτέλεσε το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013.

Εκπονήθηκε στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία το ΕΣΠΑ «...εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Ταμεία συμβαδίζει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή και προσδιορίζει το σύνδεσμο μεταξύ των κοινοτικών προτεραιοτήτων αφενός και του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αφετέρου»².

Για τη διαμόρφωση του ΕΣΠΑ 2007-2013 ως εγγράφου προγραμματισμού, αξιοποιήθηκαν εισροές από ένα σημαντικό αριθμό προτάσεων που υπεβλήθησαν στο Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, κατευθύνσεων - πολιτικών επιλογών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και ποσοτικών δεδομένων και μελετών.

Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2005, με τις οποίες διασφαλίσθηκαν έως το 2013 οι πόροι της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής για τη χώρα, οι νέοι Κανονισμοί των Ταμείων της ΕΕ, καθώς και οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής, αποτέλεσαν το πλαίσιο στο οποίο βασίστηκαν, μεταξύ των άλλων, οι εθνικές αρχές προκειμένου να προσεγγίσουν τις βασικές παραμέτρους του αναπτυξιακού προγραμματισμού και να καταρτίσουν το ΕΣΠΑ.

Επιπλέον, σύμφωνα πάντα με την προαναφερθείσα πηγή, τα κυριότερα έγγραφα της ΕΕ που αναφέρονται στην αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005-2008, ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση των βασικών στρατηγικών επιλογών - προτεραιοτήτων, καθώς συνιστούν κεντρικές μακροπρόθεσμες επιλογές για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις οποίες κλήθηκε να συμβάλει και η αναπτυξιακή πολιτική του νέου ΕΣΠΑ.

Βασική επιλογή ήταν η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου προς όφελος της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας. Το νέο σχήμα χαρακτηρίζεται από μικρότερο πλήθος Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 2000-2006, που οδηγεί σε πιο ευέλικτο σχήμα διαχείρισης: ο

² Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού
<http://2007-2013.espa.gr/el/Pages/staticWhatIsESPA.aspx>

στρατηγικός σχεδιασμός της χώρας για την περίοδο 2007-2013 θα υλοποιηθεί μέσα από οκτώ (8) Τομεακά ΕΠ, πέντε (5) Περιφερειακά ΕΠ και δεκατέσσερα (14) Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

Την περίοδο 2007-2013 οι Μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα βρίσκονται σχεδόν στο σύνολό τους σε ύφεση λόγω της οικονομικής κρίσης που είχε ξεκινήσει. Ο κλάδος του τουρισμού και ακολούθως των υπηρεσιών και του εμπορίου είναι αυτοί που θα αξιοποιήσουν περισσότερο τα επενδυτικά προγράμματα που προσφέρονται αυτή την περίοδο. Η Ήπειρος δείχνει μια ιδιαίτερη ανάπτυξη στα παράλια της, με την αύξηση επισκεπτών τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό. Το γεγονός αυτό έδωσε μια ιδιαίτερη ώθηση για εκσυγχρονισμό και βελτίωση των υπηρεσιών των επιχειρήσεων που συνδέονται με τον κλάδο αυτό. Λίγες αλλά αξιοσημείωτες είναι και οι επενδύσεις στον τομέα της μεταποίησης ενώ το πρόγραμμα της Γυναικείας επιχειρηματικότητας μείωσε την ανεργία σε πολλές μειονεκτικές περιοχές και όχι μόνο.

Στο κείμενο που ακολουθεί θα έχουμε τη δυνατότητα να δούμε και τις προβλέψεις για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020, μέσω των προγραμμάτων που έχουν προκυρηχτεί για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και αυτών που αναμένονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΚΑΙ ΤΩΝ Ε.Π.

1.1 Η διαβούλευση για την κατάρτιση του ΕΣΠΑ και των ΕΠ σε εθνικό επίπεδο

Ο εθνικός αναπτυξιακός σχεδιασμός είναι αποτέλεσμα μίας απαιτητικής προσπάθειας σύνθεσης προτάσεων και συγκερασμού προτεραιοτήτων και καλύπτει μια πολυεπίπεδη προσέγγιση που αγγίζει τις συνολικές αναπτυξιακές επιλογές της οικονομίας και της κοινωνίας της χώρας, τις κατευθύνσεις της Ε.Ε., την οικονομική συγκυρία και τις αντικειμενικές δυνατότητες αποτελεσματικής και αποδοτικής υλοποίησης των έργων.

Σύμφωνα με το ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και ειδικότερα της Γενικής Γραμματείας Επενδύσεων και Ανάπτυξης, στο πλαίσιο των διαδικασιών σχεδιασμού πραγματοποιήθηκε μια ευρύτατη διαβούλευση, επιδιώκοντας τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και συναίνεση στη διαμόρφωση των στρατηγικών επιλογών που θα οδηγήσουν στην επίτευξη ενός μακροπρόθεσμου αναπτυξιακού οράματος για τη χώρα. Η διατύπωση της πρότασης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) για την περίοδο 2007-2013 και ο συντονισμός των διαδικασιών εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΟΙΟ).

Το ΕΣΠΑ διαμορφώθηκε σε συνεργασία με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, τις Περιφερειακές και Τοπικές Αρχές και σε διαβούλευση με την ΕΕ, στο πλαίσιο μιας ενδυναμωμένης σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο εταιρικής σχέσης, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Γενικού Κανονισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων. Η αρχή της εταιρικής σχέσης³ εφαρμόστηκε πλήρως στις διαδικασίες κατάρτισης του ΕΣΠΑ και βασίστηκε στην αρχή της διαφάνειας⁴.

Η συμμετοχή των εταίρων στη διαδικασία προέκυψε με βάση την αντιπροσωπευτική εκπροσώπηση τομέων πολιτικής και κοινωνικών ομάδων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, την πλήρη κάλυψη του εύρους των πολιτικών και ειδικών οριζόντιων θεμάτων που αναπτύσσονται στο ΕΣΠΑ, κατά τις απαιτήσεις του Γενικού

³ όπως αποτυπώνεται στα Άρθρα 11 και 28.1 του Γενικού Κανονισμού των Ταμείων

⁴ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης
http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_260107.pdf

Κανονισμού⁵. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαβούλευσης δημοσιοποιήθηκαν στην ιστοσελίδα του ΥΠΟΙΟ και κοινοποιήθηκαν σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς τα βασικά υποστηρικτικά έγγραφα του σχεδιασμού. Οι προτάσεις των φορέων αναρτήθηκαν σε ειδική ιστοσελίδα του ΥΠΟΙΟ για την 4η Προγραμματική Περίοδο, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα ευρύτερου διαλόγου και ενημέρωσης των πολιτών. Ιδιαίτερη προσπάθεια καταβλήθηκε ώστε οι αρμοδιότητες και η συμμετοχή των εταίρων να διευρυνθούν κατά το μέγιστο, σε όλες τις φάσεις του σχεδιασμού (υποβολή και επεξεργασία προτάσεων, συστηματική ενημέρωση, διοργάνωση ειδικών συσκέψεων, εισροές στα προσχέδια του ΕΣΠΑ κλπ). Η οργάνωση των διαδικασιών αποσκοπούσε στην ενεργή και ευρύτερη δυνατή συμμετοχή τους και στην αξιοποίηση των προτάσεων που διαμόρφωσαν. Οι προτάσεις αυτές αποτέλεσαν αντικείμενο συστηματικής επεξεργασίας από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΟΙΟ και βασική εισροή στα προσχέδια του ΕΣΠΑ.

Στο πλαίσιο διαβούλευσης και του αναπτυξιακού προγραμματισμού ορόσημο στάθηκε η αποστολή της 1ης Εγκυκλίου στους φορείς ευθύνης τομεακών και περιφερειακών πολιτικών «Εκκίνηση» τον Ιούνιο 2004 οπότε και ξεκίνησαν επίσημα οι διαδικασίες σχεδιασμού του ΕΣΠΑ.

Στη συνέχεια προσδιορίστηκαν τα όργανα και τα επίπεδα κατάρτισης του ΕΣΠΑ ως εξής⁶:

- «Διυπουργική Επιτροπή Συντονισμού και Χάραξης Πολιτικής Αναπτυξιακού Προγραμματισμού 2007-2013», ως ο κεντρικός συντονιστικός μηχανισμός που θέτει το βασικό πλαίσιο πολιτικής του ΕΣΠΑ, στην οποία προϊσταται ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών⁷.

⁵ Γενικός Κανονισμός

Ο υπ' αριθμ. 1083/2006 Κανονισμός (ΕΚ) του Συμβουλίου της 11.7.2006 «περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του Κανονισμού (Ε.Κ.) αριθ. 1260/1999» (ΕΕ L 210 της 31.7.2006).

Ο κανονισμός καθορίζει το πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή, συμπεριλαμβανομένης της μεθόδου για τον καθορισμό των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τη συνοχή, το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς και τη διαδικασία εξέτασης σε κοινοτικό επίπεδο. Για το σκοπό αυτό, ο κανονισμός αυτός καθορίζει τις αρχές και τους κανόνες όσον αφορά την εταιρική σχέση, τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής διαχείρισης, την παρακολούθηση και τον έλεγχο με βάση τις συντρέχουσες αρμοδιότητες των κρατών - μελών και της Επιτροπής.

⁶ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης

http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_260107.pdf

Κεφ. 1.1 «Η διαβούλευση για την κατάρτιση του ΕΣΠΑ και των ΕΠ σε εθνικό επίπεδο», σελ.44

- «Ομάδα Σχεδιασμού και Κατάρτισης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού 2007-2013» και «Επιστημονική-Οργανωτική Γραμματεία Σχεδιασμού του ΕΣΠΑ» του ΥΠΟΙΟ, οι οποίες υποστηρίζουν την παραπάνω Επιτροπή σε συνεχή βάση.

- «Ομάδες Σχεδιασμού Προγραμμάτων Υπουργείων και Περιφερειών» (ΟΣΠ). Αποτελούν το σύνδεσμο του Υπουργείου / Περιφέρειας με την Ομάδα Κατάρτισης και υποστηρίζουν την Περιφέρεια /Υπουργείο για τη συμμετοχή της /του στο σχεδιασμό του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ). Στελεχώνονται από προσωπικό των υφιστάμενων Διαχειριστικών Αρχών, των Υπουργείων και των Περιφερειών και υποστηρίζονται από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Η 2η Εγκύκλιος του ΥΠΟΙΟ, που απεστάλη σε πάνω από 60 φορείς (κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι, Υπουργεία, Περιφέρειες κλπ), περιλάμβανε το προγραμματικό πλαίσιο της περιόδου 2007-2013, τα προς διαμόρφωση έγγραφα καθώς και το χρονικό προγραμματισμό εκπόνησής τους, τη μεθοδολογία και τις διαδικασίες για την κατάρτιση των κατευθύνσεων της εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης και των Τομεακών και Περιφερειακών προτεραιοτήτων ανάπτυξης. Υπεβλήθησαν 34 αναλυτικές προτάσεις Υπουργείων και Περιφερειών με τις βασικές αναπτυξιακές επιλογές τους. Στο διάστημα Ιουνίου-Ιουλίου 2005 διοργανώθηκαν από τις 13 Περιφέρειες αντίστοιχα Περιφερειακά Αναπτυξιακά Συνέδρια, με σκοπό την επεξεργασία των αρχικών αναπτυξιακών κατευθύνσεων από όλους τους εμπλεκόμενους, σε περιφερειακό επίπεδο, φορείς ενώ σε αρκετές περιπτώσεις προηγήθηκε αντίστοιχη διαβούλευση σε νομαρχιακό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του 1ου Εθνικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου (Ιούλιος 2005) διαμορφώθηκαν και υπεβλήθησαν στο ΥΠΟΙΟ 42 επικαιροποιημένες συνοπτικές προτάσεις από Υπουργεία, Περιφέρειες και άλλους φορείς, με κωδικοποίηση των προτεραιοτήτων τους. Τον Οκτώβριο του 2005 υποβλήθηκε στην Ε.Ε. και παρουσιάστηκε στις Επιτροπές Οικονομικών και Ευρωπαϊκών Κοινοτικών Υποθέσεων του Ελληνικού Κοινοβουλίου το Ελληνικό Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2005-2008 (ΕΠΜ), σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που δόθηκαν μετά την αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισαβόνας (ΣτΛ)⁸. Σε όλη τη διαδικασία κατάρτισης του Ελληνικού ΕΠΜ, εκφράστηκε η προσπάθεια για στενότερη σύνδεση των παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων και της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής⁹ με τη ΣτΛ, και αντιμετωπίστηκε ως διαδραστική

⁸ Στρατηγική της Λισαβόνας, βλ. ευρετήριο όρων

⁹ Η οικονομική και κοινωνική συνοχή –όπως ορίζεται στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986 (Συνθήκη της ΕΕ)– «αποσκοπεί ιδιαίτερα στη μείωση του χάσματος μεταξύ των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών». Η πιο πρόσφατη συνθήκη της ΕΕ, η Συνθήκη της Λισαβόνας, προσθέτει μία ακόμα πτυχή στη συνοχή, αναφερόμενη στην «οικονομική, κοινωνική και

διαδικασία σε σχέση με την κατάρτιση του ΕΣΠΑ. Παράλληλα, προωθούνται οι διαδικασίες αναμόρφωσης του Εθνικού Σκέλους του ΠΔΕ σε ένα μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό πρόγραμμα με εξειδίκευσή του σε ετήσια βάση και με συγκεκριμένες δομές και διαδικασίες διαχείρισης.

Η διαβούλευση υποστηρίχθηκε από ειδικές θεματικές συναντήσεις με τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους και με τα Υπουργεία και τις Περιφέρειες για την καλύτερη επίτευξη των στόχων του Προγράμματος.

Ακολούθησε μία περίοδος συνεργασίας με τους εμπλεκόμενους, στο σχεδιασμό, φορείς και εταίρους και επεξεργασίας των σχολίων που ελήφθησαν από αυτούς, με στόχο την ενσωμάτωση των προτάσεών τους στο υπό διαμόρφωση ΕΣΠΑ.

Μετά την ολοκλήρωση του νέου κανονιστικού πλαισίου σε επίπεδο ΕΕ και της αποκωδικοποίησης των απαιτήσεών του, το ΥΠΟΙΟ κατάρτισε και την 3η Εγκύκλιο, με την οποία εξειδικεύονταν οι αρχές που διέπουν τη δομή και το περιεχόμενο των ΕΠ, προκειμένου οι Ομάδες Σχεδιασμού Προγράμματος (ΟΣΠ) των Υπουργείων και των Περιφερειών και κατ' επέκταση οι αρμόδιες αρχές προγραμματισμού, να έχουν την κατάλληλη υποστήριξη και καθοδήγηση κατά τη διαδικασία εκπόνησης των ΕΠ.

Στο 3ο Εθνικό Αναπτυξιακό Συνέδριο (Ιούνιος 2006) παρουσιάστηκε επικαιροποιημένο έγγραφο εργασίας - προσχέδιο του στρατηγικού μέρους του ΕΣΠΑ προς σχολιασμό από τους φορείς, η πρόοδος στο σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στη βάση της 3ης Εγκυκλίου καθώς και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του σχεδιασμού. Επίσης, υπήρξε ενημέρωση για τα συμπεράσματα από τη διαδικασία της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους.

Τον Οκτώβριο του 2006 διεξήχθη το 4ο Εθνικό Αναπτυξιακό Συνέδριο όπου παρουσιάστηκαν προτάσεις σχετικά με τους μηχανισμούς εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, το ενδεικτικό πλαίσιο κριτηρίων διαχειριστικής επάρκειας των δυνητικών δικαιούχων της περιόδου 2007-2013 και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του Εθνικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της νέας προγραμματικής περιόδου. Επίσης υπήρξε ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο του νέου κύκλου διαβούλευσης με τους

εδαφική συνοχή», δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση «στις αγροτικές περιοχές, τις ζώνες που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές». Κάτω από αυτό το σκεπτικό, η πολιτική συνοχής πρέπει, πέραν της οικονομικής και κοινωνικής, να προωθεί μια πιο ισορροπημένη και βιώσιμη «χωρική ανάπτυξη» που συνιστά μια έννοια ευρύτερη από αυτήν της περιφερειακής πολιτικής.

εμπλεκόμενους φορείς χάραξης πολιτικής και τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους, με αντικείμενο το σχεδιασμό του Πλαισίου Διαχείρισης, Παρακολούθησης & Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και τα κριτήρια διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων της περιόδου 2007-2013.

Η εποικοδομητική συνεργασία και ευρεία συναίνεση που διασφαλίστηκε κατά την κατάρτιση του ΕΣΠΑ με την ευρεία συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών σε όλα τα στάδια στρατηγικού σχεδιασμού και επιχειρησιακής εξειδίκευσης των ΕΠ, επεκτάθηκε και στην ενεργοποίηση, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων.

Όλα τα κείμενα της διαβούλευσης καθώς και οι προτάσεις των φορέων που απεστάλησαν στο ΥΠΟΙΟ και λήφθηκαν υπόψη κατά το σχεδιασμό είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα <http://www.hellaskps.gr/programper4/>¹¹.

¹⁰ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης
http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_260107.pdf

¹¹ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης
http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_260107.pdf

1.2 Κυριότερες εισροές και μεθοδολογία κατάρτισης του ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ αποτέλεσε το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της ΕΕ σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013. Εκπονήθηκε στο πλαίσιο της νέας Στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την οποία το ΕΣΠΑ «..εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Ταμεία συμβαδίζει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή και προσδιορίζει το σύνδεσμο μεταξύ των κοινοτικών προτεραιοτήτων αφενός και του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αφετέρου».

Για τη διαμόρφωση των διαδοχικών σχεδίων του ΕΣΠΑ 2007-2013 ως εγγράφου προγραμματισμού, αξιοποιήθηκαν εισροές από ένα σημαντικό αριθμό προτάσεων που υπεβλήθησαν στο ΥΠΟΙΟ, κατευθύνσεων - πολιτικών επιλογών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ποσοτικών δεδομένων και μελετών, που τυποποιούνται σε 3 επίπεδα:

- Στο επίπεδο του κοινωνικού διαλόγου και της διαβούλευσης που αναλύθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο.
- Στο επίπεδο των εισροών και της συνεργασίας με τις υπηρεσίες της ΕΕ.
- Στο επίπεδο των τεχνικών αναλύσεων και μελετών (εσωτερικά στις υπηρεσίες του ΥΠΟΙΟ, εξωτερικά από λοιπούς φορείς κλπ).

Η διάρθρωση του ΕΣΠΑ σε επιμέρους ενότητες ακολούθησε τις σχετικές προδιαγραφές του Γενικού Κανονισμού, αναλυτικότερες κατευθύνσεις των Γενικών Διευθύνσεων (ΓΔ) Περιφερειακής Πολιτικής και Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων της ΕΕ καθώς και κείμενα τεχνικών κατευθύνσεων (Fiches) που εκδόθηκαν από την ΕΕ για ειδικά θέματα.

Οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2005, με τις οποίες διασφαλίστηκαν έως το 2013 οι πόροι της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής για τη χώρα, οι νέοι Κανονισμοί των Ταμείων της ΕΕ, καθώς και οι Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Πολιτική Συνοχής, αποτέλεσαν το πλαίσιο στο οποίο βασίστηκαν, μεταξύ των άλλων, οι εθνικές αρχές προκειμένου να προσεγγίσουν τις βασικές παραμέτρους του αναπτυξιακού προγραμματισμού (ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και προοπτικές, διαμόρφωση εναλλακτικών επιλογών, αναπτυξιακή στρατηγική, εξειδίκευση σε βασικές θεματικές και χωρικές προτεραιότητες,

χρηματοδότηση, νέο πλαίσιο διαχείρισης και εφαρμογής, «αρχιτεκτονική» των ΕΠ) και να καταρτίσουν το ΕΣΠΑ¹².

Επιπλέον, τα κυριότερα έγγραφα της ΕΕ που αναφέρονται στην αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας¹³ και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση 2005-2008, ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση των βασικών στρατηγικών επιλογών - προτεραιοτήτων, καθώς συνιστούν κεντρικές μακροπρόθεσμες επιλογές για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις οποίες κλήθηκε να συμβάλει και η αναπτυξιακή πολιτική του ΕΣΠΑ. Οι κατευθύνσεις της «Διυπουργικής Επιτροπής Συντονισμού και Χάραξης Πολιτικής Αναπτυξιακού Προγραμματισμού 2007-2013», αποτέλεσαν καθοριστικές εισροές τόσο στο Στρατηγικό όσο και στο Επιχειρησιακό Μέρος του ΕΣΠΑ, με βασικές κατευθύνσεις και στρατηγικές επιλογές σε εθνικό επίπεδο.

Στατιστικά δεδομένα των υπηρεσιών της ΕΕ που αφορούσαν στη χωρική επιλεξιμότητα των Περιφερειών (Eligibility statistics), στοιχεία της Eurostat και πρόσφατες εκθέσεις της Ε. Επιτροπής και διεθνών οργανισμών με δεδομένα ανά τομέα πολιτικής αξιοποιήθηκαν για την αποτύπωση και δυναμική ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης. Η ανάλυση αυτή εμπλουτίστηκε επίσης από τα πορίσματα εκθέσεων αποτίμησης των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων σε προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού¹⁴ καθώς και από τη χωρική ανάλυση. Η σε βάθος ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης καθώς και η διαμόρφωση εναλλακτικών στρατηγικών επιλογών αποτέλεσαν μία από τις πρώτες επεξεργασίες στο πλαίσιο του προγραμματισμού, που τροφοδοτήθηκαν επίσης από τα συμπεράσματα της Έκθεσης Γενικής Μελέτης Προοπτικών Ανάπτυξης της Ελλάδας (Σεπτέμβριος 2005), καθώς και από τα παραδοτέα 5 Θεματικών Μελετών¹⁵ που εκπονήθηκαν για λογαριασμό του ΥΠΟΙΟ και λειτούργησαν ως προσχέδιο των θεματικών προτεραιοτήτων της αναπτυξιακής στρατηγικής και υποστήριξαν τη διαβούλευση.

¹² ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης
http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_260107.pdf

¹³ Communication from the Commission to the spring European Council: Time to move up a gear, Brussels, 25.1.2006, ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 12ης Ιουλίου 2005 σχετικά με τις ολοκληρωμένες

¹⁴ «Επιπτώσεις των Διαρθρωτικών Πολιτικών της ΕΕ στην Ελλάδα 1989 – 2006» ΚΕΠΕ Οκτώβριος 2005, Εκθέσεις Ενημέρωσης Ενδιάμεσης Αξιολόγησης ΕΠ του Γ ΚΠΣ του 2005, «Εξέλιξη και προσδιοριστικοί παράγοντες της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Οικονομίας: Βασικοί Δείκτες», Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών- Εργαστήρι Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Δεκέμβριος 2005

¹⁵ Ανθρώπινο Δυναμικό, Ανταγωνιστικότητα, Περιβάλλον, Μεταφορές, Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Βάσει των ανωτέρω, η στοχοθεσία του ΕΣΠΑ διατυπώθηκε σε 4 επίπεδα¹⁶:

- στο επίπεδο των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ,
- στο επίπεδο των πέντε (5) θεματικών και (3) χωρικών προτεραιοτήτων, όπως απαιτείται από το Γενικό Κανονισμό των Ταμείων,
- στο επίπεδο των δεκαεπτά (17) Γενικών Στόχων, στους οποίους αναλύεται κάθε θεματική προτεραιότητα,
- στο επίπεδο των ειδικών στόχων και των κύριων μέσων επίτευξης.

Η ενότητα με τον κατάλογο – σύνοψη των ΕΠ και την αρχιτεκτονική του ΕΣΠΑ διαμορφώθηκε στη βάση του πλαισίου και των περιορισμών των νέων Κανονισμών της ΕΕ και της εθνικής επιλογής για μικρότερο αριθμό συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και λιγότερων αλλά αποτελεσματικότερων Διαχειριστικών Αρχών σε σχέση με την περίοδο 2000-2006, καθώς και με στοιχεία από τα προσχέδια των ΕΠ.

Η ποσοτικοποίηση των στόχων στο επίπεδο του ΕΣΠΑ ακολούθησε το μεθοδολογικό πλαίσιο που προτείνει η ΕΕ¹⁷ και βασίστηκε σε μία προσέγγιση «από κάτω προς τα πάνω», κατά την οποία συνεκτιμήθηκε η συμβολή των ποσοτικοποιημένων στόχων (δεικτών) που περιλαμβάνονται στο επίπεδο των επιμέρους σχεδίων ΕΠ. Το πλέγμα ποσοτικοποιημένων στόχων του ΕΣΠΑ διαμορφώθηκε με βάση την αρχή της αναλογικότητας σε ένα περιορισμένο αριθμό δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων και, όπου ήταν δυνατό, επιπτώσεων ανά θεματική προτεραιότητα.

1.3 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πύλη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)¹⁸ επιδιώκει την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση διορθώνοντας ανισορροπίες μεταξύ περιφερειών.

¹⁶ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης

http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_260107.pdf, σελ 7

¹⁷ The New Programming Period, 2007-2013: Methodological Working Papers. Working Paper no. 2. INDICATORS FOR MONITORING AND EVALUATION: A PRACTICAL GUIDE

¹⁸ Ευρωπαϊκή πύλη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/erdf/

Το ΕΤΠΑ επικεντρώνει τις επενδύσεις του σε αρκετούς βασικούς τομείς προτεραιότητας. Αυτό είναι γνωστό ως «θεματική επικέντρωση»:

- Έρευνα και καινοτομία,
- ψηφιακό θεματολόγιο,
- στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ),
- οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα.

Οι πόροι του ΕΤΠΑ που κατανέμονται σε αυτές τις προτεραιότητες θα είναι ανάλογα με την κατηγορία της περιφέρειας.

- Στις πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες, τουλάχιστον το 80 % της χρηματοδότησης πρέπει να εστιάζει σε δυο, το λιγότερο, από αυτές τις προτεραιότητες.
- Στις περιφέρειες μετάβασης, αυτό ισχύει για 60 % της χρηματοδότησης.
- Σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, το ποσοστό είναι 50 %.

Επιπλέον, μερικοί πόροι του ΕΤΠΑ πρέπει να διοχετεύονται συγκεκριμένα προς έργα που προωθούν την οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα:

- Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες: 20 %
- Περιφέρειες μετάβασης: 15 %, και
- Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες: 12%.

1.4 Κανονισμός ΕΤΠΑ

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1783/1999

Ο κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), όπως αναλυτικά αναφέρεται στην ηλεκτρονική σελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την Περιφερειακή Πολιτική¹⁹ καθορίζει το ρόλο του τελευταίου και τα πεδία παρεμβάσεων, όπως η προώθηση των κρατικών και ιδιωτικών επενδύσεων που συμβάλλουν στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων στην Ένωση. Το ΕΤΠΑ στηρίζει προγράμματα που εστιάζονται στην περιφερειακή ανάπτυξη, τις οικονομικές αλλαγές, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την εδαφική συνεργασία στο σύνολο της ΕΕ. Στους τομείς προτεραιότητας για χρηματοδότηση ανήκουν η έρευνα, η καινοτομία, η περιβαλλοντική

¹⁹ πεδίο Νομοθεσία και Καθοδήγηση

http://ec.europa.eu/regional_policy/el/information/legislation/regulations/2007-2013/#erdfregulation

προστασία και η πρόληψη των κινδύνων, ενώ σημαντικό ρόλο διατηρούν οι επενδύσεις στις υποδομές, ιδιαίτερα στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΟΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΕ ΤΟ ΕΣΠΑ

Από την ανάλυση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, την ευρύτατη διαβούλευση και τους στρατηγικούς στόχους, προσδιορίστηκαν οι παρακάτω πέντε (5) θεματικές προτεραιότητες, οι οποίες εξειδικεύουν τη στρατηγική στόχευση της χώρας για τη προγραμματική περίοδο 2007-2013 και προωθούν την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος²⁰:

- Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας
- Κοινωνία της γνώσης και καινοτομία
- Απασχόληση και Κοινωνική Συνοχή
- Θεσμικό Περιβάλλον
- Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών, ως τόπο επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης.

Επισημαίνονται τρεις στόχοι άμεσα συνδεδεμένοι με το χώρο, οι οποίοι και προσδιορίζουν το περιεχόμενο της χωρικής ανάπτυξης: η ανάπτυξη ενός ισόρροπου και πολυκεντρικού αστικού συστήματος και μιας νέας σχέσης πόλης – υπαίθρου, η εξασφάλιση της ισότητας πρόσβασης στις υποδομές και στη γνώση, καθώς και η αειφόρος ανάπτυξη, ορθολογική διαχείριση και η προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Έτσι αναδεικνύονται τρεις χωρικές προτεραιότητες, η βιώσιμη αστική ανάπτυξη, η ανάπτυξη της υπαίθρου και η διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία.

²⁰ Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013, παραγραφος 4.2 σελ. 42

2.1. Θεματικές προτεραιότητες της αναπτυξιακής στρατηγικής

Στη συνέχεια ανφέρονται συνοπτικά οι Γενικοί στόχοι που τέθηκαν ανά θεματική προτεραιότητα, όπως αυτοί περιγράφονται στη Στρατηγική της Ανάπτυξης για την περίοδο 2007-2013.

2.1.1 Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας

Γενικός στόχος 1: Η αύξηση της εξωστρέφειας και των εισροών Ξένων Άμεσων Επενδύσεων

Γενικός στόχος 2: Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η αύξηση της παραγωγικότητας

Γενικός στόχος 3 : Η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας.

2.1.2 Κοινωνία της Γνώσης και Καινοτομία

Γενικός στόχος 4 : Η βελτίωση της ποιότητας και της έντασης των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο για την αναβάθμιση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Γενικός στόχος 5 : Η ενίσχυση της Έρευνας, Τεχνολογίας και η προώθηση της Καινοτομίας σε όλους τους κλάδους ως βασικό παράγοντα αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας και μετάβασης στην οικονομία της γνώσης.

Γενικός στόχος 6 : Η ψηφιακή σύγκλιση της χώρας με την ενσωμάτωση και τη συστηματική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στους τομείς κοινωνικής και οικονομικής δραστηριοποίησης.

2.1.3 Απασχόληση και κοινωνική συνοχή

Γενικός στόχος 7 : Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων

Γενικός στόχος 8 : Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση.

Γενικός στόχος 9 : Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης. Στόχος είναι η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας και η πρόληψη των φαινομένων περιθωριοποίησης και αποκλεισμού.

Γενικός στόχος 10 : Θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος Υγείας, που θα προσφέρει ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους πολίτες και θα εστιάζει στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών πρόληψης και φροντίδας.

Γενικός στόχος 11 : Η ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεσή τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη – απασχόληση - κοινωνική συνοχή).

2.1.4 Θεσμικό περιβάλλον

Γενικός στόχος 12 : Η βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων πολιτικών και η αποτελεσματική εφαρμογή τους για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δράσης.

2.1.5 Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των Περιφερειών ως τόπο επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης.

Γενικός στόχος 13: Η ανάπτυξη και ο εκσυγχρονισμός των φυσικών υποδομών και των συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών της χώρας.

Γενικός στόχος 14 : Ο ασφαλής ενεργειακός εφοδιασμός της χώρας με γνώμονα την αειφορία.

Γενικός στόχος 15 : Η αειφόρος διαχείριση του Περιβάλλοντος

Γενικός στόχος 16 : Η άσκηση αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής.

Γενικός στόχος 17 : Ανάδειξη του Πολιτισμού ως ζωτικού παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.

Στο σημείο αυτό θα αναλύσουμε δύο θεματικές προτεραιότητες, της Επένδυσης στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας και της απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής καθώς και τους Γενικούς στόχους τους που είναι σε άμεση συνάφεια με την επιχειρηματικότητα.

Στην Θ.Π. σχετικά με την Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας, ο Γενικός στόχος 1 που αναφέρεται στην αύξηση της εξωστρέφειας και των εισροών Ξένων Άμεσων Επενδύσεων επεδίωκε:

- τη στοχευμένη προσέλκυση επενδυτών
- τη βελτίωση της εξωστρέφειας του ελληνικού παραγωγικού συστήματος
- την αξιοποίηση του πλεονεκτήματος της χώρας ως πύλης πρόσβασης στην ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης.
- την εδραίωση της χώρας ως διεθνές επιχειρηματικό και οικονομικό κέντρο.

Η «στοχευμένη προσέλκυση επενδυτών» εστιάζει στη βελτίωση του θεσμικού περιβάλλοντος και των υποστηρικτικών δομών, των υποδομών, των μηχανισμών και των εργαλείων για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, στη διασύνδεση με διεθνή ολοκληρωμένα συστήματα παραγωγής και στην εγκατάσταση μόνιμων συνεργασιών ελληνικών και διεθνών επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο στόχος επιδιώκει την ανάπτυξη και προσέλκυση δραστηριοτήτων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και δραστηριοτήτων σε τομείς υψηλής τεχνολογίας με αυξημένες απαιτήσεις σε επιστημονικό δυναμικό.

Η «βελτίωση της εξωστρέφειας του ελληνικού παραγωγικού συστήματος» εστιάζει στην υποστήριξη παραγωγικών επενδύσεων για τη μείωση της εισαγωγικής διείδυσης και την ενίσχυση της παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων στην εγχώρια και τις διεθνείς αγορές.

Η «αξιοποίηση του πλεονεκτήματος της χώρας ως πύλης πρόσβασης στην ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης» στον τομέα της επιχειρηματικότητας εστιάζει στην ενίσχυση του ρόλου του εμπορίου, του τουρισμού και των λοιπών συνοδευτικών υπηρεσιών στο παραγωγικό σύστημα προκειμένου, να προωθηθεί η παρουσία και η προβολή των ελληνικών επιχειρήσεων και προϊόντων στις διεθνείς αγορές.

Η «εδραίωση της χώρας ως διεθνές επιχειρηματικό και οικονομικό κέντρο» εστιάζει στην ανάπτυξη συστήματος στοχευμένης προβολής ευκαιριών επενδύσεων μέσω διεθνών και περιφερειακών διαύλων επικοινωνίας προς ξένους δυνητικούς επενδυτές για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλλουν (έμμεσα) στην ΟΚΓ 12 «Επέκταση και εμβάθυνση της Εσωτερικής Αγοράς²¹».

Ο Γενικός στόχος 2 για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την αύξηση της παραγωγικότητας εξειδικεύεται περαιτέρω²²:

- στην τόνωση της προδιάθεσης για επιχειρηματικότητα
- στη μετατόπιση από την επιχειρηματικότητα ανάγκης στην εταιρική επιχειρηματικότητα υψηλών δυνατοτήτων

²¹ Για την κωδικοποίηση των Κοινοτικών Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για την Συνοχή (ΚΣΚΓ) και των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση (ΟΚΓ) βλ. κεφάλαιο 5 του ΕΣΠΑ. Η επισήμανση των ΟΚΓ γίνεται σε σχέση με τις Μικροοικονομικές (7-16) και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση (17-24). Σημειώνεται ότι η επισήμανση των σχετικών ΟΚΓ και ΚΣΚΓ στο παρόν κεφάλαιο γίνεται με κριτήριο τη σημαντική και άμεση συνέργεια-συμβολή των γενικών στόχων του ΕΣΠΑ σε αυτές. Δεν περιλαμβάνεται ειδική επισήμανση όπου ενδεχομένως εντοπίζεται συμβολή του ΕΣΠΑ σε επιμέρους – ειδικά σημεία των ΟΚΓ-ΚΣΚΓ ή έμμεση συμβολή του σε αυτά.

²² Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013, παραγράφος 4.2 Γενικός στόχος 2: Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η αύξηση της παραγωγικότητας σελ. 44

- στη στήριξη της καινοτομικής επιχειρηματικότητας σε τομείς με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα
 - στην προώθηση της επιχειρηματικής διάστασης στην προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος

Οι 3 πρώτοι στόχοι εστιάζαν στην υποστήριξη συστάδων (clusters) επιχειρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο, στη διεύρυνση της υποστήριξης των επενδυτικών δραστηριοτήτων στο σύνολο των άυλων επενδύσεων και των επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό. Επίσης, εστιάζαν στην ανάπτυξη ενός ορθολογικού συστήματος δομών στήριξης της επιχειρηματικότητας, στην αναβάθμιση και απλούστευση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, στην άρση εμποδίων στην ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων και στη δημιουργία «φιλικού» διοικητικού – ρυθμιστικού περιβάλλοντος.

Επιπλέον, μέσω των ειδικών αυτών στόχων προωθήθηκε ο αναπροσανατολισμός των κρατικών ενισχύσεων υπέρ της ποιοτικής και εξειδικευμένης επιχειρηματικότητας, η ανάπτυξη των επικοινωνιακών εκστρατειών και η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα.

Τέλος, προωθήθηκε η λήψη μέτρων για την ενίσχυση των ακτοπολικών συνδέσεων κυρίως για κοινωνικούς λόγους, η προώθηση της βιώσιμης και ασφαλούς κινητικότητας, καθώς και η βελτίωση των υπηρεσιών, που παρέχονται στους λιμένες της χώρας προκειμένου να αποτελέσουν παράγοντες προσέλκυσης δραστηριοτήτων και επενδύσεων.

Η «προώθηση της επιχειρηματικής διάστασης στην προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος» εστιάζει στην ενίσχυση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των επιχειρήσεων, στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας για την παραγωγή περιβαλλοντικών προϊόντων και υπηρεσιών, στην προώθηση της καινοτομίας για την ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών καθώς και στην ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος στις βιομηχανικές συγκεντρώσεις.

Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλλουν στις ΚΣΚΓ 1.2.2 «Διευκόλυνση της καινοτομίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας».

Ο Γενικός στόχος 5²³ για την ενίσχυση της Έρευνας, Τεχνολογίας και η προώθηση της Καινοτομίας σε όλους τους κλάδους ως βασικό παράγοντα αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας και μετάβασης στην οικονομία της γνώσης εξειδικεύεται περαιτέρω :

²³ Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013, παραγραφος 4.2 Γενικός στόχος 5 : Η ενίσχυση της Έρευνας, Τεχνολογίας και η προώθηση της Καινοτομίας σε όλους τους κλάδους ως βασικό παράγοντα αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας και μετάβασης στην οικονομία της γνώσης

- στην παραγωγή νέας γνώσης σε τομείς προτεραιότητας, που ενδιαφέρουν τον παραγωγικό ιστό της χώρας και υπηρετούν ασκούμενες πολιτικές σε διάφορους τομείς
- στη μετατροπή της γνώσης σε καινοτομικά προϊόντα, διαδικασίες και υπηρεσίες και στην υποβοήθηση της μεταφοράς τεχνολογίας - τεχνογνωσίας προς τις επιχειρήσεις και ειδικότερα τις ΜμΕ
- στην προώθηση της εξωστρέφειας μέσω της ευρωπαϊκής και διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της ΕΤΑ
- στην οριζόντια δράση για το ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας

Η «παραγωγή νέας γνώσης σε τομείς προτεραιότητας, που ενδιαφέρουν τον παραγωγικό ιστό της χώρας και υπηρετούν ασκούμενες πολιτικές σε διάφορους τομείς» όπως την υγεία, την ενεργειακή πολιτική, τη γεωργική πολιτική κ.λ.π., εστιάζει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων καθώς και στη αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας μέσω της στροφής στην παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής τεχνολογίας και προστιθέμενης αξίας. Αυτό θα επιδιωχθεί μέσω της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων ή/και επιχειρήσεων με φορείς ΕΤΑ από την Ελλάδα και το εξωτερικό, της δημιουργίας εθνικών τομεακών πόλων ΕΤΑ σε τομείς υψηλής προτεραιότητας για την εθνική οικονομία, καθώς και της δημιουργίας φυσικών ή δικτυακών κέντρων αριστείας και της διασύνδεσής τους με αντίστοιχα κέντρα στο εξωτερικό.

Η «μετατροπή της γνώσης σε καινοτομικά προϊόντα, διαδικασίες και υπηρεσίες και η υποβοήθηση της μεταφοράς τεχνολογίας - τεχνογνωσίας προς τις επιχειρήσεις και ειδικότερα τις ΜμΕ» εστιάζει σε ειδικά προγράμματα καινοτομίας, στις δράσεις ολοκληρωμένης στρατηγικής για την καινοτομία σε περιφερειακό επίπεδο, στην υποστήριξη ενδιάμεσων φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, στη δημιουργία spin-off, στην υποστήριξη νέων καινοτομικών ή/και υψηλής τεχνολογίας επιχειρήσεων και στην υποστήριξη ΜμΕ και ομάδων ΜμΕ (clusters).

Η «προώθηση της εξωστρέφειας μέσω της Ευρωπαϊκής και διεθνούς συνεργασίας στην ΕΤΑ» εστιάζει στην υποστήριξη της Ελληνικής συμμετοχής στα αντίστοιχα Κοινοτικά Προγράμματα και προγράμματα διακυβερνητικών οργανισμών, στην υποστήριξη συμπληρωματικών δράσεων και συνέργιας με το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο ΕΤΑ και το Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Καινοτομία και στην υποστήριξη κοινών δράσεων και δράσεων συντονισμού δραστηριοτήτων ΕΤΑ, προγραμμάτων και υποδομών με ευρωπαϊκές και άλλες χώρες στο πλαίσιο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων με τρίτες χώρες,

ομάδες χωρών όπως τα Δ. Βαλκάνια, τη Μαύρη Θάλασσα και με ευρωπαϊκούς διακυβερνητικούς οργανισμούς στο πλαίσιο δημιουργίας ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας ανοικτού στον κόσμο.

Στο πλαίσιο του στόχου «οριζόντια δράση για το ανθρώπινο δυναμικό στον τομέα της έρευνας, τεχνολογίας, καινοτομίας» προωθείται η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού σε όλα τα επίπεδα και όλους τους φορείς, περιλαμβανομένης της κινητικότητας μεταξύ ΕΤΑ και παραγωγικών φορέων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και η ένταξη προσωπικού υψηλού επιπέδου στις επιχειρήσεις. Επιπλέον, προβλέπεται η ανάληψη ερευνητικών δράσεων και ενεργειών για την ανάπτυξη ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού και την υποστήριξη της βασικής έρευνας στο πλαίσιο της αναθεώρησης και ενοποίησης του θεσμικού πλαισίου, που διέπει την οργάνωση και διεξαγωγή Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας.

Για την υλοποίηση των στόχων αυτών προωθήθηκε ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο για την ΕΤΑ. Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλλουν στις ΚΣΚΓ 1.2.1 «Αύξηση και βελτίωση των επενδύσεων στην ΕΤΑ» καθώς και στην ΟΚΓ 7 «Να αυξηθούν και να βελτιωθούν οι επενδύσεις στον τομέα της Έρευνας & Ανάπτυξης, ιδίως στον ιδιωτικό τομέα, με σκοπό τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου της Γνώσης».

Ο Γενικός στόχος 7 : «Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων» αφορούσε στη σταδιακή αύξηση της συμμετοχής σε ενέργειες εκπαίδευσης και κατάρτισης, από τα σημερινά χαμηλά επίπεδα σε αυτά του Κοινοτικού μέσου όρου, έτσι ώστε τα άτομα να εφοδιάζονται με τις δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για να ανταπεξέρχονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας και παράλληλα, να βελτιώνεται η ποιότητα και η παραγωγικότητα της εργασίας.

Ο γενικός στόχος εξειδικεύεται στους εξής ειδικούς:

- Εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (συμπεριλαμβανομένων παρεμβάσεων σε συστημικό επίπεδο, καθώς και παρεμβάσεων που αφορούν στους σημαντικότερους φορείς όπως το ΕΚΕΠΙΣ και τα Ινστιτούτα δια βίου μάθησης). Θα προωθηθεί ο εκ των προτέρων εντοπισμός των αναγκών και των αλλαγών στην αγορά εργασίας και η ανάπτυξη Ολοκληρωμένου Συστήματος Έρευνας Αναγκών Εργασίας, η καθιέρωση κοινού συστήματος πιστοποίησης της προσφερόμενης αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, ο καθορισμός προτύπων (standards) για την αναγνώριση της πρότερης μάθησης των ατόμων, η ολοκλήρωση και εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου παροχής προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης. Επίσης, προτεραιότητα αποτελούν η

αναμόρφωση του συστήματος κατάρτισης εργαζομένων, με σταδιακή μετατόπιση του βάρους από την προσφορά και τη διαθεσιμότητα πόρων στη ζήτηση και τις πρωτοβουλίες των εργοδοτών, καθώς και η ανάπτυξη συστήματος παροχής κατάλληλων κινήτρων για τη συμμετοχή των ατόμων σε ενέργειες δια βίου μάθησης, με έμφαση στους ανέργους και μακροχρόνια ανέργους, στους ανειδίκευτους εργαζομένους και στους εργαζομένους με επισφαλή θέση εργασίας. Τέλος, θα ενισχυθεί η ανάπτυξη υπηρεσιών δια βίου συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού και η ενίσχυση της συμμετοχής των αυτοαπασχολουμένων σε προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων.

- Βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας. Προωθείται η εισαγωγή νέων και καινοτόμων μεθόδων και μορφών απασχόλησης, με έμφαση σε πολιτικές που θα αναζητούν την ευελιξία με συνθήκες ασφάλειας για τους εργαζομένους. Βαρύτητα θα δοθεί στην ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων, στην προώθηση ικανοποιητικών συνθηκών ασφάλειας και υγιεινής στο χώρο εργασίας, στην ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής του εργατικού δυναμικού μεγαλύτερης ηλικίας, στην αντιμετώπιση ομαδικών απωλειών θέσεων εργασίας.

- Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜμΕ). Περιλαμβάνονται κίνητρα για επενδύσεις στη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων και την ανάπτυξη μαθησιακής κουλτούρας, κατάρτιση εργαζομένων και προώθηση σύγχρονων τεχνικών δια βίου μάθησης στις επιχειρήσεις (συμπεριλαμβανομένης και της κατάρτισης και διάχυσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, της συνεχιζόμενης κατάρτισης εργαζομένων με χαμηλές δεξιότητες και εργαζομένων υψηλής/τεχνικής ειδίκευσης, κατάρτισης γυναικών και μεγαλύτερων σε ηλικία μελών του εργατικού δυναμικού και ενίσχυσης σχετικών πρωτοβουλιών των κοινωνικών εταίρων). Επίσης στον ειδικό στόχο περιλαμβάνεται η ανάπτυξη και διάχυση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στις επιχειρήσεις, η προώθηση και επιβράβευση νέων δομών / μεθόδων οργάνωσης των επιχειρήσεων και της εργασίας σε σχέση με την ενσωμάτωση καινοτομίας, εξατομικευμένες δράσεις για τη δια βίου μάθηση των αυτοαπασχολουμένων.

Επισημαίνεται ότι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων προϋποθέτει μια διττή προσέγγιση. Η μια διάσταση συνδέεται άμεσα με τα ζητήματα της ενίσχυσης της απασχόλησης, διευκολύνοντας την αυτο-απασχόληση και το ξεκίνημα των μικρών επιχειρήσεων. Η άλλη διάσταση συνδέεται με την ενίσχυση των επιχειρήσεων και θα στηρίζει την ανάπτυξη και τη μεγέθυνση των ΜμΕ.

Στο πλαίσιο του ανωτέρω Γενικού στόχου, λήφθηκε μέριμνα ώστε οι σχεδιαζόμενες δράσεις σε επίπεδο των Τομεακών ΕΠ να συνδυάζονται με τις δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας στις Περιφέρειες που υλοποιήθηκαν μέσω των ΠΕΠ, ενώ θα προωθήθηκε η ανάπτυξη στοχευμένων παρεμβάσεων, σύμφωνα με διαπιστωμένες ανάγκες ανά περιοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ:

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

3.1. Η Ευρωπαϊκή πολιτική για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και πράξη SBA (Small Business Act)

Στο Κείμενο Πολιτικής «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», που συντάχτηκε από τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας, την Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου, την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος, την Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, το Σεπτέμβριο του 2014, οι Μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) είναι η ραχοκοκαλιά της Ευρωπαϊκής οικονομίας σύμφωνα με την ευρωπαϊκή πύλη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις. Εκπροσωπούν το 99% του συνόλου των επιχειρήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Την τελευταία πενταετία, δημιουργήθηκαν περίπου 85% νέων θέσεων εργασίας και κατείχαν τα δύο τρίτα του συνολικού ιδιωτικού τομέα στην ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί τις ΜμΕ και την επιχειρηματικότητα ως το κλειδί για την οικονομική ανάπτυξη, καινοτομία, δημιουργία θέσεων εργασίας και την κοινωνική ενσωμάτωση στη Ε.Ε.

Η μεγάλη σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται από το πλήθος ευρωπαϊκών και εθνικών πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί για την ενίσχυσή τους. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο σχεδιασμού της ευρωπαϊκής πολιτικής από το 2000 μέχρι και σήμερα, έχει αναπτυχθεί μια σειρά μέτρων στήριξης και ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών – Στρατηγικών.

Μια μεγάλη Πρωτοβουλία - Στρατηγική για την ενίσχυση των ΜμΕ είναι η πράξη για τις Μικρές Επιχειρήσεις στην Ευρώπη (SBA) η οποία αποτελεί τον οδηγό προς τα κράτη μέλη για τις πολιτικές και τα μέτρα σχετικά με τις ΜμΕ. Συγκεκριμένα, η SBA έχει θεσπίσει ένα σύνολο 10 αρχών για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή πολιτικών σε επίπεδο Ε.Ε. και κρατών μελών, προκειμένου να ενθαρρύνουν την επιχειρηματικότητα και εντός της ΕΕ και να διευκολύνουν την ανάπτυξη των μικρών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα οι αρχές αυτές είναι οι κάτωθι:

- δημιουργία περιβάλλοντος στο οποίο οι επιχειρηματίες και οι οικογενειακές επιχειρήσεις μπορούν να προοδεύουν και στο οποίο η επιχειρηματικότητα ανταμείβεται·
- εξασφάλιση ότι παρέχεται γρήγορα δεύτερη ευκαιρία στους έντιμους επιχειρηματίες σε περίπτωση πτώχευσης·
- καθορισμός κανόνων σύμφωνα με την αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις»·
- μεγαλύτερη ανταπόκριση των δημόσιων διοικήσεων στις ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)·
- προσαρμογή των μέσων της δημόσιας πολιτικής στις ανάγκες των ΜΜΕ: διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις και καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι κρατικές ενισχύσεις για τις ΜΜΕ
- διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση και δημιουργία νομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος που ευνοεί τις έγκαιρες πληρωμές στις εμπορικές συναλλαγές
- υποστήριξη των ΜΜΕ προκειμένου να επωφεληθούν περισσότερο από τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενιαία αγορά
- προώθηση της αναβάθμισης των δεξιοτήτων στις ΜΜΕ καθώς και όλων των μορφών καινοτομίας
- παροχή δυνατότητας στις ΜΜΕ να μετατρέψουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες
- ενθάρρυνση και υποστήριξη των ΜΜΕ ώστε να επωφεληθούν από την ανάπτυξη των αγορών

Το 2011 η Επιτροπή προέβη σε απολογισμό και ανασκόπηση της εφαρμογής της SBA αξιολογώντας τις νέες ανάγκες των ΜμΕ που λειτουργούν στο τρέχον οικονομικό περιβάλλον. Η ανασκόπηση της SBA προτείνει μια σειρά από νέες δράσεις με στόχο να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που προκύπτουν από την οικονομική κρίση, και την περαιτέρω ανάπτυξη των υφιστάμενων δράσεων σε συνεννόηση με τη στρατηγική της Ευρώπης 2020²⁴.

Βασικό συμπέρασμα των παραπάνω είναι η βαρύτητα και η στήριξη που δίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις ΜμΕ, κατανοώντας ότι αυτές αποτελούν έναν από τους βασικότερους πυλώνες τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής όσο και Εθνικής Οικονομίας. Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της εφαρμογής της πολιτικής ΜμΕ και των επιπτώσεών της

²⁴ Συγκεκριμένες Δράσεις όπως: Δημιουργία έξυπνων ρυθμίσεων (smart regulation) για τις ευρωπαϊκές ΜμΕ, Ιδιαίτερη έμφαση στις χρηματοδοτικές ανάγκες των ΜμΕ, Ενίσχυση της πρόσβασης στην ενιαία αγορά για τις ΜμΕ, Αποδοτική χρήση των πόρων της οικονομίας και Προώθηση της επιχειρηματικότητας, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/files/sba_review_en.pdf

σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει κάθε χρόνο την Ετήσια Έκθεση για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (SME Review).

Τα στοιχεία της έκθεσης που θα ακολουθήσουν είναι η κοινή συνδρομή των κοινωνικών εταίρων που εκπροσωπούν ΜμΕ, της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδας και της Ομάδας Δράσης για τη Ελλάδα (TFGR) για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Η έκθεση στοχεύει στη στήριξη της στρατηγικής «Νέο Μοντέλο Ανάπτυξης – Ελλάδα 2021» που παρουσίασε η ελληνική κυβέρνηση, προτείνοντας συγκεκριμένες δράσεις σχετικές με τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις υπό τους τίτλους των πιο σημαντικών πολιτικών που συμπεριλαμβάνονται στο κείμενο πολιτικής των ανωτέρω φορέων. Ενώ λαμβάνεται υπόψη η ατζέντα των πολιτικών ανάπτυξης της Ελλάδας και οι συναφείς περιορισμοί μετά την κρίση, η απόδοση και η προοπτική της Ελλάδας πρέπει να αξιολογηθούν σε ευρωπαϊκό πλαίσιο καθώς και στην ευρύτερη προοπτική της εσωτερικής αγοράς στην οποία οι ελληνικές Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις πρέπει να ανταγωνισθούν. Για το λόγο αυτό γίνεται αναφορά σε ένα εργαλείο πολιτικής/δείκτη που τέθηκε σε εφαρμογή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το σημείο αφετηρίας είναι το Small Business Action (SBA) (Δράση Μικρών Επιχειρήσεων) και η σειρά πρωτοβουλιών της Ελληνικής κυβέρνησης για την υλοποίηση του στην Ελλάδα. Η υλοποίηση του SBA αποτελεί επίσης βασικό στοιχείο για την εκπλήρωση της *ex ante* αιρεσιμότητας²⁵ που συνδέεται με τα Διαρθρωτικά Ταμεία στο πλαίσιο του στόχου για την «ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ». Για την σύνταξη της Έκθεσης πραγματοποιήθηκε σειρά προσωπικών συνεντεύξεων και συναντήσεων εργασίας με εκείνους τους κοινωνικούς εταίρους που δραστηριοποιούνται ενεργά στο τομέα της εκπροσώπησης των ελληνικών ΜΜΕ και συνιστούν τους βασικούς συνομιλητές της ελληνικής κυβέρνησης στο πλαίσιο χάραξης της πολιτικής (ΓΣΕΒΕΕ, ΚΕΕΕ, ΕΣΕΕ, ΣΕΤΕ).

Η βασική ιδέα είναι να ακουστεί η γνώμη τους και οι προτάσεις τους δεδομένου ότι είναι οι καλύτεροι γνώστες των προβλημάτων τους. Στην τελευταία έκθεση της Ε.Ε για τις ΜμΕ για το 2013, εντοπίζεται ότι οι ΜμΕ των ευάλωτων κρατών στο δημόσιο χρέος αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ρευστότητας, απώλειας θέσεων εργασίας καθώς και

²⁵ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Κείμενο Πολιτικής.
Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου
Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος
Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

έλλειψη δημιουργίας προστιθέμενης αξίας. Ο μόνος τομέας εξαίρεσης των παραπάνω προβλημάτων είναι αυτός της υψηλής τεχνολογίας (High Tech). Όσον αφορά τις χώρες που έχουν δημιουργήσει μια σταθερή και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εφαρμογή των μέτρων και των πολιτικών της SBA, φαίνεται ότι αυτές είναι σε καλύτερη θέση να στηρίξουν τις ΜμΕ στην διάρκεια της ύφεσης. Όσον αφορά τις ΜμΕ στην Ελλάδα, διανύεται σήμερα η όγδοη χρονιά της οικονομικής κρίσης. Παρά το γεγονός ότι οι ελληνικές κυβερνήσεις εφάρμοσαν κάποιες πολιτικές για τις ΜμΕ (Επενδυτικός νόμος 4072, Δημιουργία Ι.Κ.Ε, στήριξη αυτοαπασχόλησης κλπ) .

Δεν καλύπτει, μεταξύ άλλων, καθαρά τομεακές πολιτικές, εκτός από τον τουρισμό λόγω του ότι ο ΣΕΤΕ είναι κοινωνικός εταίρος. Η επιλογή των προτάσεων που παρουσιάζονται στην Έκθεση²⁶ έγινε με γνώμονα τον οριζόντιο χαρακτήρα τους, την αποτελεσματικότητα του μέτρου, τη δυνατότητα υλοποίησης άμεσα η μεσοπρόθεσμα, καθώς και τη συμβατότητα με τις γενικότερες πολιτικές που προωθεί η ΕΕ. Για την πληρέστερη καταγραφή και αποτύπωση των απόψεων των κοινωνικών εταίρων, οι θέσεις τους συμπεριλαμβάνονται σε ξεχωριστό παράρτημα της συγκεκριμένης έκθεσης.

Τα μέτρα πολιτικής διακρίνονται σε τρεις άξονες:

Ο πρώτος αφορά σε Θέματα Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, η φορολογία, ο ανταγωνισμός και η γραφειοκρατία αποτελούν ζητήματα που θα πρέπει να τύχουν της άμεσης αντιμετώπισης από την πολιτική ηγεσία, στο πλαίσιο άσκησης μιας συγκροτημένης πολιτικής ΜΜΕ.

Ο δεύτερος άξονας αναφέρεται στις δομές υποστήριξης της επιχειρηματικότητας, ως απαραίτητης προϋπόθεσης για την ανάπτυξη υγιούς και βιώσιμης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, διακρίνεται η ανάγκη της δημιουργίας καθώς και η υποστήριξη των ήδη υπάρχουσών επιχειρηματικών δομών.

Ο τρίτος άξονας πολιτικής περιλαμβάνει τρία γενικότερα θέματα πολιτικής, τα οποία ενδεχομένως δεν αναφέρονται άμεσα στο θέμα του γενικότερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, είναι όμως ιδιαίτερης σημασίας, και γι' αυτό αναφέρονται ως μείζονα θέματα πολιτικής. Αυτά είναι το Ασφαλιστικό, οι Υποδομές και θέματα σχετικά με την πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Η έκθεση αυτή παρουσιάστηκε στην ελληνική κυβέρνηση

²⁶ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Κείμενο Πολιτικής.
Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου
Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος
Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

και στις αρχές αρμόδιες για την πολιτική των ΜμΕ και την υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων.

3.2. Η ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις 2013 (SME Review)

Η SME Review αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενώ ο γενικός της στόχος διακρίνεται σε δυο υπο-στόχους: Πρώτον, να παρέχει μια επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης των ΜΜΕ των κρατών μελών, της δομής τους, της συμβολής τους στην απασχόληση και στην οικονομική ευημερία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και αφετέρου, να αναλύσει πώς και σε ποιο βαθμό οι ΜμΕ ανακάμπτουν από την οικονομική κρίση, και ποια είναι η προοπτική για τον τομέα των ΜμΕ στο μέλλον.

3.3 Βασικά στοιχεία της ετήσιας έκθεσης της SME Review για το 2013

Όπως αποδεικνύεται από τα στατιστικά στοιχεία, οι ΜΜΕ εξακολουθούν να φέρουν το κύριο βάρος της κρίσης περισσότερο από τις μεγάλες επιχειρήσεις. Αναλυτικά την κατάσταση μπορεί κανείς να τη μελετήσει στην έκτήσια έκθεση 2013 για τις ΜμΕ²⁷.

Παρατηρώντας την κατάσταση σε βάθος, και σύμφωνα με την δύσκολη συγκυρία της οικονομικής κρίσης, ενώ την περίοδο 2008-2011 οι ΜΜΕ αντιστάθηκαν στην κρίση καλύτερα από τις μεγάλες επιχειρήσεις, το 2012 οι ΜΜΕ υπέστησαν απώλεια θέσεων εργασίας της τάξης των 610.000, ή μείωση 0,7 % σε σύγκριση με το 2011. Επιπλέον, η συμβολή των ΜμΕ στο ΑΕΠ μειώθηκε κατά 1,3 %, από € 3,44 τρις το 2011 σε € 3.39 δις το 2012.

Μια περαιτέρω συνέπεια της κρίσης ήταν ότι η κατανομή των απωλειών στην απασχόληση και στη δημιουργία της προστιθέμενης αξίας ήταν πολύ άνισα κατανομημένη μεταξύ των κρατών μελών. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι απώλειες των θέσεων εργασίας στις ΜμΕ συγκεντρώνονται σε μεγάλο βαθμό στα πιο ευάλωτα κράτη μέλη που εξακολουθούν να επηρεάζονται από την κρίση του δημοσίου χρέους.

Οι Ευρωπαϊκές ΜΜΕ ήταν σημαντικά πιο ανθεκτικές σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις στην κρίση του 2008, ιδιαίτερα σε όρους απασχόλησης. Ωστόσο, μετά την κρίση ήταν εξίσου δύσκολο για τις ΜΜΕ να ανακάμψουν.

²⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supportingdocuments/2013/annual-report-smes-2013_en.pdf

Οι μεγάλες επιχειρήσεις σημείωσαν πτώση της προστιθέμενης αξίας ύψους €8,6 δισ. το 2012, οι μεσαίες επιχειρήσεις σημείωσαν την υψηλότερη απώλεια προστιθέμενης αξίας, ύψους €17δισ, ακολουθούμενες από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις (€14 δισ) και τις μικρού μεγέθους επιχειρήσεις (€13,2 δισ). Η διαφορά μεταξύ της απόδοσης προστιθέμενης αξίας των ΜμΕ και των μεγάλων επιχειρήσεων κατά την περίοδο 2008-2012 αντικατοπτρίζει την αδυναμία της εγχώριας ζήτησης, η οποία αποτελεί τη βασική κινητήρια δύναμη της αγοράς για τις ΜμΕ, ενώ οι μεγάλες επιχειρήσεις επωφελήθηκαν από τις καλύτερες εξαγωγικές επιδόσεις.

Το 2012 χαρακτηρίστηκε από τη μείωση της απασχόλησης και της προστιθέμενης αξίας από τις μεταποιητικές ΜΜΕ. Η κακή απόδοση των ΜΜΕ του μεταποιητικού τομέα εξηγείται από την απότομη μείωση των επενδύσεων σε σχηματισμό κεφαλαίου και στην καινοτομία, που προκαλούνται από τις δύσκολες χρηματοοικονομικές συνθήκες και την αδυναμία της εγχώριας ζήτησης.

Παρόλα αυτά, κατά τα τελευταία τρία χρόνια, έχει παρατηρηθεί σε έναν αυξανόμενο αριθμό Κρατών Μελών, πως οι ΜμΕ επιστρέφουν στην αύξηση της απασχόλησης και τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας. Περίπου το ήμισυ των 27 χωρών της ΕΕ δημιούργησε νέες θέσεις απασχόλησης το 2012, προσθέτοντας περίπου 0,5 εκατ. καθαρές θέσεις εργασίας. Οι ΜμΕ στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας (High Tech) καθώς και οι μεταποιητικές ΜμΕ στο γενικότερο τομέα της τεχνολογίας, σημείωσαν σημαντική αύξηση της προστιθέμενης αξίας μεταξύ του 2008 και του 2012²⁸.

Τα αποτελέσματα της SME Review μπορεί να έχουν επηρεαστεί από διάφορους άλλους παράγοντες και κυρίως από τις επιπτώσεις της ύφεσης μετά την οικονομική κρίση του 2008. Ωστόσο, όπως επισημαίνεται και στην περιληπτική έκθεση της SME Review, οι χώρες που έχουν δημιουργήσει μια σταθερή και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εφαρμογή της SBA, όπως η Αυστρία, το Βέλγιο και η Δανία, φαίνεται να είναι σε καλύτερη θέση να στηρίξουν τις ΜμΕ τους κατά τη διάρκεια της ύφεσης²⁹.

Οι βελτιώσεις στην απόδοση των ΜμΕ υποστηρίζονται από διάφορα μέτρα πολιτικής από την ΕΕ και τα κράτη μέλη, από το 2008, με κυρίαρχη την πρωτοβουλία για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (SBA). Η εφαρμογή της SBA έχει συμβάλει στη βελτίωση της θέσης των ΜμΕ στην Ευρώπη, μέσω της δημιουργίας μιας πολιτικής δυναμικής και τη σύγκριση των πολιτικών μεταξύ των χωρών. Κατά την περίοδο 2010-2012, τα κράτη μέλη

²⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supportingdocuments/2013/annual-report-smes-2013_en.pdf

²⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supportingdocuments/2013/annual-report-smes-2013_en.pdf

της ΕΕ προέβησαν σε εφαρμογή περίπου 2.400 μέτρων πολιτικής για τη στήριξη των ΜμΕ. Όμως, η εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο της SBA έχει δημιουργήσει ποικίλα αποτελέσματα. Επίσης, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί άμεση σχέση μεταξύ της εφαρμογής των μέτρων της SBA και της ουσιαστικής βελτίωσης της θέσης των ΜμΕ στην Ευρώπη. Ως συνέπεια της οικονομικής κατάστασης υπήρξε η δημιουργία ενός χάσματος μεταξύ του τομέα της πολιτικής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος εντός του οποίου λειτουργούν οι ΜμΕ. Με άλλα λόγια, η εφαρμογή της SBA και τα επιθυμητά μέτρα πολιτικής μπορεί να μην ταιριάζουν ή να ταιριάζουν μόνο εν μέρει στις άμεσες ανάγκες των ΜμΕ.

Τα αποτελέσματα του επόμενου πίνακα επιβεβαιώνουν ότι υπάρχει ένα χάσμα μεταξύ του τομέα πολιτικής και των προσδοκιών για τις ΜμΕ³⁰.

³⁰ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supportingdocuments/2013/summary-paper_en.pdf

Πίνακας 3.1. Πρόοδος των Πολιτικών σε σχέση με την Ικανοποίηση της αγοράς

ΑΡΧΕΣ SBA	Πρόοδος πολιτικών	Συνολική ικανοποίηση της αγοράς	Προτεραιότητα από SBA
Επιχειρηματικότητα	Μέτρια	Μέση	Χαμηλή
Δεύτερη ευκαιρία	Περιορισμένη	Χαμηλή	Υψηλή
Think small first	Μέτρια	Χαμηλή	Υψηλή
Υπεύθυνη Διοίκηση	Μέτρια	Μέση	Χαμηλή
Κρατικές Ενισχύσεις & Δημόσιες Συμβάσεις	Μέτρια	Χαμηλή	Υψηλή
Πρόσβαση στη χρηματοδότηση	Μέτρια	Χαμηλή	Υψηλή
Ενιαία Αγορά	Περιορισμένη	Μέση	Χαμηλή
Δεξιότητες και καινοτομία	Μέτρια	Μέση	Χαμηλή
Περιβάλλον	Περιορισμένη	Μέση	Χαμηλή
Διεθνοποίηση	Μέτρια	Χαμηλή	Υψηλή

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτείται μια νέα χάραξη πολιτικής για τις ΜμΕ η οποία θα δώσει την απαραίτητη ώθηση για την ανάκαμψη. Μερικά από τα ουσιώδη συστατικά που απαιτούνται για την ανάκτηση και οικονομική ευημερία των ΜμΕ περιλαμβάνουν εναρμονισμένες πολιτικές, βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης σε χρηματοδότηση, ισχυρή δημόσια ζήτηση για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παράγονται από ΜμΕ, κατάλληλη προσοχή στις πολιτικές για την αγορά εργασίας, μείωση στα τέλη πληρωμών, και απλούστερες κανονιστικές και διοικητικές απαιτήσεις.³¹

³¹ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Κείμενο Πολιτικής, 2014 Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΪΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.1. Στοιχεία για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα για το 2012- 2013

Ενώ η Ε.Ε. επανέρχεται στα προ κρίσης επίπεδα με αύξηση θέσεων εργασίας ΜμΕ, αύξηση προστιθέμενης αξίας ΜμΕ, μείωση ανεργίας ΜμΕ κλπ, η Ελλάδα συνεχίζει να έχει πρόβλημα στις πολιτικές για τις ΜμΕ, σύμφωνα με τα στοιχεία³² που αποδεικνύουν την συνεχή μείωση τόσο της προστιθέμενης αξίας όσο και του αριθμού των εργαζομένων σε αυτές. Συνεπώς επιβάλλεται μια νέα πολιτική, ένα νέο πολιτικό πλαίσιο στήριξης για να σταματήσει η συγκεκριμένη καθοδική πορεία.

Πίνακας 4.1

Μέσος όρος της Ε.Ε (27) και αντίστοιχα τα στοιχεία της Ελλάδας σχετικά με τις ΜμΕ 2010-2013

Ελλάδα	2010/2011	2012	2013 ³³
Επιχειρήσεις	745 677	727 883	531 059
Ακαθ. Προστιθέμενη Αξία (mil€)	55 000	47 000	34 000
Αριθμός προσληφθέντων ατόμων	2 150 438	1 998 453	1 426 840
Μέσος όρος ΕΕ (27)	2010/2011	2012	2013
Επιχειρήσεις	770 973	753 920	763 486
Ακαθ. Προστιθέμενη Αξία (mil€)	126 186	125 755	127 036
Αριθμός προσληφθέντων ατόμων	3 239 916	3 215 360	3 225 641
Ελλάδα VS Μέσος όρος ΕΕ 27	2010/2011	2012	2013
Επιχειρήσεις GR	745 677	727 883	531 059
Επιχειρήσεις Μέσος όρος ΕΕ 27	770 973	753 920	763 486
Ακαθ Προστιθέμενη Αξία (mil €) GR	55 000	47 000	34 000
Ακαθ Προστιθέμενη Αξία (mil €) Μέσος όρος ΕΕ 27	126 186	125 755	127 036
Αριθμός προσληφθέντων ατόμων GR	2 150 438	1 998 453	1 426 840
Αριθμός προσληφθέντων ατόμων Μέσος όρος ΕΕ 27	3 239 916	3 215 360	3 225 641

Πηγή: SBA Fact sheets για τα έτη 2010/2011, 2012 και 2013

Είναι σαφές ότι οι ελληνικές ΜμΕ έχουν πληγεί σοβαρά από την παρατεταμένη ύφεση, σε βαθμό δυσανάλογα μεγαλύτερο σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς

³² Βάσει των στοιχείων από SME Performance Review 2013 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

³³ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2013/greece_en.pdf

την τελευταία πενταετία καταγράφονται σταθερά αρνητικά ποσοστά μεγέθυνσης του ΑΕΠ σε τιμές του 2005.

Η παρατεταμένη ύφεση και η σταθερή αύξηση των ποσοστών ανεργίας είχαν πολύ αρνητικό σωρευτικό αντίκτυπο στις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις μικρές και πολύ μικρές οι οποίες αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών ΜμΕ. Όσον αφορά το συνολικό αριθμό, τη συμβολή στην απασχόληση και τη συνολική προστιθέμενη αξία, ο τομέας των ΜμΕ στην Ελλάδα εξαρτάται από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις περισσότερο από ό,τι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η Ελλάδα ανήκει στην ομάδα των χωρών (μαζί με την Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ιταλία) όπου οι ΜμΕ αντιστοιχούν σε υψηλότερο ποσοστό της συνολικής απασχόλησης σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη· η απασχόληση αυτή συγκεντρώνεται κυρίως στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες παρέχουν περισσότερες από το ήμισυ του συνόλου των θέσεων εργασίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της ΕΕ είναι περίπου 30%.

Οι εξελίξεις σχετικά με τις ΜμΕ είναι αποτέλεσμα της υιοθέτησης περιοριστικών πολιτικών που οδήγησαν σε μεγάλη συρρίκνωση του διαθέσιμου εισοδήματος, σε συνδυασμό με την ιστορικά υψηλή ανεργία αλλά και την έντονη αβεβαιότητα που έπληξε την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Ωστόσο, η ανομοιογενής διάχυσή τους εις βάρος των μικρότερων εμπορικών επιχειρήσεων μπορεί να αποδοθεί, μεταξύ άλλων, στη δυσχερέστερη πρόσβαση των ΜμΕ στη ρευστότητα, αλλά και στις υψηλότερες τιμές προμηθευτών που αυτές αντιμετωπίζουν καθώς και στη διαφορετική φορολογική αντιμετώπιση. Όπως όλες οι εταιρείες, οι ΜμΕ βρίσκονται επίσης αντιμετώπιες με την κρίση και, σε ορισμένες περιπτώσεις, με το κλείσιμο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η ακραία απροθυμία των τραπεζών να δανείζουν τις ελληνικές επιχειρήσεις εξαιτίας των αυστηρών χρηματοδοτικών περιορισμών λόγω της κρίσης του εθνικού χρέους, επιδεινώνει τον κύκλο της οικονομικής ύφεσης και πλήττει σοβαρά τις προσπάθειες των ελληνικών ΜμΕ να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους.

Σχεδόν κανένας εξειδικευμένος μηχανισμός χρηματοδοτικής στήριξης για τις ΜμΕ δεν έχει μείνει ανεπηρέαστος από την τρέχουσα χρηματοπιστωτική κατάσταση και, κατά κανόνα, η πρόσβαση των ΜμΕ σε δάνεια, πιστώσεις και χρηματοδοτικές πηγές είναι περιορισμένη. Αξίζει να σημειωθεί ότι εξαιτίας της περιορισμένης διαθεσιμότητας στοιχείων για την Ελλάδα, το ενημερωτικό δελτίο της SBA Fact Sheet for Greece, είναι λιγότερο πλήρες από τα δελτία των άλλων κρατών μελών.

4.2. Το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την SBA και το πλαίσιο πρωτοβουλιών της ελληνικής κυβέρνησης

Το SBA fact sheet (Small Business Act), η Πράξη για τις Μικρές Επιχειρήσεις για την Ελλάδα το 2013, αναλύει την θέση της Ελλάδας στους 10 βασικούς τομείς της SBA (όπως αναλύθηκαν παραπάνω) σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. Στο παρακάτω σχήμα διακρίνεται η θέση της Ελλάδος καθώς και οι θετικές - αρνητικές αποκλίσεις με την Ε.Ε. Συνολικά, το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την SBA δεν είναι ικανοποιητικό, με λίγα σχετικά ισχυρά στοιχεία (κυρίως στους τομείς της «δεύτερης ευκαιρίας» και της «ενιαίας αγοράς») που όμως παρουσιάζουν και αδυναμίες. Κατά το περασμένο έτος, στην Ελλάδα εφαρμόστηκαν δέκα μέτρα πολιτικής τα οποία αφορούν έξι από τους δέκα τομείς πολιτικής της SBA. Τα αποτελέσματα της κρίσης οδήγησαν την κυβέρνηση να αναδείξει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση ως προτεραιότητα πολιτικής και να προσφέρει επιπλέον υποστήριξη στο πλαίσιο των υφιστάμενων προγραμμάτων για τη στήριξη της αυτοαπασχόλησης.

Σύμφωνα με το SBA fact sheet για την Ελλάδα το 2013, παρατίθενται οι ελληνικές πρωτοβουλίες για την SBA:

Ελήφθησαν τα μέτρα που απαιτούνταν στον τομέα της «διεθνοποίησης» με την ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής για τις εξαγωγές, αλλά η πιο σημαντική πρόοδος έγινε στους τομείς «δεξιότητες και καινοτομία», με το πρόγραμμα για τους συνεργατικούς σχηματισμούς (Clusters), τη δράση ICT4Growth και τον εξαγγελθέντα εκσυγχρονισμό του Εθνικού Γραφείου Ευρεσιτεχνίας. Η πρωτοβουλία για τους συνεργατικούς σχηματισμούς αποτελεί συνέχεια ενός μακροχρόνιου σχεδίου που αφορά τον καθορισμό ισχυρών πυρήνων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που διαθέτουν δυναμικό για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Η δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών θα πρέπει να αποτελεί πιλοτικό στάδιο για την υλοποίηση μιας ευρύτερης πολιτικής. Παράλληλα, η επίδοση όσον αφορά την SBA παρουσίασε επιδείνωση σε ορισμένους τομείς, κυρίως στους τομείς «κρατικές ενισχύσεις» και «χρηματοδότηση».

Εγκρίθηκε το σχέδιο δράσης «Ελλάδα φιλική στις επιχειρήσεις», μια σημαντική πρωτοβουλία για τη βελτίωση της επίδοσης της Ελλάδας σχετικά με την SBA (Ν. 4072, 2012). Αυτό περιλαμβάνει αρκετά μέτρα για την άρση των φραγμών στους οποίους προσκρούει η επιχειρηματικότητα, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων σχετικά με το εταιρικό δίκαιο, την εκκίνηση, τη σύσταση και το κλείσιμο μιας επιχείρησης, απλούστερες

διαδικασίες αδειοδότησης, δημόσιες συμβάσεις, φορολογία και απορρόφηση των κονδυλίων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ.

Ορίστηκε ο εκπρόσωπος για τις ΜμΕ (ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων) ο οποίος υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

4.3. Αποκλίσεις - Κενά από την Ευρωπαϊκή πραγματικότητα (GAPS)

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η νομοθετική πράξη για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SBA) διακρίνει δέκα βασικές αρχές για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών. Με βάση αυτές τις αρχές και την ετήσια έκθεση SBA Fact Sheet για την Ελλάδα (2013), παραθέτουμε τις αποκλίσεις της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

4.3.1. Επιχειρηματικότητα

Όσον αφορά την επιχειρηματικότητα, διακρίνεται χαμηλή αρνητική απόκλιση στην πρόθεση της επιχειρηματικότητας (δηλ. τους ενήλικες που σκοπεύουν να συστήσουν την δική τους επιχείρηση μέσα στα επόμενα τρία έτη), στην κοινωνική καταξίωση του επιχειρηματία καθώς και στη λειτουργία της σχολικής εκπαίδευσης για την δημιουργία επιχειρηματικής νοοτροπίας. Επιπλέον, διακρίνεται υψηλή αρνητική απόκλιση στην επιχειρηματικότητα που ωθείται από τις παρουσιαζόμενες ευκαιρίες καθώς και στην προσοχή που δίνουν τα μέσα ενημέρωσης στην επιχειρηματικότητα.

4.3.2. Προτεραιότητα στις Μικρές Επιχειρήσεις

Η Ελλάδα υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα πολιτικής, εκτός από ό,τι αφορά τα συστήματα αδειοδότησης. Οι επιχειρηματίες εξακολουθούν να θεωρούν ότι οι ελληνικές αρχές επιβάλλουν περισσότερες ρυθμιστικές επιβαρύνσεις σε σύγκριση με τις άλλες εθνικές αρχές της ΕΕ.

4.3.3. Ανταπόκριση της δημόσιας διοίκησης

Σε αυτό τον τομέα πολιτικής, τρεις δείκτες ρίχνουν την επίδοση της Ελλάδας κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ: είναι πολύ πιο δαπανηρή η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων (11,8% της αξίας των περιουσιακών στοιχείων σε σύγκριση με 4,6% στην ΕΕ), ενώ η έναρξη μιας επιχείρησης (€910 σε σύγκριση με €343 στην ΕΕ) και το ελάχιστο καταβλητέο κεφάλαιο έχουν στην πράξη αυξηθεί σε σχέση με το περασμένο έτος.

4.3.4. Κρατικές ενισχύσεις και δημόσιες συμβάσεις

Συνολικά, η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής είναι κατά πολύ χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ, και εμφανίζει δείγματα επιδείνωσης, ιδιαίτερα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων για τις ΜμΕ. Επιπλέον, ο χρόνος που χρειάζονται οι δημόσιες αρχές για να καταβάλουν τις πληρωμές έχει αυξηθεί (2011: 66 ημέρες, 2012: 114 ημέρες) και είναι τετραπλάσιος του μέσου όρου της ΕΕ.

4.3.5. Χρηματοδότηση

Η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής βρίσκεται κατά πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και εμφανίζει επιπλέον δείγματα επιδείνωσης, κάτι που είναι εξαιρετικά ανησυχητικό για τις ΜμΕ. Από τους δείκτες προκύπτει ότι οι τράπεζες είναι εξαιρετικά απρόθυμες να χορηγήσουν δάνεια στις ελληνικές επιχειρήσεις, κυρίως εξαιτίας της σοβαρής χρηματοδοτικής στενότητας που οφείλεται στην κρίση του δημόσιου χρέους. Αυτό επιτείνει τον φαύλο κύκλο της οικονομικής ύφεσης και υπονομεύει σοβαρά τις προσπάθειες των ελληνικών ΜμΕ να εξακολουθήσουν να δραστηριοποιούνται. Μόνο δύο δείκτες είναι στα επίπεδα του μέσου όρου της ΕΕ: η διαθεσιμότητα στοιχείων σχετικά με τις πιστώσεις, και η διαφορά των επιτοκίων μεταξύ μικρών και μεγάλων δανείων. Κατά τα λοιπά, η Ελλάδα υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα πολιτικής της SBA, ανεξάρτητα από το δείκτη που λαμβάνεται υπόψη. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η απόκλιση από το μέσο όρο της ΕΕ σε ό,τι αφορά την προθυμία των τραπεζών να χορηγούν δάνεια και το ποσοστό των αιτήσεων των ΜμΕ για δάνεια οι οποίες απορρίπτονται. Επιπλέον, ο συνολικός χρόνος που απαιτείται για την καταβολή των πληρωμών εξακολουθεί να είναι διπλάσιος από τον μέσο όρο της ΕΕ (104 ημέρες έναντι 52), οι πληρωμές που χάθηκαν είναι σχεδόν διπλάσιες από το μέσο όρο της ΕΕ (5,9% έναντι 3%),

ενώ δεν παρατηρείται βελτίωση του δείκτη «ισχύς των νομικών δικαιωμάτων». Τέλος, η απορρόφηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο της ΕΕ.

4.3.6. Ενιαία Αγορά

Στον τομέα «ενιαία αγορά», η επίδοση της Ελλάδας βρίσκεται στο επίπεδο του μέσου όρου της ΕΕ, αλλά με δείκτες που παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις. Από την άλλη, οι ελληνικές ΜμΕ δυσκολεύονται να αξιοποιήσουν το πλήρες δυναμικό της ενιαίας αγοράς, καθώς έχουν τέσσερις φορές λιγότερες πιθανότητες να εξάγουν εντός της ΕΕ και σχεδόν πέντε φορές λιγότερες πιθανότητες να εισάγουν από άλλα κράτη μέλη. Αυτό οφείλεται, εν μέρει, στην περιφερειακή γεωγραφική θέση της χώρας, η οποία περιορίζει το πεδίο δραστηριότητας των ΜμΕ κυρίως στις γειτονικές οικονομίες οι οποίες έχουν επίσης πληγεί από την κρίση: Ιταλία (8% των συνολικών εξαγωγών), Βουλγαρία (6%), Κύπρος (5%) και Ρουμανία (4%).

4.3.7. Δεξιότητες και Καινοτομία

Η επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής ευθυγραμμίζεται με τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά με σημαντικές διακυμάνσεις όσον αφορά τους δείκτες στους επιμέρους τομείς. Όσον αφορά τις δεξιότητες, οι ελληνικές ΜΜΕ και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες από ό,τι οι αντίστοιχες της ΕΕ να παρέχουν κατάρτιση στους εργαζόμενούς τους, ενώ οι εργαζόμενοι έχουν πολύ λιγότερες πιθανότητες να συμμετέχουν σε εκπαίδευση και κατάρτιση. Η ετοιμότητα των ελληνικών ΜμΕ να χρησιμοποιούν τις ΤΠ, με βάση τις ηλεκτρονικές αγορές και πωλήσεις που πραγματοποιούν, βρίσκεται επίσης κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Όσον αφορά την καινοτομία, η επίδοση των ελληνικών ΜμΕ ήταν σαφώς καλύτερη από τη μέση γενική επίδοση σε όλους τους δείκτες με βάση τα στοιχεία του 2006, αλλά σύμφωνα με τον πίνακα αξιολόγησης της καινοτομίας στην ΕΕ, το 2013 η Ελλάδα χαρακτηρίστηκε μέτρια ως προς την καινοτομία, με επίδοση χαμηλότερη του μέσου όρου της ΕΕ. Ειδικότερα, τα στοιχεία για το 2010 δείχνουν κάποια επιδείνωση της ικανότητας των ελληνικών ΜμΕ να μετατρέπουν τις νέες για την αγορά καινοτομίες και τις νέες για την επιχείρηση καινοτομίες σε πωλήσεις.

4.3.8. Περιβάλλον

Η συνολική επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής βρίσκεται ελαφρώς κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, με ορισμένες αποκλίσεις ως προς τους επιμέρους δείκτες. Αφενός, οι ελληνικές ΜμΕ έχουν λιγότερες πιθανότητες από τις άλλες ΜμΕ της ΕΕ να λάβουν μέτρα για να είναι πιο φιλικές προς το περιβάλλον. Επίσης, έχουν λάβει μικρότερη στήριξη για τον σκοπό αυτό. Αφετέρου, απολαμβάνουν το ίδιο επίπεδο στήριξης εάν παρέχουν πράσινα προϊόντα και υπηρεσίες, αλλά έχουν πολύ περισσότερες πιθανότητες να εισέλθουν σε «πράσινες» αγορές και να εξειδικευτούν σε αυτές.

4.3.9. Διεθνοποίηση

Η συνολική επίδοση της Ελλάδας σε αυτόν τον τομέα πολιτικής είναι πολύ κατώτερη από τον μέσο όρο, κυρίως εξαιτίας του χρόνου που απαιτείται για την πραγματοποίηση συναλλαγών εκτός της ΕΕ. Αν και έχουν υπάρξει βελτιώσεις, οι ελληνικές ΜμΕ εξακολουθούν να χρειάζονται κατά μέσο όρο 15 έως 19 ημέρες αντιστοίχως για δραστηριότητες εισαγωγής και εξαγωγής, ενώ ο μέσος όρος της ΕΕ είναι 11 ημέρες και για τα δύο. Από την άλλη, το κόστος και οι γραφειοκρατικές διαδικασίες δεν διαφέρουν πολύ από το μέσο όρο της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ελληνικές ΜμΕ έχουν πολύ λιγότερες δυνατότητες από τις άλλες ΜμΕ (το ήμισυ του μέσου όρου της ΕΕ) να πραγματοποιήσουν συναλλαγές εκτός της ΕΕ. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι κύριοι εξαγωγικοί εταίροι είναι οι γειτονικές χώρες: Τουρκία (11% των συνολικών εξαγωγών), Ιταλία (8%), Γερμανία (6%), Βουλγαρία (6%), και Κύπρος (5%), γεγονός που δείχνει ότι υπάρχουν πιθανές αναξιοποίητες ευκαιρίες σε πιο μακρινές χώρες, π.χ. ΗΠΑ (4%). Ωστόσο, οι τομείς που κυριαρχούνται από τις ΜμΕ και ηγούνται της εξαγωγικής δραστηριότητας, όπως ο τομέας παραγωγής τροφίμων (19% του συνόλου των εξαγωγών το 2013), θα πρέπει να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για να καθιερώσουν ομοιόμορφα ποιοτικά πρότυπα και εμπορικούς κανόνες για τις εξαγωγικές αγορές, να αξιοποιήσουν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, και να επεξεργαστούν φυσικούς πόρους όπως τα κοιτάσματα αλουμινίου, τα οποία αντιστοιχούν στο 4% των συνολικών εξαγωγών για το 2013.

Συνοψίζοντας την ελληνική πραγματικότητα, θεωρούμε ότι οι ΜμΕ πρέπει να αποτελέσουν έναν από τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, δεδομένου τόσο του αριθμού τους όσο και των θέσεων εργασίας που δημιουργούν. Ως αποτέλεσμα, η ανάδειξη και η προώθηση του κατάλληλου μίγματος δράσεων ενίσχυσης

των ΜμΕ, αξιοποιώντας την αναπτυξιακή δυναμική του ιδιωτικού τομέα, την ισχυρή θέληση της ελληνικής κυβέρνησης για οικονομική ανάπτυξη, τις συνεχείς προτάσεις των κοινωνικών εταίρων και τις βέλτιστες πρακτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ΜμΕ, μπορούν να αναδειχθούν σε μείζονος σημασίας παράγοντα για τη δημιουργία συνθηκών ανάκαμψης και αυξημένης αξιοπιστίας της ελληνικής οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ 2007-2013

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΈΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

5.1 Χωροαναπτυξιακά χαρακτηριστικά

5.1.1 Γεωγραφικά Στοιχεία

Η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της Ελλάδας, συνορεύοντας εσωτερικά με την Δυτική Μακεδονία (βορειοανατολικά), τη Θεσσαλία (νοτιοανατολικά), τη Δυτική Ελλάδα (νότια) και τα Ιόνια νησιά (δυτικά). Το βορειοδυτικό της τμήμα συνορεύει με την Αλβανία, ενώ από τα δυτικά γειτνιάζει, μέσω του λιμανιού της Ηγουμενίτσας, με την Ιταλία.

Η Περιφέρεια, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο 1ο σχέδιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ηπείρου 2007-2013,³⁴ έχει έκταση 9.203τ.χλμ. καταλαμβάνοντας το 6,97% της συνολικής έκτασης της Ελλάδας. Περιλαμβάνει τέσσερις (4) Νομούς, το Νομό Άρτας, το Νομό Θεσπρωτίας, το Νομό Ιωαννίνων και το Νομό Πρεβέζης(τώρα έχουν μετονομαστεί σε Περιφερειακές Ενότητες). Τα Ιωάννινα αποτελούν την έδρα της Περιφέρειας και πρωτεύουσα της ομώνυμης Περιφερειακής Ενότητας.

Η γεωμορφολογία της Ηπείρου χαρακτηρίζεται από το έντονο ορεινό ανάγλυφο και την αφθονία των επιφανειακών υδάτων. Οι μόνες πεδινές εκτάσεις είναι των Νομών Άρτας και Πρεβέζης, καθώς και οι κοιλάδες των ποταμών Αχέροντα και Καλαμά. Οι ορεινές περιοχές καλύπτουν το 74,2% της συνολικής έκτασης και συγκεντρώνουν το 33,4% του πληθυσμού της Περιφέρειας. Η οροσειρά της Πίνδου, συνέχεια των Αλβανικών Άλπεων, αποτελεί το φυσικό γεωγραφικό σύνορο της Περιφέρειας με τη Δυτική Μακεδονία (βόρειο τμήμα), και τη Θεσσαλία (Νότιο τμήμα).

Από γεωμορφολογικής άποψης η Περιφέρεια χωρίζεται σε τέσσερις (4) ζώνες:

α) η παράκτια ζώνη των νομών Πρεβέζης και Θεσπρωτίας, η οποία χαρακτηρίζεται από την τουριστική ανάπτυξη, τις θαλάσσιες μεταφορές και την αλιεία, και συγκεντρώνει σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες,

β) η ζώνη των ορεινών όγκων που εκτείνεται κατά μήκος του ανατολικού ορίου της Περιφέρειας στους νομούς Ιωαννίνων (Ζαγόρι, Μέτσοβο, Κόνιτσα, βόρεια Τζουμέρκα) και Άρτας (κεντρικά και νότια Τζουμέρκα) και παρουσιάζει δυνατότητες τουριστικής

³⁴ 1ο σχέδιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ηπείρου 2007-2013: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, Ιούλιος 2006

ανάπτυξης, βάσει των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει (παραδοσιακοί οικισμοί, ιστορική – πολιτιστική κληρονομιά, περιοχές φυσικού κάλλους),

γ) η ζώνη γεωργικής γης με δυνατότητα υψηλής απόδοσης, η οποία περιλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφέρειας (τμήματα των νομών Πρέβεζας και Άρτας) και στην οποία συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των αρδευτικών έργων, και

δ) η ευρύτερη ζώνη των ορεινών και ημιορεινών περιοχών. Η τελευταία αυτή ζώνη, που είναι και η πλέον εκτεταμένη, παρουσιάζει περιορισμένες αναπτυξιακές δυνατότητες, λόγω της ορεινότητας του εδάφους και της γεωγραφικής απομόνωσης. Οι μόνες πεδινές εκτάσεις είναι των νομών Άρτας και Πρεβέζης, καθώς και οι κοιλάδες των ποταμών Αχέροντα και Θύαμη. Οι κυριότεροι ποταμοί είναι ο Αώος, ο Θύαμις, ο Αχέροντας, ο Λούρος και ο Άραχθος, και σημαντικότερη λίμνη αυτή των Ιωαννίνων.

5.1.2 Δημογραφικά στοιχεία

Ο πραγματικός πληθυσμός της Περιφέρειας ανέρχεται σε 336.856 κατοίκους, βάσει της απογραφής του 2011, και αντιστοιχεί σε ποσοστό 3,1% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Η πληθυσμιακή πυκνότητα την καθιστά μία από τις πιο αραιοκατοικημένες Περιφέρειες της Ελλάδας. Η κατά φύλο σύνθεση του πληθυσμού της Περιφέρειας παρουσιάζει ίση κατανομή ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να αποτελούν το 49,2% του πληθυσμού και τις γυναίκες το 50,8%³⁵.

Από άποψη κατανομής του πληθυσμού της Περιφέρειας στους τέσσερις Νομούς της το μεγαλύτερο μέρος συγκεντρώνεται στο Νομό Ιωαννίνων, ακολουθεί ο Νομός Άρτας, ο Νομός Πρέβεζας και ο Νομός Θεσπρωτίας.

5.1.3 Στοιχεία Απασχόλησης

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Περιφέρειας ανερχόταν, βάσει των στοιχείων της ΕΣΥΕ για την περίοδο 2012-2016 είχε μέση τιμή 142.020 άτομα, το οποίο αντιστοιχεί σε 42,2% του μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, από το σύνολο του εργατικού δυναμικού, ποσοστό 74%³⁶ ήταν, ενώ οι άνεργοι ανερχόταν σε ποσοστό 18,3% του εργατικού δυναμικού.

³⁵ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ, ΕΛΛΑΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ, Απρίλιος- Ιούνιος 2017, Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και Περιφέρεια. Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών ,2011

³⁶ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ, ΕΛΛΑΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ, Απρίλιος- Ιούνιος 2017, κεφαλαίο 9 Εργατικό Δυναμικό και ποσοστό ανεργίας κατά περιφέρεια, 2012-2016

Βάσει των στοιχείων της απογραφής από το σύνολο του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας, ποσοστό 22,15% απασχολούταν στον πρωτογενή τομέα, 19,73% στον δευτερογενή τομέα, ενώ 53,0% στον τριτογενή. Σε σχέση με τα αντίστοιχα στοιχεία παρελθόντων ετών για την Ήπειρο, παρατηρήθηκε μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και αύξηση του τριτογενή, ενώ ο δευτερογενής παρουσιάζει σχετικά σταθερές τιμές. Ωστόσο, η Περιφέρεια εξακολουθεί και έχει σαφή προσανατολισμό στον πρωτογενή τομέα όπως φαίνεται και από τη σύγκριση με τις υπόλοιπες ελληνικές Περιφέρειες και με το ισχύον σε εθνικό επίπεδο ποσοστό απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, ενώ παρουσιάζει και αρκετά υψηλό ποσοστό ανεργίας.

Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων, τα μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα παρατηρούνται στις Περιφερειακές Ενότητες Άρτας και Πρέβεζας, με τον πρωτογενή τομέα να καταλαμβάνει ποσοστά 32,82% και 30,76% του συνόλου των απασχολούμενων, αντίστοιχα, γεγονός που είναι αναμενόμενο καθώς στις δύο αυτές περιοχές συγκεντρώνονται τα πλέον πεδινά τμήματα της Περιφέρειας καθώς και η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας. Η Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων εμφανίζει τα μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης στο δευτερογενή και στον τριτογενή τομέα, καθώς συγκεντρώνει τις περισσότερες διοικητικές υπηρεσίες, πανεπιστήμιο καθώς και βιοτεχνικές και βιομηχανικές δραστηριότητες.

5.2 ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)

Η χρήση της τεχνικής ανάλυσης SWOT κατά την διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού συνίσταται στην συστηματική, εμπειριστατωμένη και, κατά το δυνατόν, κωδικοποιημένη καταγραφή της υφιστάμενης αναπτυξιακής κατάστασης και των σχετικών τάσεων. Το αποτέλεσμα της ανάλυσης SWOT είναι δομημένη πληροφόρηση, διαμόρφωση συναντίληψης περί της αναπτυξιακής πραγματικότητας και ένα σύνολο από στρατηγικές επιλογές.

Η ανάλυση SWOT διαιρείται σε δύο επιμέρους βασικές ενότητες:

1. Στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος (εντός της χώρας, περιφέρειας) που αφορούν τα υφιστάμενα ισχυρά σημεία και αδυναμίες. Ειδικότερα: α. Ισχυρά σημεία είναι κάθε ενδογενής αναπτυξιακός συντελεστής που συμβάλλει στην αξιοποίηση των ευκαιριών και στην αντιμετώπιση των απειλών. β. Αδυναμίες είναι κάθε ενδογενής αναπτυξιακή συνθήκη ή έλλειμμα που υπονομεύει την ανταγωνιστική θέση της χώρας ή παρεμποδίζει την αξιοποίηση των ευκαιριών.

2. Στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος (εκτός της χώρας, περιφέρειας) που αφορούν τις υφιστάμενες απειλές και τις μη διερευνημένες ευκαιρίες. Ειδικότερα: α. Ευκαιρίες είναι κάθε εξωγενής συνθήκη ή χαρακτηριστικό που ευνοεί την τόνωση της ζήτησης στη χώρα (ή Περιφέρεια), ή που συντελεί στη διαμόρφωση συγκριτικού πλεονεκτήματος. β. Απειλές είναι η πρόκληση που δημιουργείται εξαιτίας μη ευνοϊκών τάσεων ή κάθε εξωγενούς συνθήκης που ασκεί μη ευνοϊκή επίδραση στην αναπτυξιακή θέση της χώρας.

Η συνδυασμένη ανάλυση των ισχυρών σημείων και των αδυναμιών της χώρας από κοινού με τις ευκαιρίες και τις απειλές που συνδέονται με το εξωτερικό περιβάλλον της Ελλάδας έχει ως αποτέλεσμα την προκαταρκτική διαμόρφωση των στόχων, της αναπτυξιακής στρατηγικής, καθώς και την ιεράρχηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων, με βάση το χρονικό ορίζοντα (βραχύ-, μέσο-, μακροπρόθεσμο) υλοποίησης που απαιτείται για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων.

Στον Πίνακα 5.1 παρουσιάζεται η ανάλυση SWOT που βασίζεται στην κοινωνικοοικονομική ανάλυση. Το πεδίο ανάλυσης του εν λόγω Πίνακα αναλύει τις ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ – ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ. Θεώρηση της ενδογενούς κατάστασης και των εξωγενών συνθηκών του παραγωγικού περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης της επιχειρηματικότητας, της κοινωνίας της γνώσης και της καινοτομίας.

Η ανωτέρω προσέγγιση κρίθηκε σκόπιμη ώστε να τεκμηριωθεί με σαφήνεια η συνεκτικότητα της κοινωνικο-οικονομικής ανάλυσης με την προτεινόμενη αναπτυξιακή στρατηγική στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2007-13.

Τέλος, σε κάθε περίπτωση οι αναφορές της ανάλυσης SWOT προκύπτουν και επικεντρώνονται στις πλέον σημαντικές επισημάνσεις και ευρήματα της κοινωνικο-οικονομικής ανάλυσης χωρίς να υποκαθιστούν την εκτενή και διεξοδική τεκμηρίωση που παρέχεται στο κείμενο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1 SWOT ANALYSIS

ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	Ισχυρά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	<ul style="list-style-type: none"> -Υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας. -Σταθεροποιημένο μακροοικονομικό περιβάλλον. -Πρωταγωνιστικός ρόλος στους τομείς της ναυτιλίας και του τουρισμού. - Άνω του μέσου όρου της ΕΕ ροπή προς επιχειρηματικότητα. - Υψηλές επιδόσεις στις εξαγωγές υπηρεσιών. - Αυξανόμενος αριθμός ιδρυμάτων & φορέων γνώσης που συμβάλουν στην έρευνα & καινοτομία. 	<ul style="list-style-type: none"> -Χαμηλότερο του μέσου όρου της ΕΕ κατά κεφαλήν ΑΕΠ. - Χαμηλή διεθνή ανταγωνιστικότητα αγορών, προϊόντων. - Χαμηλή ωριαία παραγωγικότητα εργασίας. - Χαμηλό ποσοστό εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών ως % του ΑΕΠ: Χαμηλός βαθμός εξωστρέφειας της οικονομίας. - Χαμηλές επιδόσεις στην προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων (ΞΑΕ). - Διογκωμένος δημόσιος και αγροτικός τομέας. - Τάσεις αποβιομηχάνισης. - Μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων. - Μικρό μερίδιο προϊόντων τεχνολογικής έντασης / αδυναμία δημιουργίας παραγωγικών δικτύων. - Χαμηλό επίπεδο ποιότητας της επιχειρηματικότητας. - Ανεπαρκής σύνδεση των επιχειρήσεων με την έρευνα. - Χαμηλή ιδιωτική δαπάνη E&TA και αριθμός διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. - Χαμηλός αριθμός πατεντών που εκφράζει τον προσανατολισμό της Ελλάδας σε εφαρμογές και υιοθέτηση τεχνολογίας παρά στη δημιουργία τεχνολογίας. - Συγκριτικά χαμηλές δαπάνες για τεχνολογίες πληροφοριών ως ποσοστό του ΑΕΠ. - Χαμηλό ποσοστό διείσδυσης της ευρυζωνικότητας - Χαμηλή ανάπτυξη εφαρμογών ηλεκτρονικού εμπορίου από τις ελληνικές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις 	<ul style="list-style-type: none"> - Προώθηση θεσμικών μεταρρυθμίσεων με στόχο την απελευθέρωση αγορών. - Αναβάθμιση των αγορών στη Βαλκανική ενδοχώρα μετά την διεύρυνση του 2007. - Άνοδος βιοτικού επιπέδου και αυξανόμενη ζήτηση διεθνώς για ποιοτικότερα προϊόντα και υπηρεσίες. - Αυξανόμενη ζήτηση εναλλακτικών / θεματικών μορφών τουρισμού. - Διαρκής τεχνολογική εξέλιξη σε ψηφιακά μέσα. - Συμμετοχή στον ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας. - Περαιτέρω πρόσβαση των Ελληνικών εξαγωγών σε νέες αναπτυσσόμενες περιοχές (Μ. Ανατολή, Β. Αφρική). 	<ul style="list-style-type: none"> Ανταγωνισμός από γειτονικές χώρες που προσφέρουν χαμηλό κόστος εργασίας. - Διαφυγή εγχώριων κεφαλαίων σε άλλες χώρες λόγω δυσκολιών στην ανάπτυξη επενδύσεων στην Ελλάδα. - Δυναμική είσοδος νέων ανταγωνιστών στο χώρο του τουρισμού. - Διεύρυνση ψηφιακού χάσματος με χώρες που παρουσιάζουν ραγδαία ανάπτυξη του τομέα.

Πηγή: 1ο σχέδιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ηπείρου 2007-2013: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, Ιούλιος 2006

5.3 Η αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2007-2013

Η στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης εστιάζει στη διαμόρφωση ευρύτερων και ανταγωνιστικότερων χωρικών ενοτήτων με την εφαρμογή προσαρμοσμένης αναπτυξιακής στρατηγικής και τη δημιουργία ενός μικρού αριθμού ανταγωνιστικών πόλων ανάπτυξης σε αυτές.

5.3.1 Γενική επισκόπηση της στρατηγικής

Η κύρια αναπτυξιακή επιλογή της Περιφέρειας Ηπείρου, όπως αναπτύχθηκε και καταγράφηκε στο 1ο σχέδιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ηπείρου 2007-2013: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, Ιούλιος 2006,³⁷ ήταν η βελτίωση της ελκυστικότητάς της, μέσω της ανάδειξης της σε κόμβο συνδυσασμένων μεταφορών, προκειμένου να καταστεί χώρος προσέλκυσης επενδύσεων σε τομείς που θα ενσωματώνουν την καινοτομία και τη γνώση ως βασικά στοιχεία ανάπτυξης της περιφερειακής οικονομίας, αξιοποιώντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, όπως η γεωπολιτική της θέση, η δυναμική ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το δίκτυο των κοινωνικών υποδομών, το πλούσιο πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον και τη θετική αλληλεξάρτηση του πρωτογενούς τομέα με τη μεταποίηση.

Για να αναπτυχθεί περαιτέρω η Περιφέρεια, τέθηκε ως στόχος να αυξηθούν οι επενδύσεις σε υλικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, να επιταχυνθεί η καινοτομία και να διευρυνθεί η χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Για να συμβεί αυτό, όπως αναφέρεται στο 1^ο Σχέδιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ηπείρου 2007-2013, σημειώθηκε πως θα έπρεπε να αρθούν οι διαρθρωτικές αδυναμίες σε παράγοντες κλειδιά της ανταγωνιστικότητας, οι οποίες ήταν ανεπαρκείς στο υφιστάμενο υλικό και ανθρώπινο κεφάλαιο (σε υποδομή και σε δεξιότητες του εργατικού δυναμικού), η έλλειψη καινοτομικής ικανότητας & αποτελεσματικής επιχειρηματικής ενίσχυσης, το χαμηλό επίπεδο περιβαλλοντικού κεφαλαίου (κατεστραμμένο φυσικό ή και αστικό περιβάλλον)

Οι σημαντικές παράμετροι για την αναπτυξιακή στρατηγική της περιόδου 2007 – 2013, σύμφωνα πάντα με το 1^ο σχέδιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος, για την Περιφέρεια Ηπείρου ήταν πρωταρχικά η αειφόρος αξιοποίηση των συγκριτικών της

³⁷ 1ο σχέδιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ηπείρου 2007-2013: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, Ιούλιος 2006

πλεονεκτημάτων και μετατροπή τους σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, με έμφαση στην ποιότητα, τη γνώση – καινοτομία, την εξωστρέφεια, την προστασία και ορθολογική διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων.

Επιπλέον σημαντική θεωρήθηκε η βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας και άρση των αδυναμιών και διαρθρωτικών της προβλημάτων, με έμφαση στη βελτίωση της προσπελασιμότητας των υποδομών και των υπηρεσιών και την ανάδειξη της Περιφέρειας σε «πολύτροπο» κόμβο (μεταφορικό, ενεργειακό, τουριστικό προορισμό κ.ά.).

Αξιοσημείωτος ήταν και ο προσανατολισμός για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, επενδύοντας στο ανθρώπινο κεφάλαιο και σε καινοτομικές προσεγγίσεις για την προώθηση και διασφάλιση ενός εξωστρεφούς προσανατολισμού στις παραγωγικές δραστηριότητες καθώς και η ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής συνοχής και η ισόρροπη ανάπτυξη του αστικού και αγροτικού χώρου.

Στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013, η φιλοσοφία και το όραμα που εξέφραζε το αναπτυξιακό μοντέλο της Περιφέρειας Ηπείρου εντοπίζεται στο τρίπτυχο: Ποιότητα – Γνώση/Καινοτομία – Εξωστρέφεια το οποίο προδιέγραφε τους πυλώνες ανάπτυξης για το σχεδιασμό της στρατηγικής της.

Η ποιότητα, βασική προϋπόθεση της ανταγωνιστικότητας και ευημερίας, αποτέλεσε τον πρώτο αναπτυξιακό πυλώνα. Η επικράτηση υπό καθεστώς έντονου ανταγωνισμού, η οικονομική και κοινωνική ευημερία, αλλά και η προστασία του περιβάλλοντος στο οποίο αναπτύσσονται οι ανθρώπινες δραστηριότητες αποτέλεσαν στοιχεία άμεσα συνυφασμένα με την ποιότητα σε επίπεδο δομών, υπηρεσιών, και προϊόντων. Συγκεκριμένα η ποιότητα συνδέθηκε άρρηκτα με:

Την παραγωγή, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων είναι μικρού μεγέθους, οικογενειακές επιχειρήσεις βασιζόμενες περισσότερο στη φθηνή εργασία και λιγότερο στην τεχνολογία και προκειμένου να καταστούν ανταγωνιστικές στην ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά, έπρεπε να χρηματοδοτηθούν δράσεις στοχευμένες στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό, τη βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος και τη δικτύωση των επιχειρήσεων για να αναπτυχθούν συλλογικές μέθοδοι προβολής, προγραμματισμού και αποτελεσματικότητας στην παραγωγική διαδικασία.

Τις κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, οι οποίες δεδομένων του ικανοποιητικού επιπέδου αφενός του περιφερειακού συστήματος υγείας και αφετέρου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Ηπείρου, έρχονταν στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση και εκσυγχρονισμό των δομών και υπηρεσιών, αποβλέποντας στην κάλυψη του

ευρύτερου Βαλκανικού χώρου, στη συμπλήρωση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης (υγεία) και στην ενίσχυση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ώστε να γίνει η Περιφέρεια ταυτόσημη με υψηλού επιπέδου προνοιακές και κοινωνικές υποδομές, διευρύνοντας έτσι της εμβέλειά της.

Το περιβάλλον, το οποίο αποτελεί βασικό πόρο για την ανάπτυξη του τουρισμού πρέπει να προστατευθεί από την ευκαιριακές αναπτυξιακές παρεμβάσεις. Η ποιότητα πρέπει να αποτελέσει κεντρική συνιστώσα των δράσεων που στοχεύουν στην προώθηση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της Ηπείρου, προκειμένου αυτό να καταστεί ελκυστικό και βιώσιμο σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Η γνώση και καινοτομία αποτέλεσαν κεντρικό πυλώνα ανάπτυξης στη νέα Προγραμματική Περίοδο, δεδομένου ότι η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέας γνώσης που οδηγεί σε νέα τεχνολογικά προϊόντα, διαδικασίες και υπηρεσίες και κατά συνέπεια σε καινοτόμες δράσεις αποτελεί βασικό μέλημα των σύγχρονων κοινωνιών. Η καινοτομία αντιμετωπίζεται με την ευρεία της έννοια, σύμφωνα με την οποία δεν περιορίζεται στην τεχνολογική, αλλά και στην διοικητική, παραγωγική, οργανωτική καινοτομία. Αφορά στην ανάπτυξη νέων δομών οργάνωσης και λειτουργίας της διοίκησης, είτε αυτή αφορά το δημόσιο είτε τον ιδιωτικό τομέα, στην παραγωγή νέων ιδεών στο σύνολο των τομέων της οικονομικής δραστηριότητας οι οποίες μπορούν να προσφέρουν προστιθέμενη αξία στα υπάρχοντα προϊόντα ή να εμπνεύσουν την παραγωγή νέων, καθώς και στο σχεδιασμό νέων υπηρεσιών προς το κοινωνικό σύνολο. Οι πολιτικές για την προώθηση της καινοτομίας και την ενίσχυση της παραγωγής της γνώσης πρέπει να εστιάζονται στην υποστήριξη των επιμέρους συντελεστών που συνθέτουν τον όρο «καινοτομία», οι οποίοι είναι το Ανθρώπινο δυναμικό, η Μετάδοση και εφαρμογή της γνώσης, και η Χρηματοδότηση της καινοτομίας με τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων.

Η εξωστρέφεια, αποτέλεσε τον τρίτο αναπτυξιακό πυλώνα δεδομένου ότι είναι βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της επιχειρηματικότητας και κατ' επέκταση μίας μακροπρόθεσμης και αποτελεσματικής προσέγγισης στο επιδιωκόμενο αναπτυξιακό μοντέλο της Περιφέρειας. Είναι άμεσα συνυφασμένη με τους άλλους δύο αναπτυξιακούς πυλώνες, αλλά απαιτεί μία νέα θεώρηση του επιχειρείν και της παραγωγικής διαδικασίας, η οποία προσανατολίζεται στη διαφοροποίηση, την καινοτομία,

την εισαγωγή νέων μεθόδων και την ευελιξία των κατεστημένων και παραδοσιακών αξιών.

Αυτή η «νέα φιλοσοφία» στόχευε κατά τον προγραμματισμό του αναπτυξιακού προγράμματος 2007-2013:

- στην ανάπτυξη επιχειρηματικής κουλτούρας και στην προώθηση της επιχειρηματικής επιμόρφωσης
- στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και στην προώθηση των εξαγωγών
- στην ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών δικτύων και πληροφορικής ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στο ηλεκτρονικό επιχειρείν και σε προγράμματα χρηματοδότησης
- στην ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύων μεταξύ των επιχειρήσεων τα οποία θα τις βοηθούσαν πιθανώς να μειώσουν το κόστος εμπορίας και να εισχωρήσουν πιο εύκολα σε νέες αγορές
- στη δημιουργία επιχειρηματικών συνεργασιών με Ερευνητικά Ινστιτούτα και Πανεπιστημιακούς φορείς για μεταφορά τεχνογνωσίας και δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στην έρευνα και δημιουργία επενδυτικών κινήτρων σε νευραλγικούς τομείς της παραγωγής
- στον πρωτογενή τομέα, να εστιάζει στην αξιοποίηση καινοτόμων παραγωγικών μοντέλων με έμφαση στην παραγωγή προϊόντων ποιότητας (βιολογικών, ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής, παραδοσιακών τοπικών προϊόντων),
- στην προώθηση νέων εναλλακτικών καλλιεργειών (ενεργειακά φυτά, κλπ) και
- στην αναζήτηση νέων αγορών σε εγχώριο και υπερεθνικό επίπεδο στον τομέα του τουρισμού, να επιδιωχθεί η «αναβάθμιση» της επαγγελματικής κουλτούρας των επιχειρηματιών, η οποία πρέπει να αποσυνδεθεί από το ευκαιριακό και γρήγορο κέρδος, η επαρκής προβολή των τουριστικών πόρων της περιοχής και η προσέλκυση αγοραστικού κοινού (niche market) που επιθυμεί ποιοτικές υπηρεσίες και προϊόντα, οικοτουριστικές δραστηριότητες κ.ά.

Τέλος, θεμελιώδης αρχή που διέτρεχε οριζόντια το αναπτυξιακό μοντέλο της Περιφέρειας Ηπείρου είναι η αειφορία, αποτελώντας καθοριστικό παράγοντα σε όλους τους τομείς της περιφερειακής ανάπτυξης. Ο στόχος της αειφόρου ανάπτυξης

προδιαγράφει πως το σύνολο των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων θέτουν ως στόχο την ταυτόχρονη επίτευξη ενός οικονομικά βιώσιμου, κοινωνικά δίκαιου και περιβαλλοντικά υπεύθυνου αναπτυξιακού αποτελέσματος.

5.4 Ιεράρχηση και εξειδίκευση των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ για το ΠΕΠ

Ο στρατηγικός προσανατολισμός της Ελλάδας, όπως διατυπώνεται στο 1ο Σχέδιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς για την περίοδο 2007-2013, και όπως προσδιορίστηκε με βάση τους Στόχους της Λισσαβόνας και τις βασικές εθνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες είναι διττός. Αρχικά σκοπός του ήταν να καταστήσει την ελληνική οικονομία ανταγωνιστική, η οποία θα στηρίζεται στην καινοτομία, στην ποιότητα και στην ανεπτυγμένη επιχειρηματικότητα και παράλληλα να επιτευχθεί η προώθηση της μετατροπής των συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε ανταγωνιστικά .

Για την επίτευξη των δύο κεντρικών στρατηγικών στόχων, οι γενικές αναπτυξιακές προτεραιότητες και στόχοι της Ηπείρου, οι οποίες είχαν τεθεί αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα Β.

5.4.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας και καινοτομικής ικανότητας

Η ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας και της αποτελεσματικής επιχειρηματικής ενίσχυσης αξιολογείται ως πρώτος γενικός αναπτυξιακός στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας Ηπείρου³⁸. Εντάσσεται στον άξονα του ΕΣΠΑ για την «Επιχειρηματικότητα και την εξωστρέφεια» και η υλοποίησή του συνδέεται άμεσα με το στόχο της Λισσαβόνας για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ψηφιακή σύγκλιση.

Στόχος για την Περιφέρεια Ηπείρου αποτελούσε η δημιουργία προϋποθέσεων για ουσιαστική αξιοποίηση των ευκαιριών που προβάλλονται στο πλαίσιο της νέας οικονομίας και της κοινωνίας της γνώσης, μέσα από μια περιφερειακή στρατηγική για την ανταγωνιστικότητα, η οποία θα προσανατολιζόταν στην προώθηση των δράσεων καινοτομίας, στην ανάπτυξη δημοσίων-ιδιωτικών εταιρικών σχέσεων καθώς και στην ενίσχυση των ΜΜΕ ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες.

Η καινοτομία ήταν ένας από τους βασικούς παράγοντες ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας στο πλαίσιο της νέας οικονομίας και στρατηγικό στόχο της πολιτικής της Περιφέρειας για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 και εξακολουθεί να είναι.

Η επιχειρηματική καινοτομία συνίσταται στην εφαρμογή νέων και αποτελεσματικών μεθόδων και τεχνικών οργάνωσης, διαχείρισης, παραγωγής και διανομής των προϊόντων. Επιπλέον παραγωγή νέων ιδεών που θα καταλήξουν σε νέα και ανταγωνιστικά προϊόντα ή θα προσδώσουν προστιθέμενη αξία σε υπάρχοντα και παραδοσιακά προϊόντα.

Ενσωμάτωση της τεχνολογικής καινοτομίας και της κοινωνίας της πληροφορίας σε όλους τους τομείς της επιχειρηματικότητας. Η επιχειρηματική καινοτομία αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, και σε μακροοικονομικό επίπεδο της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας.

Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος εξειδικεύτηκε στους ειδικούς στόχους της ενίσχυσης της έρευνας για τη δημιουργία νέων προϊόντων, με την ανάπτυξη προγραμμάτων διάδοσης νέων τεχνολογιών και σύνδεση τους με την παραγωγή. Περαιτέρω αξιοποίηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

³⁸ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου,
http://www.php.gov.gr/docs/Stratigikos_Shediasmos.pdf

(Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου) και δημιουργία των προϋποθέσεων για την ενσωμάτωση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων στην επιχειρηματική λειτουργία. Ενίσχυση δράσεων της Κοινωνίας της Πληροφορίας, με την ανάπτυξη προγραμμάτων ψηφιακών χώρων και τη διάδοση εφαρμογών διαδικτύου και υπηρεσιών e-consulting, e-learning, e-training, e-business στις επιχειρήσεις. Επιπλέον προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας με την ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων τα οποία ήταν σαφώς προσανατολισμένα στην καινοτομία και την ποιότητα, ενώ παράλληλα μπορούσαν να επιδείξουν προοπτική οικονομικής βιωσιμότητας, ώστε να καταστεί εφικτός ο στόχος για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Ενίσχυση υφιστάμενων ή τη δημιουργία νέων δομών παροχής συμβουλευτικής και τεχνικής στήριξης στις επιχειρήσεις και προώθηση της επιχειρηματικής εξωστρέφειας μέσω της υποστήριξης επιχειρηματικών δικτύωσεων, τόσο σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο και της ανάπτυξης συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών.

Χρήσιμη κρίθηκε και η ενίσχυση των διασυνδέσεων μεταξύ κλάδων της οικονομίας που εμφανίζουν συγγενή στοιχεία και προοπτικές με στόχο τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων και την ενδυνάμωση και ταυτοποίηση του παραγωγικού προφίλ της Περιφέρειας.

Στο ίδιο επίπεδο αναγκαιότητας κρίθηκε η βελτίωση και αναβάθμιση των τεχνικών υποδομών στους χώρους των βιομηχανικών συγκεντρώσεων, και ενίσχυση υπαρχόντων και δημιουργία νέων Βιομηχανικών Περιοχών (ΒΙΠΕ, ΒΙΟΠΑ, κ.ά.) με στόχο τη διευκόλυνση της ανάπτυξης των επιχειρήσεων και την προσέλκυση βιομηχανιών υψηλής τεχνολογίας και έντασης γνώσης.

5.4.2 Προώθηση της συνεργασίας και των δικτύων μεταξύ χωρών και Περιφερειών

Αξίζει να σημειωθεί η προώθηση της συνεργασίας και των δικτύων μεταξύ των χωρών και Περιφερειών αποτέλεσε προτεραιότητα για την Περιφέρεια Ηπείρου και αναφερόταν στον Άξονα ανάπτυξης του ΕΣΠΑ «Χωρική Συνεργασία». Μέσω αυτού του Άξονα με τις εγκεκριμένες προτάσεις, δόθηκε η δυνατότητα σε διάφορους κλάδους επιχειρηματικής δραστηριότητας, αξιοποίηση εργαλείων που δημιουργήθηκαν με τη συνεργασία χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε τα προγράμματα Ελλάδα – Αλβανία , Ελλάδα- Ιταλία και το πρόγραμμα για τη Μεσογειακή συνεργασία MED.

Βασικές επιλογές για την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 ως προς την προώθηση αυτής της συνεργασίας και της δικτύωσης μεταξύ των Περιφερειών αποτέλεσαν η ενθάρρυνση δικτύωσης μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., η ανταλλαγή εμπειρίας μεταξύ των Περιφερειών και η διάχυση της γνώσης ώστε να διαδοθεί η ορθή πρακτική σε όλη την ΕΕ. Επιπλέον η ανάληψη πρωτοβουλιών συνεργασίας με τις χώρες των Βαλκανίων, ώστε να υπάρξει ταχύτερη προσαρμογή τους στο κοινοτικό κεκτημένο.

Σημαντικό ρόλο στη φιλοσοφία δημιουργίας των συνεργιών υπήρξε και η ενίσχυση διασυνοριακών και διαπεριφερειακών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, κυρίως στους τομείς της βιοτεχνολογίας & της επεξεργασίας τροφίμων καθώς και η ανάπτυξη δικτύων, διοργάνωση εκθέσεων, κατασκευή βάσεων δεδομένων και η προώθηση νέων επιχειρήσεων που θα ενισχύσουν τις ΜμΕ.

Η Περιφέρεια Ηπείρου στα πλαίσια ενίσχυσης της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και της ανάδειξης της Ηπείρου ως σημείο αναφοράς μεταξύ των βαλκανικών και ευρωπαϊκών Περιφερειών προώθησε την ανάπτυξη θεσμών συνεργασίας με τις νέες χώρες της ΕΕ, ώστε η Περιφέρεια να αποτελέσει μέσο διείσδυσης επώνυμων τοπικών προϊόντων στις νέες αγορές, με παράλληλη ενίσχυση των πολιτισμικών δραστηριοτήτων, ενέργειες που θα επιφέρουν οφέλη στις ΜμΕ και τον τουρισμό.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ένα έργο που υλοποιήθηκε στα πλαίσια της εδαφικής συνεργασίας του προγράμματος Διακρατικής Συνεργασίας Μεσογειακού χώρου (Programme MED) 2007-2013 , ΕΡΓΟ: «ICS» SMEs and Cooperative Economy for Local Development. Η αποστολή του συγκεκριμένου έργου είναι η αναδειξη μια κοινής διακρατικής στρατηγικής στο Μεσογειακό χώρο, μέσω του συντονισμού τόσο των εθνικών όσο και των περιφερειακών πολιτικών, για την ανάπτυξη ενός συνεταιριστικού συστήματος στους παραγωγικούς τομείς – στόχους της αλιείας, του τουρισμού, της

γεωργίας και του περιβάλλοντος. Μέσα από τις δράσεις του έργου προωθήθηκε το μοντέλο της συνεταιριστικής οικονομίας, έτσι ώστε οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους ανωτέρω τομείς, να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά μέσω της ενίσχυσης της καινοτομίας τους, της προβολής τους και της δικτύωσής τους, τον ανταγωνισμό τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στις διεθνείς αγορές.

Οι κύριες δράσεις του έργου περιελάμβαναν τη διεύρυνση των περιφερειακών πολιτικών για την υποστήριξη της συνεταιριστικής επιχειρηματικότητας, τη διαμόρφωση κοινών σχεδίων δράσης για την ολοκλήρωση των συνεταιριστικών συστημάτων, την εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για τη σύσταση συνεργατικών σχηματισμών των Μεσογειακών συνεταιρισμών στους επιλεγμένους κλάδους καθώς και την υλοποίηση πιλοτικών έργων και διαδικτυακών υπηρεσιών.

Για την υλοποίησή του συνεργάστηκαν συνολικά 10 εταίροι από 5 χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία, Ελλάδα). Η γεωγραφική κάλυψη του έργου ήταν για την Ιταλία η Περιφέρεια Marche, Γαλλία Περιφέρεια Provence-Alpes-Cote d'Azur και Περιφέρεια Rhone-Alpes, Πορτογαλία Περιφέρεια Algarve και Coimbra, Ελλάδα Περιφέρεια Ηπείρου και Θεσσαλίας, Ισπανία Περιφέρειες Andalucia και Catalonia³⁹.

Η συνάφεια των Γενικών Αναπτυξιακών Στόχων της Περιφέρειας Ηπείρου με τους στόχους του πρώτου σχεδίου του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

³⁹ Περιφέρεια Ηπείρου, Προγράμματα http://www.php.gov.gr/programs/eu_programs/ics.html

πινακας 5

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΣΠΑ						
	Περιφερειακή Ανάπτυξη	Επιχειρηματικότητα και εξωστρέφεια	Προσπελασιμότητα και υπηρεσίες γενικού και οικονομικού ενδιαφέροντος	Ψηφιακή σύγκλιση και αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης	Αειφόρος Ανάπτυξη	Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Χωρική Συνεργασία
Ενίσχυση της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας και καινοτομικής ικανότητας	✓	✓	•			✓	•
Βελτίωση προσπελασιμότητας υποδομών και υπηρεσιών	✓	•	✓	•	•	•	
Αειφορική διαχείριση φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος – Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών	✓				✓		
Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο	✓	•		•	•	✓	
Ανάδειξη τουριστικής και πολιτιστικής ταυτότητας Ηπείρου	✓	•			✓		
Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής συνοχής και ισόρροπη ανάπτυξη	✓	•	•	•	✓	•	•
Προώθηση της ψηφιακής σύγκλισης και εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης	✓		•	✓			•
Προώθηση της συνεργασίας και των δικτύων μεταξύ χωρών και Περιφερειών	✓	✓	•	•	•	•	✓

✓ Άμεση Συμβολή

• Έμμεση Συμβολή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΗΠΕΙΡΟΣ 2007-2013

Σε συνέχεια των στόχων και της πολιτικής που ακολούθησε η Περιφέρεια Ηπείρου για την ανάπτυξη των επιχειρήσεών της, θα έχουμε τη δυνατότητα να δούμε στο κεφάλαιο αυτό, ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων αξιοποίησαν χρηματοδοτικά εργαλεία και επενδυτικά προγράμματα που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2007-2013.

Αξίζει στο σημείο αυτό να αναφέρουμε πως τη διαχείριση των αναπτυξιακών, επενδυτικών προγραμμάτων των επιχειρήσεων για το ΕΣΠΑ 2007-2013 δόθηκε μετά από διαγωνισμό του Υπουργείου Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας, της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠΑΝ ΙΙ, στον Ενδιάμεσο Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα – ΕΦΕΠΑΕ (Παράρτημα Γ). Για την διευκόλυνση των διαδικασιών και την καλύτερη εξυπηρέτηση των επενδυτών, ο ΕΦΕΠΑΕ χώρισε την Ελλάδα σε γεωγραφικές Περιφέρειες και ανέθεσε τη διαχείριση των προγραμμάτων στις κατά περιοχή Διαχειριστικές Εταιρείες – Εταίρους του. Για την γεωγραφική περιοχή της Ηπείρου, αρμόδια ήταν η Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων (Παράρτημα Δ), με έδρα την Πάτρα και κατά τόπους περιφερειακά γραφεία εξυπηρέτησης των επενδυτών.

Όπως αναλυτικά αναφέρεται στα Παραρτήματα Β και Γ, οι φορείς διαχείρισης των προγραμμάτων, αναλάμβαναν μετά την έκδοση των ενταγμένων επενδυτικών έργων, την παρακολούθηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και έκαναν τον απαραίτητο έλεγχο των καταχωρήσεων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της Μονάδας Οικονομικής Διαχείρισης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Παράλληλα όλοι οι επενδυτές που υλοποιούσαν έργα του ΕΣΠΑ αλλά και οι υποψήφιοι επενδυτές, απευθύνονταν στα περιφερειακά γραφεία για την ταχύτερη και άμεση εξυπηρέτησή τους.

6.1 Αποτελέσματα επενδυτικών προτάσεων που υλοποιήθηκαν

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διαχειρίστικής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (βλ. Παράρτημα Δ) υλοποιήθηκαν στην Ήπειρο έργα σχεδόν σε όλους στους τομείς των Επιχειρησιακών προγραμμάτων που προκυρήχθηκαν και υλοποιήθηκαν την περίοδο 2007-2013. Συγκεκριμένα όπως θα παρατηρήσουμε στους πίνακες που ακόλουθούν αναλυτικά ανά Περιφερειακή Ενότητα, τα περισσότερα έργα που υλοποιήθηκαν ήταν στη Γυναικεία Επιχειρηματικότητα και στα ΠΕΠ. Σε επιτόπιους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν στις επιχειρήσεις που εντάχθηκαν στα ανωτέρω έργα, υπήρξε σχεδόν στο σύλλογο συμφωνία των παραστατικών εξόδων και των υλοποιηθέντων δαπανών. Όσες επιχειρήσεις είχαν ολοκληρώσει τις επενδύσεις τους πριν το καλοκαίρι του 2016, έτυχαν άμεσων πληρωμών από τον ΕΦΕΠΑΕ. Όσες είχαν καθυστερήσει την ολοκλήρωση υλοποίησης αναγκάστηκαν να κάνουν αναμόρφωση του αρχικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού προκειμένου να μπορέσουν να κάνουν αίτημα ολοκλήρωσης καθότι η οικονομική εξάρτηση της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Ένωση για χρηματοδότηση συμπαρέσυραν μαζί και τις αποπληρωμές των έργων του ΕΣΠΑ.

Πίνακας 6.1 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Α/Α	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
1	Εθνικό Απροβλέπτων	47	1.360.631,38€
2	Γυναικεία Επιχειρηματικότητα μέσω Εθνικού Αποθεματικού	68	2.014.112,42€
3	Νεανική Επιχειρηματικότητα/ Γυναικεία Επιχειρηματικότητα/ Ένδυση –Υπόδηση	26	838.482,56€
4	Μεταποίηση στις Νέες Συνθήκες	16	1.163.214,40€
5	Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα	5	281.427,52€
6	Πράσινη Επιχείρηση	0	0,00€
7	Εναλλάκτικος Τουρισμός	5	175.849,57€
8	Πράσινος Τουρισμός	4	143.246,84€
9	Χερσαίες Οδικές Μεταφορές	2	193.010,04€
10	Εξωστρέφεια Ι	6	245.205,74€
11	Εξωστρέφεια ΙΙ	2	68.126,89€
12	Μετεγκατάσταση Επιχειρήσεων σε Β.Ε.Π.Ε. και Επιχειρηματικά Πάρκα	1	115.869,70€
ΣΥΝΟΛΟ		182	6.599.177,06€

Πίνακας 6.2 ΆΡΤΑ

Α/Α	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
1	Εθνικό Απροβλέπτων	15	476.922,50€
2	Γυναικεία Επιχειρηματικότητα μέσω Εθνικού Αποθεματικού	27	184.280,89€
3	Νεανική Επιχειρηματικότητα/ Γυναικεία Επιχειρηματικότητα/ Ένδυση –Υπόδηση	6	158.000,03€
4	Μεταποίηση στις Νέες Συνθήκες	1	53.100,00€
5	Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα	0	0,00€
6	Πράσινη Επιχείρηση	0	0,00€
7	Εναλλακτικός Τουρισμός	0	0,00€
8	Πράσινος Τουρισμός	0	0,00€
9	Χερσαίες Οδικές Μεταφορές	1	76.970,25€
10	Εξωστρέφεια Ι	1	13.972,50€
11	Εξωστρέφεια ΙΙ	0	0,00€
12	Μετεγκατάσταση Επιχειρήσεων σε ΒΕ.Π.Ε. και Επιχειρηματικά πάρκα	0	0,00€
	ΣΥΝΟΛΟ	51	963.246,17€

Πίνακας 6.3 ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ

Α/Α	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
1	Εθνικό Απροβλέπτων	11	311.931,21€
2	Γυναικεία Επιχειρηματικότητα μέσω Εθνικού Αποθεματικού	31	879.256,14€
3	Νεανική Επιχειρηματικότητα/ Γυναικεία Επιχειρηματικότητα/ Ένδυση – Υπόδηση	3	109.593,93€
4	Μεταποίηση στις Νέες Συνθήκες	2	167.348,39€
5	Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα	0	0,00€
6	Πράσινη Επιχείρηση	0	0,00€
7	Εναλλακτικός Τουρισμός	1	12.592,83€
8	Πράσινος Τουρισμός	1	40.938,29€
9	Χερσαίες Οδικές Μεταφορές	2	105.804,72€
10	Εξωστρέφεια Ι	0	0,00€
11	Εξωστρέφεια ΙΙ	0	0,00€
12	Μετεγκατάσταση Επιχειρήσεων σε ΒΕ.Π.Ε. και Επιχειρηματικά πάρκα	0	0,00€
	ΣΥΝΟΛΟ	51	1.627.465,51€

Πίνακας 6.4 ΠΡΕΒΕΖΑ

Α/Α	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
1	Εθνικό Απροβλέπτων	9	245.769,25€
2	Γυναικεία Επιχειρηματικότητα μέσω Εθνικού Αποθεματικού	18	520.688,62€
3	Νεανική Επιχειρηματικότητα/ Γυναικεία Επιχειρηματικότητα/ Ένδυση –Υπόδηση	7	276.822,63€
4	Μεταποίηση στις Νέες Συνθήκες	4	243.847,92€
5	Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα	1	74.794,35€
6	Πράσινη Επιχείρηση	0	0,00€
7	Εναλλακτικός Τουρισμός	1	43.253,40€
8	Πράσινος Τουρισμός	0	0,00€
9	Χερσαίες Οδικές Μεταφορές	0	0,00€
10	Εξωστρέφεια Ι	0	0,00€
11	Εξωστρέφεια ΙΙ	0	0,00€
12	Μετεγκατάσταση Επιχειρήσεων σε ΒΕ.Π.Ε. και Επιχειρηματικά πάρκα	0	0,00€
	ΣΥΝΟΛΟ	40	1.405.176,17€

Όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε από τα στοιχεία που μας δίνονται από τους πίνακες ανα Π.Ε. στην Ήπειρο οι περισσότερες επενδύσεις έργων αριθμητικά και σε σύνολο προϋπολογισμού έγιναν στην Π.Ε. Ιωαννίνων, ακολουθεί η Π.Ε. Θεσπρωτίας, η Π.Ε. Πρέβεζας και τέλος με ικανοποιητικό αριθμό έργων αλλά με μικρότερο συνολικά προϋπολογισμό η Π.Ε. Άρτας. Εκτιμώντας τα γεωγραφικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής καθώς και την οικονομική και επιχειρηματική ανάπτυξη της κάθε Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.), ήταν αναμενόμενος ο πάραπάνω απολογισμός. Αξιοπρόσεκτα είναι τα αποτελέσματα των Π.Ε. Πρέβεζας και Θεσπρωτίας όσον αφορά το πρόγραμμα της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας, το οποίο έδωσε έναυσμα και κίνητρο σε πολλές άνεργες να επιχειρήσουν σε κάποια δραστηριότητα.

6.2 Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:

«Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου – Υπηρεσιών».

Το πρόγραμμα «Ενίσχυση Μ.Μ.Ε. που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης - Τουρισμού – Εμπορίου & Υπηρεσιών» αποτελούσε μια επιμέρους πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με στόχο την ενίσχυση υφιστάμενων, νέων και υπό σύσταση πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που θα υλοποιούσαν επενδύσεις προσανατολισμένες στην καινοτομία, το περιβάλλον και τις τεχνολογίες πληροφορικής.

6.2.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Την χρονική περίοδο 2007-2012 η Ελληνική Οικονομία, είχε ήδη ξεκινήσει να βρίσκεται υπό την πίεση μίας σοβαρής δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής κρίσης, η οποία έχει επεκταθεί στο σύνολο των περιφερειών της χώρας και έπληξε όλους τους τομείς της παραγωγικής δραστηριότητας. Η πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων βίωνε ανυπέβλητα χρηματοδοτικά προβλήματα που επηρέαζαν και τη συνολική ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και το επίπεδο της απασχόλησης με τα πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας. Ο περιορισμός της ρευστότητας στην αγορά, από κοινού με τη μεγάλη γραφειοκρατία, αποθάρρυναν τη νέα επιχειρηματική δραστηριότητα από μια δυναμική εμφάνιση με στόχο την αναστροφή αρκετών και σημαντικών αρνητικών δεδομένων⁴⁰.

Με βάση τα παραπάνω αλλά και συνυπολογίζοντας τις ιδιαίτερες ανάγκες των περιφερειών της χώρας το πρόγραμμα «Ενίσχυση Μ.Μ.Ε. που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης - Τουρισμού – Εμπορίου & Υπηρεσιών» ήρθε ως μια επιμέρους πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και των Περιφερειών στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013 να επιδιώξει τη συγκράτηση της παραγωγικής βάσης της Ελληνικής Οικονομίας και ιδιαίτερα του τομέα της Μεταποίησης, του Τουρισμού, της Παροχής Υπηρεσιών και του Εμπορίου σε συνθήκες ύφεσης. Επιπλέον στόχευε στην ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ως βασικής επιλογής για την παραγωγική αναβάθμιση της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ποιότητα, περιβαλλοντική ευαισθησία, ενσωμάτωση γνώσης και καινοτομίας.

Τέλος προσανατολιζόταν στην ανάδειξη του επιχειρηματικού «πλεονεκτήματος» των περιφερειών της χώρας μέσω στοχευμένων ενεργειών ενίσχυσης ΜΜΕ, στους εν λόγω τομείς και δραστηριότητες.

Στόχος της δράσης ήταν η ενίσχυση επιχειρήσεων για την υλοποίηση επενδύσεων προσανατολισμένων στην καινοτομία, το περιβάλλον και τις τεχνολογίες πληροφορικής και η απευθείας τόνωση του επιχειρείν σε συνθήκες κρίσης. Επιπλέον με τη συγκεκριμένη

⁴⁰ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «Προκήρυξη για την ενίσχυση Μ.Μ.Ε. που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης – Τουρισμού – Εμπορίου – Υπηρεσιών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 20072013», σελ.3

χρηματοδότηση επιδιώχθηκε και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης, καθώς η ενίσχυση κατευθύνεται και σε υπό σύσταση επιχειρήσεις.

Ο προϋπολογισμός της προκήρυξης του προγράμματος ανήρθε σε 456 εκ. ευρώ και υλοποιήθηκε στις 13 Περιφέρειες της χώρας, στους σχετικούς άξονες των πέντε Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ).

Η Δράση συγχρηματοδοτήθηκε από τα ΠΕΠ: Μακεδονίας – Θράκης, Δυτικής Ελλάδας Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων, Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου, Αττικής και υλοποιήθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα και τον ΕΦΕΠΑΕ.

Ενισχύθηκαν έργα επιλέξιμου προϋπολογισμού:

Από τριάντα χιλιάδες έως τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (30.000,00 έως 300.000,00 ευρώ) για τον τομέα «Μεταποίηση»

Από είκοσι χιλιάδες έως τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (20.000,00 έως 300.000,00 ευρώ) για τον τομέα «Τουρισμός»

Από είκοσι χιλιάδες έως εκατό χιλιάδες ευρώ (20.000,00 έως 100.000,00 ευρώ) για τον τομέα «Εμπόριο - Υπηρεσίες».

Στο πλαίσιο της παρούσας προκήρυξης μπορούσαν να υποβάλουν πρόταση:

υφιστάμενες επιχειρήσεις, επιχειρήσεις που, μέχρι τις 31.12.2011, είχαν δύο ή περισσότερες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις τουλάχιστον δωδεκάμηνης διάρκειας και που θα έπρεπε, μεταξύ άλλων προϋποθέσεων, να διέθεταν τον/τους δηλούμενο/νους ΚΑΔ πριν την υποβολή της πρότασης και νέες - υπό σύσταση επιχειρήσεις που δεν εμπίπταν στην ως άνω κατηγορία των υφιστάμενων. Οι νέες επιχειρήσεις θα έπρεπε, μεταξύ άλλων προϋποθέσεων, να διέθεταν τον/τους δηλούμενο/νους ΚΑΔ πριν την υποβολή της πρότασης, ενώ οι υπό σύσταση πριν την πρώτη εκταμίευση της επιχορήγησης.

Επιπλέον θα έπρεπε οι υποψήφιοι επενδυτές να τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. Κατ' εξαίρεση στη Θεματική Ενότητα «Τουρισμός» ήταν επιλέξιμες και οι επιχειρήσεις που δεν τηρούσαν βιβλία, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Έπρεπε να απασχολούσαν λιγότερα από 50 άτομα κατά το 2008, να είναι Μικρές ή Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις σύμφωνα με τον ορισμό της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Τέλος θα έπρεπε να μην εκκρεμούσε εις βάρος τους διαδικασία ανάκτησης παλαιάς κρατικής ενίσχυσης και να ακολουθούσαν τον κανόνα de minimis, που σήμαινε πως το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται σε μια επιχείρηση για περίοδο τριών οικονομικών ετών και οι οποίες θεωρούνται ως ενισχύσεις ήσσονος σημασίας δεν υπερβαίνει τις 200.000 ευρώ.

Στο πλαίσιο αυτής της προκήρυξης δεν είχαν δικαίωμα υποβολής πρότασης οι δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμοί ή / και οι θυγατρικές τους, καθώς και οι εταιρείες στις οποίες συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού. Δεν είχαν επίσης δικαίωμα υποβολής οι επιχειρήσεις που λειτουργούσαν με τη μορφή της κοινωνίας, της εταιρείας αστικού δικαίου ή κοινοπραξίας⁴¹.

Η υποβολή των προτάσεων γινόταν ηλεκτρονικά μέσω της σελίδας www.ependyseis.gr/mis από τις 25/2/2013 μέχρι και τις 16/5/2013. Μετά τη λήξη της ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των προτάσεων δεν γινόταν αποδεκτή καμία υποβολή προτάσεων.

Για την ενημέρωση του κοινού υπήρχαν 265 σημεία πληροφόρησης. Για αναλυτικές πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να απευθύνονται στους κατά τόπους εταίρους του ΕΦΕΠΑΕ, όπως αυτοί αναφέρθηκαν στο σχετικό κεφάλαιο. Στην Ήπειρο, οι υποψήφιοι επενδυτές, απευθυνόταν τόσο για την πληροφόρησή τους κατά τη διάρκεια της δημοσίευσης της προκήρυξης όσο και κατά την περίοδο υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων στους κατά τόπους περιφερειακά γραφεία και στην κεντρική δομή της Διαχειριστικής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Μετά την αξιολόγηση των προτάσεων, αναρτήθηκαν οι σχετικοί πίνακες των οριστικών και δυνητικών δικαιούχων. Οι οριστικοί δικαιούχοι ήταν οι επιχειρήσεις οι οποίες έλαβαν τη μεγαλύτερη των βαθμολογιών στον πίνακα κατάταξης των αποτελεσμάτων και μπορούσαν άμεσα να ξεκινήσουν την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων τους. Οι πίνακες των έργων των οριστών δικαιούχων δημοσιοποιήθηκαν στην υπ' αριθμό Α.Π.:7774/1990/Α2, Ημερομηνία: 30/10/2013, του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΕΣΠΑ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ⁴².

⁴¹ <http://2007-2013.espa.gr>

⁴² http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/Apotelesmata_Perifereia%20Hpeirou.pdf

Αξιζει να αναφέρουμε σε αυτό το σημείο την αρχική κατανομή των ποσών χρηματοδότησης στις επιχειρήσεις που έλαβαν την υψηλότερη βαθμολογία, στην Ήπειρο, σύμφωνα με την απόφαση ένταξής τους:

Πίνακας 6.5 Έργα προς ένταξη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου – Υπηρεσιών» - του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα – Ήπειρος 2007 - 2013» - Άξονας Προτεραιότητας 9 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Ηπείρου»	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ - ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	38	7.940.521,28€	4.541.749,94€
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	41	7.813.632,89€	4.644.534,61€
	ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	216	16.102.582,63€	9.071.354,61€
	ΝΕΕΣ – ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	47	8.068.876,15€	4.708.027,40€

Υπήρξαν και δυνητικοί δικαιούχοι στο εν λόγω πρόγραμμα, οι οποίοι ήταν υποβληθέντα έργα, τα οποία κατά την αξιολόγηση βαθμολογήθηκαν με βαθμό μεγαλύτερο του 50, αλλά δεν περιλαμβάνονταν στα έργα των σημείων 2 έως 5 της απόφασης 7774/1990/Α2 -30/10/2013 λόγω εξάντλησης του αρχικά αναφερόμενου προϋπολογισμού στην πρόσκληση του Προγράμματος «Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου – Υπηρεσιών» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα – Ήπειρος 2007 - 2013» - Άξονας Προτεραιότητας 9 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Ηπείρου». Στη συνέχεια δόθηκε η δυνατότητα ενίσχυσης των έργων αυτών, προκειμένου να ενισχυθεί και να επιταχυνθεί η επενδυτική δραστηριότητα, Αριθ. Απόφασης: 8524/2192/Α2-22/11/2011. Σύμφωνα με την απόφαση ένταξης των έργων αυτών και προκειμένου να καταστούν από δυνητικά σε οριστικά δικαιούχοι, έπρεπε να υποβάλλουν ως τις 28/02/2014 στον ΕΦΕΠΑΕ αίτηση επαλήθευσης – πιστοποίησης έργου τουλάχιστον για το 30% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού της επένδυσης ή αποδεικτών στοιχείων έγκρισης δανείου ισόποσου τουλάχιστον με το 20% του συνολικού προϋπολογισμού της επένδυσης και στη συνέχεια να γίνει η επαλήθευση των ανωτέρω από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Ο αριθμός των έργων αυτών ήταν εξακόσια είκοσι τέσσερα (624) με συνολικό προϋπολογισμό 88.583.898,84€ και δημόσια δαπάνη 51.056.560,16€, και αναλύεται ακολούθως:

Πίνακας 6.6 Δυνητικά εντασσόμενα έργα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου – Υπηρεσιών» - του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Θεσσαλία – Στερεά Ελλάδα – Ήπειρος 2007 - 2013» - Άξονας Προτεραιότητας 9 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Ηπείρου»	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ - ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	106	18.466.448,98€	10.762.009,35€
	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	178	28.690.825,56€	17.012.224,79€
	ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	72	5.116.494,97€	2.789.757,28€
	ΝΕΕΣ – ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	268	36.310.129,33€	20.492.568,74€

Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό πως το ποσοστό ενίσχυσης των εγκεκριμένων έργων για την Ήπειρο, ήταν για τις μεσαίες επιχειρήσεις στο 50% Δημόσια Επιχορήγηση (Κοινοτική και Εθνική) και 50% ιδιωτική συμμετοχή επί του συνολικού προϋπολογισμού και για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις στο 60% Δημόσια Επιχορήγηση (Κοινοτική και Εθνική) και 40% ιδιωτική συμμετοχή επί του συνολικού προϋπολογισμού. Οι λειτουργικές δαπάνες καλύπτονταν μόνο για τις υπο σύσταση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων σε ποσοστό 25% Δημόσια Επιχορήγηση (Κοινοτική και Εθνική) και 75% ιδιωτική συμμετοχή.

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δυνητικός δικαιούχος της ενίσχυσης μπορούσε να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους (ίδια συμμετοχή) ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιούταν ήταν δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ, όπως παροχή εγγύησης της ΕΤΕΑΝ ΑΕ για λήψη επενδυτικού δανείου ή λήψη εγγυητικής επιστολής, του Ταμείου Επιχειρηματικότητας και του προγράμματος JEREMIE, τα οποία διατίθεντο μέσω των Τραπεζών με την παροχή επιχειρηματικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο και ευνοϊκούς όρους⁴³.

⁴³ Οδηγός προγράμματος, Ιδιωτική συμμετοχή, σελίδα 17

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Οδηγό του προγράμματος. Ο τραπεζικός δανεισμός δεν ήταν υποχρεωτικός. Εάν χρησιμοποιούταν θα έπρεπε να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλειόμενης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού⁴⁴. Επιτρεπόταν η κίνηση του ανωτέρου δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, εφόσον υπήρχε ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προέκυπτε ότι το δάνειο προοριζόταν για την υλοποίηση της επένδυσης, με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβαλόταν απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρεπόταν η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση ήταν δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχούσε σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γινόταν απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής ήταν υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και παρακολούθησης του προγράμματος.

Σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των έργων, η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορούσε να υπερβαίνει τους δεκαπέντε (15) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης για τις Θεματικές Ενότητες «Μεταποίηση» και «Τουρισμός» και τους δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης για τη Θεματική Ενότητα «Εμπόριο Υπηρεσίες» και υπήρχε η δυνατότητα τρίμηνης παράτασης η οποία θα δίνεται ύστερα από αίτημα του δικαιούχου της ενίσχυσης.

⁴⁴ Ο αλληλόχρεος λογαριασμός είναι μια λογιστική κατάσταση των συναλλαγών μεταξύ δύο προσώπων (φυσικών ή νομικών) εκ των οποίων τουλάχιστον ένα είναι έμπορος (με την νομική σημασία του όρου) που τηρείται στα πλαίσια της σχετικής σύμβασης [Σύμβαση Αλληλόχρεου Λογαριασμού ή Σύμβαση Ανοικτού (Αλληλόχρεου) Λογαριασμού, συντ. ΣΑΛ ή ΣΑΑΛ]. Με την σύμβαση αυτή τα δύο συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να συναλλάσσονται τηρώντας έναν ή περισσότερους λογαριασμούς στους οποίους καταγράφονται οι μεταξύ τους απαιτήσεις. Ο αλληλόχρεος λογαριασμός αποτελεί ευρύτατα διαδεδομένη πρακτική στις τραπεζικές πιστοδοτήσεις και ιδίως στον βραχυπρόθεσμο δανεισμό των επιχειρήσεων.

Προκειμένου να εξυπηρετηθεί καλύτερα η λειτουργία του προγράμματος, υπήρξαν τροποποιήσεις του οδηγού εφαρμογής του. Στις 08-06-2015 με Αρ. Απόφ: 3426 / 827 / Α2 , η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορούσε να υπερβαίνει την 31.12.2015. Απεντάσσονταν από το Πρόγραμμα τα έργα για τα οποία δε θα είχε υποβληθεί μέχρι την 30/06/2015 , από πλευράς δικαιούχου, είτε αίτημα επαλήθευσης – Πιστοποίησης ή Αίτημα για λήψη προκαταβολής ή οποιοδήποτε αίτημα τροποποίησης στο πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων, είτε έγγραφη γνωστοποίηση της συμβασιοποίησης του δανείου.

Στη συνέχεια το πρόγραμμα πήρε δύο ακόμη παρατάσεις, με πρώτη παράταση της ημερομηνίας υποβολής αιτημάτων τροποποίησης όπως προβλέπονται στο Κεφάλαιο 16.1 «Τροποποιήσεις Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου» του Οδηγού Εφαρμογής του Προγράμματος «Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου – Υπηρεσιών», μέχρι την Τετάρτη 2 Μαρτίου 2016, αντί της 29/2/2016 που προβλεπόταν, για τεχνικούς και μόνο λόγους⁴⁵.

Σύμφωνα πάντα με την τροποποίηση του οδηγού του προγράμματος, απεντάχθηκαν οι επιχειρήσεις (δικαιούχοι) οι οποίες δεν υπέβαλαν Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Ολοκλήρωσης σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή έως την 15/4/2016, εφόσον δεν έχει προηγηθεί εκταμίευση επιχορήγησης. Της ανωτέρω προθεσμίας (δηλαδή της 15/4/2016) εξαιρέθηκαν τα έργα για τα οποία υποβλήθηκε Αίτημα τροποποίησης Φυσικού – Οικονομικού Αντικειμένου στο χρονικό διάστημα από την 15/12/2015 και μέχρι την 2/3/2016. Για τα έργα αυτά δόθηκε παραταση προθεσμίας και απαιτήθηκε η υποβολή Αιτήματος Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Ολοκλήρωσης σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή έως την 20/5/2016⁴⁶.

Οι καθυστερήσεις στην πληρωμή ενδιάμεσων αιτημάτων σε συνδυασμό με τα capital control και την περιορισμένη οικονομική δυνατότητα και ρευστότητα των επιχειρήσεων, οδήγησαν στις προαναφερθείσες παρατάσεις, οι οποίες έδωσαν τη δυνατότητα στους περισσότερους επενδυτές να φτάσουν κοντά στο 100% της ολοκλήρωσης του αρχικού ή του μεταγενέστερα τροποποιημένου επενδυτικού τους σχεδίου.

Ως τις 31/12/2016 είχαν ολοκληρωθεί όλες οι εκκρεμότητες πληρωμών και ελέγχου των επενδύσεων από τα στελέχη των κατά τόπους φορέων του ΕΦΕΠΑΕ.

⁴⁵http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/20160229_PEP_MME_Apofash_Tropo_Odhgou_Paratash.pdf

⁴⁶http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/20160330_pep-apofash-paraashs-aithm-ulop.pdf

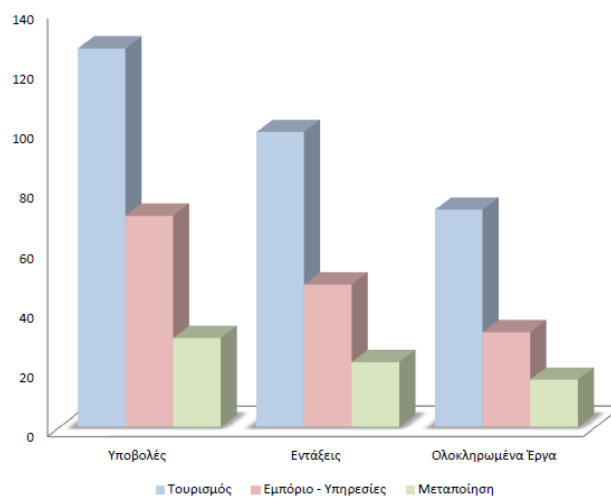
Στον πίνακα που ακολουθεί έχουμε τη δυνατότητα να δούμε σε σύνολο πόσα έργα υπέβαλαν προτάσεις ένταξής τους στο επενδυτικό πρόγραμμα, σε ποια κατηγορία ανήκαν (νέες, υπο σύσταση, υφιστάμενες) και πόσα έργα τελικά υλοποιήθηκαν στη γεωγραφική περιοχή της Ηπείρου.

Πίνακας 6.7 Υλοποιηθέντα έργα στην Ήπειρο

	ΣΥΝΟΛΟ	ΥΠΟΣΥΣΤΑΣΗ	ΝΕΕΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ
ΥΠΟΒΟΛΕΣ	1092	208	140	744
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	643	94	88	511
ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ	59%	45%	63%	69%

Πίνακας 6.8 Αποτελέσματα στην Π.Ε. Πρέβεζας

Θεματική Ενότητα	Υποβολές	Εντάξεις	Ολοκληρωμένα Έργα	Καταβληθείσα Δ.Δ.
Εμπόριο - Υπηρεσίες	71	48	32	1.224.675,08€
Μεταποίηση	30	22	16	1.075.962,04€
Τουρισμός	127	99	73	7.011.632,92€
Γενικό Σύνολο	228	169	121	9.312.270,04€

Πηγή Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΜΜΕ

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας για την επανεκκίνηση της Ελληνικής οικονομίας. Ο σχεδιασμός της Νέας Προγραμματικής Περιόδου συμπίπτει με την χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας επιδιώκεται να διαμορφωθεί ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης και να τεθούν οι βάσεις για τα επόμενα χρόνια. Ο χρονισμός εκκίνησης της νέας περιόδου δίνει τη δυνατότητα να δράσει το νέο ΕΣΠΑ ως καταλύτης για μία στροφή προς την κατεύθυνση της υποστήριξης της επιχειρηματικότητας. Όχημα για την επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας θα αποτελέσει το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ). Το ΕΠΑνΕΚ αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση των στόχων του ΕΣΠΑ 2014–2020, κυρίως της Χρηματοδοτικής Προτεραιότητας 1, αλλά και των 3, 4 (υποδομές ενέργειας) και 5 (διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας)⁴⁷. Στρατηγικός στόχος του ΕΠΑνΕΚ είναι «η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, της μετάβασης στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας». Ειδικότερα, σηματοδοτεί την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα, που αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας.

Μέσω του ΕΠΑνΕΚ, υλοποιείται η στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης με στόχο τη σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των υφιστάμενων πλεονεκτημάτων της Ελλάδας και των περιφερειών της.

⁴⁷ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ «ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ», http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/Programme_Acknowledgement%20of%20receipt_2014GR16M2OP001_2_0_el.pdf

7.1 ΕΠΑνΕΚ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014 – 2020 (ΕΠΑνΕΚ)

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) αποτελεί ένα από τα πέντε τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014 -2020, που εγκρίθηκαν μαζί με τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 18/12/2014.

Το ΕΠΑνΕΚ καλύπτει γεωγραφικά το σύνολο της Χώρας και διαθέτει προϋπολογισμό 4,67 δις ευρώ δημόσιας δαπάνης (3,65 δις ευρώ Ενωσιακής Συνδρομής), έναντι προϋπολογισμού του συνόλου των Προγραμμάτων ύψους 19 δις ευρώ δημόσιας δαπάνης (15,3 δις ευρώ Ενωσιακής Συνδρομής), χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο προϋπολογισμός του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του Προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας, ούτε ο προϋπολογισμός άλλων Προγραμμάτων (Συνδέοντας την Ευρώπη, Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία, Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους Απόρους).

Κεντρικός στρατηγικός στόχος του ΕΠΑνΕΚ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Ανταγωνιστικότητα, την Επιχειρηματικότητα, και την Καινοτομία κατέχει κεντρική θέση στην προσπάθεια της Χώρας για τη δημιουργία και στήριξη ενός νέου παραγωγικού μοντέλου που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, με τη μόχλευση ιδιωτικών πόρων.

Το νέο μοντέλο αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς τομείς της οικονομίας όπως τουρισμό, ενέργεια, αγροδιατροφή, περιβάλλον, εφοδιαστική αλυσίδα, τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών, υγεία και φαρμακευτική βιομηχανία, δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες, υλικά – κατασκευές.

Σχετικά με τα επενδυτικά προγράμματα που αφορούν τόσο τις υφιστάμενες όσο και νέες επιχειρήσεις παρατηρείται μια σημαντική καθυστέρηση καθώς από τις αρχές του 2014 που θεωρητικά ξεκίνησε το νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, έχουν προκηρυχτεί μόνο τέσσερα προγράμματα και αναμένονται οι δεύτεροι κύκλοι αυτών. Συγκεκριμένα, έχουν εκδοθεί τα αποτελέσματα για τα ακόλουθα προγράμματα:

- Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Α΄ Κύκλος

Το πρόγραμμα στοχεύει την υποστήριξη πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ανέργων και αυτοαπασχολούμενων για την έναρξη/υποστήριξη της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας συναφούς με την ειδικότητά τους και την οργάνωση αυτοτελούς επαγγελματικού χώρου.

Επιδίωξη του προγράμματος είναι η μείωση της ανεργίας των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της αυτοαπασχόλησης, με την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας συναφούς με την ειδικότητα τους και την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Λεπτομέρειες για τις προϋποθέσεις ένταξης βρίσκονται στο Παράρτημα Ε.⁴⁸

- Νεοφυής Επιχειρηματικότητα Α' Κύκλος

Το πρόγραμμα αφορά στην ίδρυση νέων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων από ανέργους και από ασκούντες επαγγελματική δραστηριότητα που δεν έχουν σχέση μισθωτής εργασίας.

Στοχεύει στην δημιουργία πολύ μικρών και μικρών, βιώσιμων επιχειρήσεων με έμφαση σε καινοτόμα επιχειρηματικά σχέδια και στην ενίσχυση της απασχόλησης με τη δημιουργία βιώσιμων νέων θέσεων απασχόλησης. Αναλυτικά οι προϋποθέσεις συμμετοχής βρίσκονται στο Παράρτημα ΣΤ.⁴⁹

- Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές Α' Κύκλος

Το πρόγραμμα στοχεύει στην βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών ή στη δημιουργία νέων προϊόντων/υπηρεσιών τα οποία θα καλύπτουν συγκεκριμένες ανάγκες της αγοράς. Επίσης, τα επενδυτικά σχέδια δύνανται να στοχεύουν στην μείωση του κόστους ή την αύξηση της αποτελεσματικότητας των λειτουργικών και παραγωγικών διαδικασιών. Αφορά υφιστάμενες & νέες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, αναλυτικότερες προϋποθέσεις ένταξης των υπο έγκριση έργων αναφέρονται στο Παράρτημα Ζ⁵⁰.

- Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών Α' Κύκλος

⁴⁸ <https://www.diaxeiristiki.gr/index.php/home/content-component-4/eksostrefia2>

⁴⁹ <https://www.diaxeiristiki.gr/index.php/home/content-component-4/2015-11-18-13-57-09>

⁵⁰ <https://www.diaxeiristiki.gr/index.php/home/content-component-4/2015-11-18-13-58-04>

Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων για τον εκσυγχρονισμό της υποδομής και της λειτουργίας τους, την ποιοτική αναβάθμιση τους και τον εμπλουτισμό, την αναβάθμιση και την πιστοποίηση των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, ώστε να βελτιώσουν την θέση τους στην εσωτερική και διεθνή τουριστική αγορά. Αναλυτικά οι προϋποθέσεις συμμετοχής στο εν λόγω πρόγραμμα βρίσκονται στο Παράρτημα Η⁵¹.

Η υποβολή των προτάσεων για την ένταξη στα παραπάνω προγράμματα έγινε την Άνοιξη του 2016 και μέχρι σήμερα Οκτώβριος 2017 έχουν εκδοθεί τα αποτελέσματα και έχει ξεκινήσει η κατάθεση δικαιολογητικών για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων από τους δικαιούχους για το σύνολο των προγραμμάτων.

Φορέας στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ είναι και σε αυτό το Ε.Π. ο Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία -ΕΦΕΠΑΕ, ο οποίος ορίζεται ως Ενδιάμεσος Φορέας του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», δυνάμει του άρθρου 13, παρ. 5β του Ν. 4314/2014, και σε συνέχεια της υπ.αριθ. 1557/432Γ/Γ01/30.3.2016 Υπουργικής απόφασης Ανάδειξης ΕΦΔ και της υπ' αριθ. 2640/803Γ01/20.5.2016 σχετικής σύμβασης.

7.2 Αποτελέσματα στην Ήπειρο

Αρκετές είναι οι υποβληθείσες προτάσεις στη γεωγραφική περιοχή της Ηπείρου στα προκηρυχθέντα έργα. Συνολικά υποβλήθηκαν 64 προτάσεις στο πρόγραμμα «Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών», 210 προτάσεις στο πρόγραμμα «Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές», 238 προτάσεις για το πρόγραμμα «Ενίσχυση της Αυτοαπασχόλησης Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας

⁵¹ <https://www.diaxeiristiki.gr/index.php/home/content-component-4/greencompany>

Εκπαίδευσης - Α Κύκλος» και 99 προτάσεις για το πρόγραμμα της «Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας».

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με τα στοιχεία της Διαχειριστικής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων τα εντασσόμενα έργα ανά κατηγορία Έργου σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα στην Ήπειρο φαίνονται στον Πίνακα 7.1, που ακολουθεί. Όπως παρατηρούμε οι περισσότερες εγκρίσεις επενδυτικών σχεδίων έχουν γίνει στην Π.Ε. Ιωαννίνων, σε συνολικό αριθμό εντασσόμενων έργων σχεδόν πενταπλάσιο από τις υπόλοιπες τρεις Περιφερειακές Ενότητες, Πρέβεζας, Άρτας και Θεσπρωτίας. Το ίδιο ισχύει και για το συνολικό προϋπολογισμό Δημόσιας Δαπάνης (Δ.Δ.) όπου για την Π.Ε. Ιωαννίνων φτάνει, όπως μπορούμε να δούμε και στον Πίνακα 7.1, στο ποσό των 15.693.176,44€ ενώ στις Π.Ε. Πρέβεζας, Άρτας και Θεσπρωτίας το ποσό Δ.Δ. κυμαίνεται στο 1/5 αυτού, 3.849.470,47€, 3.811.788,49€,3.189.792,66€ αντίστοιχα.

Είναι γεγονός όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα πως το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ηπείρου κατοικεί στην περιοχή των Ιωαννίνων, συνεπώς είναι εύλογη μια τέτοια διαφορά. Επιπλέον όσο αφορά το πρόγραμμα ενίσχυσης των τουριστικών επιχειρήσεων, παρατηρούμε έναν υψηλότερο αριθμό προτάσεων σε Πρέβεζα και Ιωάννινα καθότι οι συγκεκριμένες περιοχές έχουν μια συνεχώς αυξανόμενη τουριστική ανάπτυξη την τελευταία τριετία με πολλές προοπτικές ανάπτυξης σε όλους τους κλάδους που συνδέονται με τον τουρισμό.

Αξιοσημείωτος είναι και ο αριθμός των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι παρόλες τις δυσκολίες που παρουσιάζει η οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα, επιχειρούν και χρησιμοποιούν τη δυνατότητα των χρηματοδοτικών ευκαιριών που τους δίνονται μέσω των προγραμμάτων του ΕΠΑνΕΚ.

Ένας ικανοποιητικός αριθμός προτάσεων υποβλήθηκε και εγκρίθηκε και στο πρόγραμμα της Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας σχεδόν στο σύνολο των 8 στρατηγικών τομέων προτεραιότητας Αγροδιατροφής και Βιομηχανίας Τροφίμων, Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες, Υλικά και κατασκευές, Εφοδιαστική Αλυσίδα, Ενέργεια, Περιβάλλον, Τεχνολογίες πληροφορικής και Επικοινωνίας ΤΠΕ και Υγείας- φαρμάκων.

Τέλος οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις θα ωφεληθούν από τη δράση με τις δυνατότητες εκσυγχρονισμού, αγοράς εξοπλισμού και όλων των άλλων επιλέξιμων δαπανών.

Με την ολοκλήρωση αξιολόγησης των προτάσεων και την έκδοση των αποτελεσμάτων των δικαιούχων θα ξεκινήσει η υλοποίηση των έργων με την αποστολή των απαραίτητων δικαιολογητικών στο φορέα διαχείρισης, για την Ήπειρο στη Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Πίνακας 7.1 Αποτελέσματα Δράσεων στην Ήπειρο

	Ενίσχυση Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας	Νεοφύξ Επιχειρηματικότητα	Ενίσχυση Τουριστικών ΜμΕ	Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων	Σύνολο 4 Δράσεων
Ιωάννινα	134 επιχειρήσεις 3.433.011,60€ Δ.Δ.	64 επιχειρήσεις 3.661.460,05€ Δ.Δ.	23 επιχειρήσεις 1.032.318,75€ Δ.Δ.	145 επιχειρήσεις 7.327.067,26€ Δ.Δ.	367 επιχειρήσεις 15.453.857,66€ Δ.Δ.
Πρέβεζα	31 επιχειρήσεις 789.509,53€ Δ.Δ.	9 επιχειρήσεις 506.345,35€ Δ.Δ.	25 επιχειρήσεις 1.298.419,60€	22 επιχειρήσεις 1.246.630,86€	87 επιχειρήσεις 3.840.905,34€ Δ.Δ.
Αρτα	35 επιχειρήσεις 816.156,91€ Δ.Δ.	15 επιχειρήσεις 878.738,92€ Δ.Δ.	4 επιχειρήσεις 258.972,06€ Δ.Δ.	26 επιχειρήσεις 1.761.665,06€ Δ.Δ.	81 επιχειρήσεις 3.715.532,95€ Δ.Δ.
Θεσπρωτία	38 επιχειρήσεις 911.009,82€ Δ.Δ.	11 επιχειρήσεις 638.934,08€ Δ.Δ.	12 επιχειρήσεις 688.585,85€ Δ.Δ.	17 επιχειρήσεις 944.437,94€ Δ.Δ.	78 επιχειρήσεις 3.189.792,66€ Δ.Δ.
Σύνολο επιχειρήσεων	238	99	210	64	613
Σύνολο Δ.Δ.	5.949.687,86€	5.685.478,40€	3.278.296,26€	11.279.801,12€	26.193.263,64€

7.3 Escrow Account - Ανοιχτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός

Στα πλαίσια στήριξης των επιχειρήσεων και των επενδυτικών σχεδίων αυτών τη νέα προγραμματική περίοδο, που διανύουμε, του νέου Εθνικού Στρατηγικού Προγράμματος ΕΣΠΑ 2014-2020, δημιουργήθηκε ο Ανοιχτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός - Escrow Account.

Ο Ανοιχτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός είναι ένας μηχανισμός που εξασφαλίζει στους δικαιούχους προγραμμάτων ΕΣΠΑ πρόσβαση σε ποσό ίσο με την προκαταβολή που δικαιούνται, χωρίς να απαιτείται η υποβολή εγγυητικής επιστολής.

Η σύσταση του Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σχεδιάστηκε με σκοπό την ενίσχυση της ρευστότητας της αγοράς και τη διευκόλυνση των Δικαιούχων. Οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη σύσταση του Λογαριασμού στο Ταμείο ορίστηκαν με την υπ' αριθμό 62550/2016 Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (ΦΕΚ Β 1738).

Η χρήση του Escrow Account από τους Δικαιούχους κρατικών ενισχύσεων δεν είναι υποχρεωτική. Ο κάθε Δικαιούχος δύναται είτε να αξιοποιήσει τον Ανοιχτό Καταπιστευτικό Λογαριασμό, είτε να ακολουθήσει την παραδοσιακή διαδικασία λήψης της προκαταβολής ή και καταβολής της επιχορήγησης. Τα βήματα που απαιτούνται για το άνοιγμα ενός τέτοιου λογαριασμού και ο τρόπος εκταμίευσης της χρηματοδότησης αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα Θ.

Αναλυτικά πληροφορίες λαμβάνουμε από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και στην ιστοσελίδα του ΕΠΑΝΕΚ.⁵²

⁵² <https://www.espa.gr/el/Pages/EscrowAccount.aspx>

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα εργασία έγινε προσπάθεια για μια αναλυτική, περιγραφική παρουσίαση, των Αναπτυξιακών προγραμμάτων και της Στρατηγικής ανάπτυξης που ακολουθήθηκε στην Ελλάδα την Προγραμματική περίοδο 2007-2013 στον τομέα της επιχειρηματικότητας και ειδικότερα στον κλάδο των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και της προοπτικής ανάπτυξής τους μέσω των νέων προγραμμάτων την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Με τη χρήση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων οι επιχειρήσεις της ευρύτερης περιοχής της Περιφέρειας Ηπείρου, ωφελήθηκαν και εκπλήρωσαν τους στόχους της αναπτυξιακής περιφερειακής πολιτικής της Ηπείρου. Ειδικότερα το πρόγραμμα του ΠΕΠ Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου, «Ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης – Τουρισμού – Εμπορίου και υπηρεσιών», ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένο σε όλα τα στάδια (υποβολή, ένταξη, ολοκλήρωση), παρόλο που προκηρύχθηκε εν μέσω της οικονομικής κρίσης, καθότι είχε ιδιαίτερα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) και σαφώς ευνοϊκότερους όρους ένταξης και υλοποίησης.

Εξίσου σημαντικός ήταν ο αριθμός των επιχειρήσεων που εντάχθηκαν και στις δράσεις των άλλων προγραμμάτων. Αξίζει να σημειωθεί πως κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 μέσω των δράσεων που προκηρύχθηκαν, είχαμε ένα σημαντικό αριθμό υπο σύσταση (start up) επιχειρήσεων. Από τα στοιχεία που δόθηκαν προκύπτει πως το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων που επιδοτήθηκαν στην Ήπειρο ήταν υφιστάμενες, οι οποίες εκσυγχρονίστηκαν, αναβαθμίστηκαν και προσαρμόστηκαν στις νέες ανάγκες των πελατών τους. Σημαντικός αριθμός ήταν και οι νέες επιχειρήσεις.

Στη νέα προγραμματική περίοδο 2014 – 2020 και ειδικότερα με το πρόγραμμα ΕΠΕνΕΚ, φαίνεται πως θα προκύψουν ευκαιρίες για υφιστάμενες επιχειρήσεις και για δημιουργία νέων με στόχευση τους 9 τομείς της οικονομίας που αναφέραμε. Παρά τη δύσκολη οικονομική συγκυρία που συνεχίζει να επικρατεί στην Ελλάδα, παρατηρούμε πως υπάρχει μια διάθεση δημιουργίας νέων επιχειρήσεων από νέους πτυχιούχους και άλλους με καινοτόμες ιδέες.

Σύμφωνα με τη γενικότερη βελτίωση υποδομών, υπηρεσιών και της ευκολότερης προσβασιμότητας στη γεωγραφική περιοχή της Ηπείρου, με την αναβάθμιση των αεροδρομίων Ακτίου και Ιωαννίνων, τη σύνδεσή της με την Κεντρική Ελλάδα, μέσω Ιόνιας

Οδού και των συνδέσεών της προς Βορρά με την Εγνατία και προς νότο με την Ολύμπια οδό και το Μωρέα, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα πως με σωστό προγραμματισμό, μεθοδικότητα, χρονοδιάγραμμα, επιχειρηματική ιδέα και αξιοποιώντας τα χρηματοδοτικά εργαλεία των επενδυτικών προγραμμάτων, η Ήπειρος μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης και να φιλοξενήσει νέες επενδύσεις για ακόμη μεγαλύτερη ανάπτυξη στο εγγύς μέλλον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α

Πίνακας αντιστοιχίας της ελληνικής αναπτυξιακής στρατηγικής, και των οριζόντιων πολιτικών και προτάσεων που σχετίζονται με τις ΜμΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΙΣ ΜμΕ	
	Α. Οριζόντιες πολιτικές		Μέτρα πολιτικής
1.	Δημοσιονομική εξυγίανση	X	X
2.	Δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος και διευκόλυνση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	A.3.3.2.α	Παροχή κέντρων εξυπηρέτησης επιχειρήσεων σε πλήρη λειτουργία (“καταστήματα μιας στάσης”) για τις συναλλα- γές μεταξύ επιχειρηματιών και δημοσίου τομέα
		A.3.3.2.β	Αναβάθμιση των κέντρων παροχής υπηρεσιών στις επιχει- ρήσεις ώστε να παρέχουν ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών και συμβουλών (δυνατότητες χρηματοδότησης, εξαγωγές, θέματα εσωτερικής αγοράς, φορολογίας) καθώς και καθο- δήγηση για τους επιχειρηματίες
		A.3.3.3	Μεταρρύθμιση του νομικού και θεσμικού πλαισίου για την αδειοδότηση επενδύσεων και επιχειρήσεων.
		A.3.3.4	Άρση ασαφειών σχετικά με τον χωροταξικό και πολεοδο- μικό σχεδιασμό, και αναθεώρηση της εμπορικής πολεοδο- μίας
		A.3.3.5	Υιοθέτηση των συστάσεων του ΟΟΣΑ σχετικά με τη μείω- ση του διοικητικού φόρτου
		B.1.3.1	Βελτίωση συμβουλευτικών δομών υποστήριξης για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις
		B.1.3.4	Υποστήριξη των δομών προκειμένου να στηριχτούν οι στρατηγικές δικτύωσης, συνέργειες και συνεργασίες.
		Γ.3.2.1	Πρόωθηση ηλεκτρονικών δομών, ιδίως της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.
		Γ.2.3.2	Πρόωθηση απευθείας εταιρικής δικτύωσης για επιχειρήσεις
3.	Εξάλειψη εμποδίων για την είσοδο στην αγορά – ενίσχυση	A.2.3.1	Μείωση της αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς του παρά- νομου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΙΣ ΜμΕ	
	Α. Οριζόντιες πολιτικές		Μέτρα πολιτικής
	ανταγωνισμού και ανταγωνιστικότητας		εμπορίου μέσω αυστηρών ελέγχων στις αποθήκες καθώς και στο δίκτυο πωλήσεων*
		A.2.3.2	Αποτελεσματικότεροι έλεγχοι στα τελωνεία με σαρωτές ακτινών Χ*
		A.2.3.4	Αναβάθμιση τοπικών αγορών ώστε να ανταγωνίζονται ισότιμα με τα πολυκαταστήματα
		A.2.3.5	Αυστηρότεροι έλεγχοι στη διαμόρφωση τιμών με έμφαση στις εντός ομίλου και τριγωνικές συναλλαγές στο σύνολο της οικονομίας
		A.2.3.6	Στενότερη εποπτεία της αγοράς για την αποφυγή ολιγοπω- λιακών καταστάσεων. Ενδυνάμωση του ρόλου του ΗCC προκειμένου α) να ενισχυθεί η εποπτεία της αγοράς και υποστηριχθεί η ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ (τεστ αντα- γωνιστικότητας), και β) να επεκταθεί η άρση των ρυθμι- στικών εμποδίων για την είσοδο στις αγορές σε άλλες πε- ριοχές, πέραν από αυτές που προσδιορίζονται στη μελέτη του ΟΟΣΑ.
4.	Αξιοποίηση δημόσιας περιουσίας - ιδιωτικοποιήσεις	Γ.2.3.5	Έξυπνη ιδιωτικοποίηση και τοποθέτηση υγιών συνθηκών ανταγωνισμού για τα περιφερειακά αεροδρόμια
5.	Διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου - εξωστρέφεια	B.4.3.1	Άμεση λειτουργία της νέας επιχείρησης “Enterprise Greece», προώθηση και στήριξη των εξαγωγικών συνερ- γασιών των ελληνικών ΜμΕ
		B.4.3.2	Στήριξη εξαγωγικών δραστηριοτήτων μέσω προγραμ- μάτων συγχρηματοδότησης, όπως χρηματοδότηση του εμπορίου
		B.4.3.3	Περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών μέσω εξορθο- λογισμού και ψηφιοποίησης των διαδικασιών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΙΣ ΜμΕ	
	Α. Οριζόντιες πολιτικές		Μέτρα πολιτικής
		B.4.3.4	Δημιουργία (μαζί με άλλα κράτη μέλη της ΕΕ) μιας “εικο- νικής πύλης για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων” που θα περιλαμβάνει πληροφορίες για τις ΜμΕ που ενδιαφέρονται να διευρύνουν τις δραστηριότητές τους πέρα από τα σύ- νορα της ΕΕ.
6.	Βελτίωση της φορολογικής πολιτικής	A.1.3.1	Σταθεροποίηση του οικονομικού - φορολογικού πλαισίου
		A.1.3.2	Μείωση φορολογικής επιβάρυνσης για τις ΜμΕ (ΦΠΑ, ειδικοί φόροι κατανάλωσης και τοπικοί φόροι)
		A.1.3.3	Μείωση των ειδικών φόρων κατανάλωσης ενέργειας
		A.1.3.4	Επαναφορά του αφορολόγητου αποθεματικού για τις παραγωγικές ΜμΕ, προσφέροντας έτσι μια εναλλακτική πηγή χρηματοδότησης για επενδύσεις.
		A.1.3.5	Μείωση γραφειοκρατίας και απλούστευση των διαδικασιών για την εφαρμογή του νέου Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας και του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Καθιέρωση εναλλακτικών μεθόδων φορολόγησης για τη μείωση του γραφειοκρατικού φόρτου των επιχειρήσεων
		A.1.3.6	Σωστή στελέχωση της φορολογικής διοίκησης, συχνότεροι και αποτελεσματικότεροι έλεγχοι
		A.1.3.7	Επέκταση ορισμένων ευνοϊκότερων φορολογικών δι- ατάξεων που ισχύουν για μεμονωμένες, προσωπικές και περιορισμένης ευθύνης εταιρείες ώστε να ισχύουν και για ανώνυμες εταιρείες (ΑΕ)
		A.1.3.8	Επέκταση σε ορισμένες εμπορικές επιχειρήσεις της πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις για τους αυτοαπασχολούμενους
7.	Αύξηση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας και την ασφάλεια	B.1.3.3	Καθοδηγητικές δομές υποστήριξης για νέους επιχειρηματίες κατά την έναρξη της επιχείρησης.
8.	Έμφαση στην καινοτομία	B.2.3.1	Βελτίωση της αναπτυξιακής πολιτικής για την προώθηση συνεργατικών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΙΣ ΜμΕ	
	Α. Οριζόντιες πολιτικές		Μέτρα πολιτικής
			σχηματισμών (clusters) και επιχειρηματικών πάρκων
		B.2.3.1	Υποστηρικτικές δομές που θα συνδέουν μικρές επιχειρήσεις με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
		B.2.3.1	Στήριξη της δομής μεταφοράς γνώσης και των υπηρεσιών πληροφόρησης για τις ΜμΕ
9.	Αναδιοργάνωση της δημόσιας διοίκησης και βελτίωση των υπηρεσιών προς τους πολίτες	A.3.3.1	Απλοποίηση διαδικασιών που σχετίζονται με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, σε κάθε υπουργείο.
		Γ.2.3.3	Προώθηση πιστοποιημένων ηλεκτρονικών πληρωμών μεταξύ του δημόσιου τομέα και των επιχειρήσεων
10.	Επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο	B.1.3.2	Συμβουλευτικές δράσεις (μη-τυπική εκπαίδευση) για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ιδίως για τους νέους απόφοιτους τεχνικής εκπαίδευσης
		B.3.3.1	Ανάπτυξη απλών, συνοπτικών και περιεκτικών επαγγελματικών προφίλ για να διευκολυνθεί ο σχεδιασμός προγραμμάτων κατάρτισης
		B.3.3.2	Βελτίωση του νομικού και θεσμικού πλαισίου πιστοποίησης επαγγελματικών προσόντων
		B.3.3.3	Βελτίωση της εκπαίδευσης και της μάθησης στις επιχειρήσεις. Προώθηση της σύνδεσης της πρακτικής άσκησης με μικρές επιχειρήσεις
		B.3.3.4	Δράσεις για τη βελτίωση και τη διευκόλυνση της διάδοσης της ηλεκτρονικής μάθησης και των ανοιχτών πηγών μάθησης
11.	Καταπολέμηση της διαφθοράς, ενίσχυση της αξιοπιστίας και της διαφάνειας	A.2.3.1	Μείωση της αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς του παρά- νομου εμπορίου μέσω αυστηρών ελέγχων στις αποθήκες καθώς και στο δίκτυο πωλήσεων*
		A.2.3.2	Αποτελεσματικότεροι έλεγχοι στα τελωνεία με σαρωτές ακτινών Χ*
12.	Επιτάχυνση και βελτίωση του δικαστικού συστήματος	X	X
13.	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής	Γ.1.3.1	Πάγωμα, κεφαλαιοποίηση και μετατροπή των οφειλών κοινωνικής ασφάλισης
		Γ.1.3.2	Επανεξέταση της κατάστασης των “σε

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΙΣ ΜμΕ	
	Α. Οριζόντιες πολιτικές		Μέτρα πολιτικής
			κρίση” οφειλετών.
		Γ.1.3.3	Διεύρυνση της ασφαλιστικής βάσης και βελτίωση του νο-μικού πλαισίου, ιδίως ορισμένων κοινωνικών και εισοδηματικών περιορισμών
		Γ.1.3.4	Ελευθερία επιλογής χαμηλότερης ασφαλιστικής κατηγορίας
		Γ.1.3.5	Εφαρμογή της αρχής της καθολικής κάλυψης της υγείας για επαγγελματίες μετά τη λύση της επιχείρησής τους
	Β. Πολιτικές χρηματοδότησης	Γ.3.3.1	Διασφάλιση καλύτερης καθοδήγησης και, ενδεχομένως, εξέταση ανακατανομής των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και να στηριχτούν οι ΜμΕ
		Γ.3.3.2	Καλύτερος σχεδιασμός χρηματοδοτικών μέσων μέσω της χρήσης των κονδυλίων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών των ΜμΕ. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ανανεούμενος χαρακτήρας των πόρων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία
		Γ.3.3.3	Υιοθέτηση καλύτερου νομικού πλαισίου για την αναδιάρθρωση των δανείων των επιχειρήσεων
		Γ.3.3.4	Κατάργηση και απλοποίηση όλων των επικαλυπτόμενων ή ανταγωνιστικών προγραμμάτων
		Γ.3.3.5	Μείωση της γραφειοκρατίας με απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών
		Γ.3.3.6	Τοποθέτηση μιας διαφανούς, σαφούς, αποτελεσματικής και συνεχούς δομής διακυβέρνησης για το σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την κατανομή των μέτρων οικονομικής στήριξης
		Γ.3.3.7	Βελτίωση της πρόσβασης στην πληροφορία σχετικά με όλα τα διαθέσιμα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, ιδίως μέσω της βελτίωσης της πύλης ΕΣΠΑ.gr, ήδη διαθέσιμης στο Υπουργείο Ανάπτυξης
		Γ.3.3.8	Ανάπτυξη ορισμένων συγκεκριμένων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΙΣ ΜμΕ	
	Α. Οριζόντιες πολιτικές		Μέτρα πολιτικής
			δομών στήριξης (κέντρα πληροφόρησης με συμβούλους, προπονητές, επιχειρηματικούς «φύλακες-Αγγέλους») προκειμένου να καθοδηγούνται οι επιχειρηματίες
		Γ.3.3.9	Διασφάλιση της αποτελεσματικής δρομολόγησης του Ιδρύματος για την Ανάπτυξη (επενδυτικό ταμείο IfG), ιδίως τα παράθυρα χρέους και ιδίων κεφαλαίων
		Γ.3.3.10	Ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων χρηματοδότησης – υποδομές (π.χ. χρηματοδότηση αρχικής ώθησης (seed funding), διαδικτυακή μικροχρηματοδότηση (crowd funding), δάνεια μεταξύ ιδιωτών
		Γ.3.3.11 ^α	Όσον αφορά τη χρηματοδότηση μέσω των κονδυλίων της ΕΕ, άμεσα διαθέσιμων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η πρόταση είναι να δοθεί προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης
		Γ.3.3.11β	Ενίσχυση της ροής των πληροφοριών από ευρωπαϊκό σε εθνικό επίπεδο
		Γ.3.3.11γ	Δημιουργία νέων ή στήριξη υπαρχουσών δομών (π.χ. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιχειρήσεων) για την περαιτέρω ενθάρρυνση των δραστηριοτήτων των ΜμΕ

Σημ: *πρόταση που καλύπτεται από δύο οριζόντιες πολιτικές: «Εξάλειψη εμποδίων για την είσοδο στην αγορά – ενίσχυση ανταγωνισμού και ανταγωνιστικότητας» και «Καταπολέμηση της διαφθοράς και ενίσχυση της αξιοπιστίας και της διαφάνειας»

Παράρτημα Β

Γενικές αναπτυξιακές προτεραιότητες/στόχοι της Ηπείρου:

- Ενίσχυση της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας και καινοτομικής ικανότητας
- Βελτίωση προσπελασιμότητας υποδομών και υπηρεσιών
- Αειφορική διαχείριση φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος – Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών
- Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο
- Ανάδειξη τουριστικής και πολιτιστικής ταυτότητας Ηπείρου
- Ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής συνοχής και ισόρροπη ανάπτυξη
- Προώθηση της ψηφιακής σύγκλισης και εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης
- Προώθηση της συνεργασίας και των δικτύων μεταξύ χωρών και Περιφερειών

Παράρτημα Γ

Φορέας Διαχείρισης των επενδυτικών Προγραμμάτων

ΕΦΕΠΑΕ

Ο Ενδιάμεσος Φορέας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα – ΕΦΕΠΑΕ είναι Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, με αντικείμενο τη Διαχείριση Κρατικών Ενισχύσεων. Ο στόχος της εταιρείας ΕΦΕΠΑΕ είναι η παροχή προς την εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών διαχείρισης Δράσεων Ενισχύσεων του εκάστοτε Επιχειρησιακού Προγράμματος .

Ο ΕΦΕΠΑΕ ιδρύθηκε από τις παρακάτω εταιρείες – ενδιάμεσους φορείς του Γ'Κ.Π.Σ., που είναι και εταίροι του:

- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΕΛ.ΑΝ.ΕΤ.), με έδρα την Αθήνα
- ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ – ΗΠΕΙΡΟΥ – ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ), με έδρα την Πάτρα.
- ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (Κ.Ε.Π.Α. – ΑΝ.Ε.Μ.), με έδρα την Θεσσαλονίκη
- ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΜΕ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ (ΔΕΣΜ-ΟΣ), με έδρα την Κομοτηνή
- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (ΑΝ.ΔΙΑ), με έδρα την Λαμία
- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Α.Ε.Δ.Ε.Π.), με έδρα τον Βόλο.
- ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΡΗΤΗΣ (ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΡΗΤΗΣ), με έδρα το Ηράκλειο.

Οι εταιρείες αυτές έχουν πολυετή εμπειρία Διαχείρισης, κυρίως, Δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων. Στο Μετοχικό Κεφάλαιο ή/και στη Διοίκηση των εταίρων του ΕΦΕΠΑΕ, συμμετέχουν οι περισσότερες συλλογικές επιχειρηματικές οργανώσεις, καλύπτοντας το σύνολο της χώρας και όλους τους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας .

Ο στόχος της εταιρείας ΕΦΕΠΑΕ είναι η παροχή προς την εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή (π.χ. Υπουργείο Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητα – Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠΑΝ ΙΙ) υψηλής ποιότητας υπηρεσιών διαχείρισης Δράσεων Ενισχύσεων του εκάστοτε Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Σήμερα ο φορέας διαχειρίζεται Δράσεις Κρατικών Ενισχύσεων εκτιμώμενου συνολικού προϋπολογισμού περίπου 3 δις €, σχετιζόμενες με ίδρυση νέων επιχειρήσεων ή εκσυγχρονισμό και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, ή αύξηση εξωστρέφειας επιχειρήσεων, κυρίως ΜΜΕ, στους κάτωθι τομείς: Μεταποίηση, Εμπόριο, Υπηρεσίες, Τουρισμός, Κατάρτιση φυσικών προσώπων.

Οι ενέργειες του ΕΦΕΠΑΕ, στο πλαίσιο του έργου του, καλύπτουν όλα τα στάδια διαχείρισης κρατικών ενισχύσεων, όπως συμβολή στη δημιουργία του οδηγού του

προγράμματος, ευρεία δημοσιοποίηση και ενημέρωση του κοινού, παραλαβή των προτάσεων, εξέταση, αξιολόγηση, πιστοποίηση και πληρωμή των έργων, ολοκλήρωση και παραλαβή αυτών.

Ο στόχος του ΕΦΕΠΑΕ επιτυγχάνεται με την υλοποίηση του συνόλου ή μέρους των παρακάτω ενεργειών από τους επτά εταίρους του:

1. Ευρεία δημοσιοποίηση των προκηρύξεων και ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων – επιχειρήσεων, μέσω δημοσίευσης των προκηρύξεων στον Τύπο, ηλεκτρονικής ενημέρωσης των ενδιαφερομένων και διενέργειας ενημερωτικών ημερίδων.
2. Ηλεκτρονική παραλαβή (μέσω διαδικτύου) των προτάσεων των υποψηφίων, καθώς και παραλαβή της έντυπης μορφής αυτών.
3. Αξιολόγηση των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων, σύμφωνα με τα οριζόμενα, στις αποφάσεις εκχώρησης των πράξεων, στους οδηγούς εφαρμογής των ενισχύσεων και στα ισχύοντα θεσμικά και κανονιστικά κείμενα.

Βασικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας αξιολόγησης που χρησιμοποιήθηκαν ήταν η συγκρότηση καταλόγων εμπειρογνομόνων (Μητρώου) μετά από δημοσιότητα, οι οποίοι θα χρησιμοποιηθούν στη διαδικασία αξιολόγησης.

Ηλεκτρονική αξιολόγηση, με διαδικασίες που εξασφαλίζουν τη διαφανή και αντικειμενική κρίση και εποπτεύονται από την αναθέτουσα αρχή.

Συγκρότηση των Γνωμοδοτικών Επιτροπών (ΓΕ), στις οποίες παραπεμπόταν το έργο των αξιολογητών, και οι οποίες είχαν ως αντικείμενο τον έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας του έργου τους και την οριστικοποίηση της σειράς βαθμολογικής κατάταξης των επιχειρήσεων.

Υποστήριξη της λειτουργίας των Γνωμοδοτικών Επιτροπών, ώστε να διασφαλίζονται κάθε φορά η αντικειμενική κρίση, η διαφάνεια και η σαφής και τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των γνωμοδοτήσεών τους. Διαβίβαση της εισήγησης και των πρακτικών της Γνωμοδοτικής Επιτροπής προς την αρμόδια, για την έκδοση απόφασης, υπηρεσία του Δημοσίου. Ευρεία δημοσιοποίηση της εγκριτικής απόφασης και των επιμέρους αποφάσεων ένταξης των πράξεων και ενημέρωση όλων των δυνητικών δικαιούχων που υπέβαλαν επενδυτική πρόταση.

Άμεση καταχώρηση στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων του ΥΠΟΙΟ όλων των αναγκαίων δεδομένων που αντιστοιχούν σε διαχειριστικές κινήσεις έκδοσης προκήρυξης, παραλαβής προτάσεων, αξιολόγησης προτάσεων, αποφάσεων ένταξης έργων στο πρόγραμμα και τροποποιήσεών τους.

Υπογραφή των συμβάσεων με τους δικαιούχους, όπου απαιτείται η υπογραφή σύμβασης, καθώς και παρακολούθηση, έλεγχος και πιστοποίηση (επαλήθευση) της πορείας υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των έργων των δικαιούχων.

Αναζήτηση και εξασφάλιση των πόρων της Δημόσιας χρηματοδότησης, είτε μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), είτε δια της μεθόδου προχρηματοδότησης του προγράμματος.

Πληρωμή των δικαιούχων των δράσεων που διαχειρίζεται. Ομαλή ροή της δημόσιας χρηματοδότησης προς αυτούς με τρόπο διαφανή και αντικειμενικό. Συνεχής παρακολούθηση

των έργων των δικαιούχων και παροχή υποστήριξης προς αυτούς, με στόχο την έγκαιρη και κανονική ολοκλήρωση των έργων αυτών.

Παραλαβή των έργων των δικαιούχων. Καταχώρηση στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων των δελτίων διαχείρισης που προβλέπονται από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ και αντιστοιχούν σε διαχειριστικές κινήσεις ένταξης πράξεων, πιστοποίησης έργων, πληρωμών δικαιούχων, παραλαβής έργων, αντιλογισμού δαπανών όπου απαιτείται, δημοσιονομικών διορθώσεων.

Παρακολούθηση της λειτουργίας των επενδυτικών έργων μετά την ολοκλήρωσή τους για το απαιτούμενο από τους κανονισμούς χρονικό διάστημα.

Διατύπωση γνώμης για το περιεχόμενο των προκηρύξεων των πράξεων που διαχειρίζεται πριν και μετά την έκδοση των προκηρύξεων, καθώς και για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου που καλείται να εφαρμόσει. Εκπόνηση και υποβολή προς έγκριση από την Αναθέτουσα Αρχή, εγχειριδίων διαχείρισης και ελέγχου πράξεων.

Παράρτημα Δ

Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δυτικής Ελλάδος – Πελοποννήσου - Ηπείρου & Ιονίων Νήσων

Η Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δυτικής Ελλάδος – Πελοποννήσου - Ηπείρου & Ιονίων Νήσων ιδρύθηκε το 1996 και λειτουργεί έκτοτε ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ), έχοντας διαχειριστεί με επιτυχία δράσεις του Β' και Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ).

Συνοπτικά να αναφέρουμε πως οι Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ), ασκούν συγκεκριμένα καθήκοντα διαχείρισης έργων κρατικών ενισχύσεων, όπως αυτά αναλύθηκαν σε προηγούμενη ενότητα, υπό την επίβλεψη και εποπτεία της αρμόδιας κρατικής υπηρεσίας, μετά από εκχώρηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων.

Από το 2009, ως ένας από τους εταίρους του ΕΦΕΠΑΕ (Ενδιάμεσος Φορέας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επιχειρηματικότητα – Ανταγωνιστικότητα), διαχειρίζεται δράσεις Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, όπως είναι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επιχειρηματικότητα – Ανταγωνιστικότητα (ΕΠΑΕ ή ΕΠΑΝ ΙΙ) και το Εθνικό Αποθεματικό Αποβλέπων, με χωρική αρμοδιότητα τις Περιφέρειες της Δυτικής Ελλάδος, της Πελοποννήσου, της Ηπείρου και των Ιονίων Νήσων, ενώ από τις αρχές του 2013 ανέλαβε, επίσης ως εταίρος του ΕΦΕΠΑΕ, τη διαχείριση της 2ης Δράσης ΕΣΠΑ (Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα) για τις παραπάνω περιφέρειες.⁵³ Εταίροι της Διαχειριστικής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων είναι τα Επιμελητήρια της γεωγραφικής περιοχής που καλύπτει.

Τα έργα που χειρίστηκε ο φορέας για την περίοδο 2007-2013 για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ ΙΙ) ήταν τα κάτωθι:

Εξωστρέφεια - Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων

Εξωστρέφεια - Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων ΙΙ

Εναλλακτικός Τουρισμός

Πράσινη Επιχείρηση 2010

Πράσινος Τουρισμός

Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα

Μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε Β.Ε.ΠΕ. και Επιχειρηματικά Πάρκα

Χερσαίες Οδικές Μεταφορές

Ένδυση – υπόδηση

Μεταποίηση στις Νέες Συνθήκες

Ενίσχυση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας

Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας νέων

⁵³ <https://www.diaxeiristiki.gr/index.php/blog/skopos-2>

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων Δράση 1- Δράση 2
Γυναικεία Απασχόληση
Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΕΠ Ενίσχυση Μ.Μ.Ε.

Παράρτημα Ε

Προϋποθέσεις ένταξης στο Πρόγραμμα «Ενίσχυση της Αυτοαπασχόλησης Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης»

Ανεργοί πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ, κατά την υποβολή της αίτησης. Φυσικά πρόσωπα πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι, κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της Πρόσκλησης, ασκούν συναφή με την ειδικότητά τους επαγγελματική δραστηριότητα και δεν έχουν σχέση μισθωτής εργασίας, ούτε λαμβάνουν σύνταξη γήρατος.

Επιδοτούνται για τη δημιουργία, οργάνωση, υποστήριξη και λειτουργία νέου ή υφιστάμενου αυτοτελούς επαγγελματικού χώρου συναφούς με την ειδικότητά τους.

Επιδοτούνται με :

5.000 ευρώ έως 25.000 ευρώ στην περίπτωση ενός ατόμου που ανοίγει ατομική επιχείρηση έως 40.000 ευρώ για συνεργατικά σχήματα δύο ατόμων.

έως 50.000 ευρώ για συνεργασίες τριών ή περισσότερων ατόμων.

Η χρηματοδότηση καλύπτει το 100% των επιλέξιμων δαπανών.

I. Εισοδηματικά κριτήρια

Σε περίπτωση υποβολής φορολογικής δήλωσης ατομικά, το ατομικό εισόδημα του ενδιαφερόμενου κατά το έτος 2015 θα πρέπει να είναι ≤ 20.000 ευρώ.

Σε περίπτωση οικογένειας το οικογενειακό εισόδημα κατά το έτος 2015 θα πρέπει να είναι ≤ 35.000 ευρώ.

II. Επιδότηση από προγράμματα στο παρελθόν

Ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να μην έχει ενταχθεί σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από την 1.01.2012 μέχρι και την μέχρι και την ημερομηνία υποβολή της αίτησης. Εξαιρείται η συμμετοχή σε δράσεις κατάρτισης.

Παράρτημα ΣΤ

Προϋποθέσεις ένταξης στο Πρόγραμμα «Νεοφυής Επιχειρηματικότητα»

Στο πρόγραμμα αυτό μπορούν να συμμετέχουν

- Ανεργοί εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ κατά την υποβολή της αίτησης.
- Ατομικοί επιχειρηματίες παροχής υπηρεσιών οι οποίοι είναι ενεργοί επιτηδευματίες χωρίς να έχουν σχέση μισθωτής εργασίας και δεν λαμβάνουν σύνταξη γήρατος κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης.

Το πρόγραμμα αφορά στην ίδρυση νέας καινοτόμου επιχείρησης.

Επιδοτούνται για τη σύσταση επιχείρησης στους 8 στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας:

- Αγροδιατροφή / Βιομηχανία Τροφίμων
- Πολιτιστικές & Δημιουργικές Βιομηχανίες (ΠΔΒ)
- Υλικά / Κατασκευές
- Εφοδιαστική Αλυσίδα
- Ενέργεια
- Περιβάλλον
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας ΤΠΕ
- Υγεία-Φάρμακα

Επιδοτούνται με ποσό από 15.000 ευρώ έως και 60.000 ευρώ

Επιλέξιμη εταιρική μορφή: Ε.Π.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε., Ι.Κ.Ε., Συνεταιριστική Επιχείρηση καθώς και Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ). Η ατομική επιχείρηση είναι επιλέξιμη εταιρική μορφή μόνο για τη κατηγορία των ανέργων. Η Α.Ε δεν είναι επιλέξιμη εταιρική μορφή για τη δράση.

Επιλέξιμες δαπάνες

Λειτουργικά (ενοίκια επαγγελματικού χώρου, δαπάνες ηλεκτρισμού, δαπάνες επαγγελματικής τηλεφωνίας, δαπάνες φιλοξενίας σε θερμοκοιτίδες κ.α)

Δαπάνες για αμοιβές τρίτων (νομική, λογιστική υποστήριξη, κ.α

Υπηρεσίες θερμοκοιτίδας

Δαπάνες προβολής, δικτύωσης και συμμετοχής σε εκθέσεις.

Αποσβέσεις παγίων / Χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού

Αγορά / Χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού / Διαμόρφωση εσωτερικού χώρου μικρής κλίμακας (με εφαρμογή της ρήτρας από το ΕΤΠΑ)

Προμήθεια αναλωσίμων

Ασφαλιστικές εισφορές δικαιούχου (επιχειρηματία / εταίρων)

Μισθολογικό κόστος για νέα/ες θέση/εις μέχρι τη συμπλήρωση 2 ΕΜΕ
Δαπάνες προετοιμασίας, υποβολής, κατοχύρωσης ή ανανέωσης για αναγνωρισμένο τίτλο
βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας
Επιλέξιμότητα δαπανών

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που πραγματοποιούνται από την ημερομηνία έναρξης της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, δηλαδή από τις 17 Μαρτίου 2016. Η χρηματοδότηση καλύπτει το 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής

Επιδότηση από προγράμματα στο παρελθόν: Ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να μην έχει ενταχθεί σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από την 1.01.2012 μέχρι και την μέχρι και την ημερομηνία υποβολή της αίτησης. Εξαιρείται η συμμετοχή σε δράσεις κατάρτισης.

Ο δικαιούχος/οι εταίροι του επιχειρηματικού σχεδίου μπορούν να συμμετέχουν με μια ΜΟΝΟ αίτηση χρηματοδότησης επιχειρηματικού σχεδίου σε μία ΜΟΝΟ από τις τέσσερις (4) δράσεις που προκηρύχθηκαν στις 11/02/2016 στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Πως υποβάλλω αίτηση χρηματοδότησης

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται ΜΟΝΟ ηλεκτρονικά μέσω του δικτυακού τόπου (ιστοσελίδα), www.ependyseis.gr

Παράρτημα Ζ

Προϋποθέσεις ένταξης στο Πρόγραμμα «Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Αφορά υφιστάμενες & νέες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

1.α. Υφιστάμενες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους 8 στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας και τηρούν βιβλία Β' και Γ' κατηγορίας, οι οποίες μέχρι 31.12.2015 έχουν κλεισμένες δύο ή περισσότερες διαχειριστικές χρήσεις ή

β. Νέες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους 8 στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας και δεν εμπίπτουν στην ως άνω κατηγορία των υφιστάμενων και έχουν συσταθεί μέχρι 31.12.2015.

Επιδοτούνται για επενδυτικά σχέδια από 15.000 ευρώ έως 200.000 ευρώ με την προϋπόθεση να μην υπερβαίνει τον συνολικό κύκλο εργασιών του 2015.

Η χρηματοδότηση καλύπτει το 40% των επιλέξιμων δαπανών και προσαυξάνεται κατά 10%, φτάνοντας στο 50% στην περίπτωση πρόσληψης νέου προσωπικού.

2. Διαθέτουν μέχρι 31/12/2015 δραστηριότητα σε έναν τουλάχιστον επιλέξιμο ΚΑΔ και

Διαθέτουν κατά την έγκριση του επενδυτικού σχεδίου τον ΚΑΔ που αφορά στο επενδυτικό σχέδιο, εφόσον αυτός είναι διαφορετικός από τον/ους ΚΑΔ, στους οποίους ήδη δραστηριοποιείται η επιχείρηση.

Παράρτημα Η

Προϋποθέσεις ένταξης στο Πρόγραμμα «Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών»

Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετέχουν

- Υφιστάμενες & νέες πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό.
- Υφιστάμενες επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' και Γ' κατηγορίας, οι οποίες μέχρι 31.12.2015 έχουν κλεισμένες δύο ή περισσότερες διαχειριστικές χρήσεις
Νέες επιχειρήσεις που δεν emπίπτουν στην ως άνω κατηγορία των υφιστάμενων και έχουν συσταθεί μέχρι 31.12.2015.
Επιδοτούνται για επενδυτικά σχέδια ύψους από 15.000 ευρώ έως 150.000 ευρώ με την προϋπόθεση να μην υπερβαίνουν τον συνολικό κύκλο εργασιών του 2015.

Η χρηματοδότηση καλύπτει το 40% των επιλέξιμων δαπανών και προσαυξάνεται κατά 10%, φτάνοντας στο 50% στην περίπτωση πρόσληψης νέου προσωπικού.

Επιδοτούνται για:

- Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος, Μηχανήματα – Εξοπλισμός
- Εξοπλισμό και Εγκαταστάσεις προστασίας περιβάλλοντος & εξοικονόμησης ενέργειας & ύδατος
- Ανάπτυξη & Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας & περιβαλλοντικής διαχείρισης
- Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (υφιστάμενου ή/και νέου προσωπικού)
- Λογισμικά και Υπηρεσίες Λογισμικού
- Μεταφορικά Μέσα επαγγελματικής χρήσης, είτε μικτής/πολλαπλής χρήσης, τουλάχιστον εννέα (9) θέσεων
- Παρακολούθηση υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου
- Μελέτες/έρευνες αγοράς
- Προβολή – Προώθηση

Οι δαπάνες θα είναι επιλέξιμες ΜΟΝΟ εφόσον πραγματοποιηθούν μετά τις 11.02.2016 ημερομηνία δημοσιοποίησης της πρόσκλησης, εκτός από τις δαπάνες παροχής υπηρεσιών παρακολούθησης, υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου, οι οποίες είναι επιλέξιμες από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.

Βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής

- Σε επιχειρήσεις με τρεις ή περισσότερες χρήσεις, απαιτείται η επιχείρηση να απασχολεί κατά μ.ο. την τριετία 2013-2015 τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας.
- Σε επιχειρήσεις με δύο χρήσεις απαιτείται, κατά μ.ο. την διετία 2014-2015 τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας.
- Σε επιχειρήσεις με μία κλεισμένη χρήση, απαιτείται κατ'Α αναλογία η επιχείρηση να απασχολεί κατά το έτος 2015 τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας.
- Σε περίπτωση που μια επιχείρηση έχει λιγότερο από ένα έτος λειτουργίας, απαιτείται να απασχολεί τουλάχιστον μισή (0,5) ΕΜΕ για το διάστημα λειτουργίας της.
- Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση από προηγούμενο πρόγραμμα θα πρέπει, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή την δράση, να μην υπερβαίνει το ποσό των 200.000 ευρώ μέσα στην τριετία (τρέχον ημερολογιακό έτος και τα δύο προηγούμενα έτη).

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται ΜΟΝΟ ηλεκτρονικά μέσω του δικτυακού τόπου (ιστοσελίδα), www.ependyseis.gr

Παράρτημα Θ

Άνοιγμα καταπιστευτικού λογαριασμού και εκταμίευση της χρηματοδότησης σε 3 βήματα

Βήμα 1: Με την υπογραφή της εγκριτικής απόφασης υπαγωγής ενός Δικαιούχου σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα, ενεργοποιούνται και οι διαδικασίες χρήσης του Escrow Account. Ειδικότερα, μετά από αίτημα του επενδυτή/Δικαιούχου, στο οποίο θα δηλώνει τη βούλησή του για χρήση του escrow και τη δήλωση προσχώρησης στη σύμβαση, δημιουργείται στον Escrow Account, που αφορά τη δράση στην οποία έχει ενταχθεί, υπο-λογαριασμός/μερίδα στο όνομά του.

Βήμα 2: Για την αποδέσμευση της χρηματοδότησης, ο Δικαιούχος, αφού πρώτα έχει ολοκληρώσει ένα μέρος του επενδυτικού σχεδίου (καθορίζεται από τον εκάστοτε Οδηγό Εφαρμογής του χρηματοδοτικού προγράμματος), θα πρέπει να υποβάλει στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) αίτημα επαλήθευσης - καταβολής των δαπανών του, συνυποβάλλοντας τα μερικώς εξοφλημένα τιμολόγια και τυχόν ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής. Το μη εξοφλημένο ποσό των τιμολογίων θα καταβληθεί στη συνέχεια από τον Ανοικτό Καταπιστευτικό Λογαριασμό.

Όσον αφορά τις Δράσεις στις οποίες το ύψος της επιδότησης ανέρχεται στο 100% ("Νεοφυής Επιχειρηματικότητα", "Ενίσχυση της Αυτοαπασχόλησης Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης"), τα τιμολόγια θα είναι μερικώς εξοφλημένα ως προς τη μη επιλέξιμη δαπάνη (π.χ. ΦΠΑ). Σε κάθε περίπτωση, ο Δικαιούχος θα πρέπει να έχει ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα.

Βήμα 3: Μετά από έλεγχο των προσκομισθέντων δικαιολογητικών από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης - ΕΦΕΠΑΕ, δίνεται εντολή στο Ταμείο να αποδεσμεύσει - εκταμιεύσει από τον λογαριασμό του Δικαιούχου συγκεκριμένο ποσό υπέρ κάθε παρόχου - προμηθευτή του Δικαιούχου για λογαριασμό του και μέχρι το ανώτατο ύψος της δημόσιας δαπάνης. Τα χρήματα, δηλαδή, δεν πιστώνονται στον Δικαιούχο, αλλά απ' ευθείας στους προμηθευτές του.

Στη συνέχεια, η εντολή αποστέλλεται σε ηλεκτρονική μορφή ψηφιακά υπογεγραμμένη από τον ΕΦΕΠΑΕ στο Ταμείο, που εκτελεί τις πληρωμές, καταβάλλοντας άμεσα τα σχετικά ποσά στους λογαριασμούς, που τηρούν οι πάροχοι - προμηθευτές του Δικαιούχου σε πιστωτικά ιδρύματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού
<http://2007-2013.espa.gr/el/Pages/staticWhatIsESPA.aspx>
- ΕΣΠΑ 2014-2020, Ευρετήριο όρων, Διαθέσιμο στο:
<https://www.espa.gr/el/Pages/DictionaryFS.aspx?item=397>
- ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών - Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης, ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2007
http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_260107.pdf
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014 – 2020 (ΕΠΑνΕΚ)
<http://www.antagonistikotita.gr/epanek/>
- «Η διαβούλευση για την κατάρτιση του ΕΣΠΑ και των ΕΠ σε εθνικό επίπεδο», Κεφ.1.1, σελ.44
Διαθέσιμο στο: https://2007-2013.espa.gr/elibrary/Eggrafo_ESPA_el.pdf
- Communication from the Commission to the spring European Council: Time to move up a gear, Brussels, 25.1.2006, ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 12ης Ιουλίου 2005 σχετικά με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών και της Κοινότητας (2005-2008) (2005/601/ΕΚ), ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 12ης Ιουλίου 2005 για τις κατευθυντήριες γραμμές των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών (2005/600/ΕΚ).
- The new programming period 2007-2013. Methodological working documents. Working Document No.3.
The verification of additionality for the Convergence objective.
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd3_additionality_en.pdf
- ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Κείμενο Πολιτικής, 2014
Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων
http://www.gsevee.gr/press/mme_gr.pdf
- The New Programming Period, 2007-2013: Methodological Working Papers. Working Paper no. 2. INDICATORS FOR MONITORING AND EVALUATION: A PRACTICAL GUIDE
https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/updated_eff_workingpaper_on_indicators_en.pdf
- Ευρωπαϊκή πύλη για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/erdf
- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, ΑΘΗΝΑ, Ιανουάριος 2007
«Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013», παραγραφος 4.2 Γενικός στόχος 2: Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και η αύξηση της παραγωγικότητας σελ. 44
- 1ο σχέδιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ηπείρου 2007-2013: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, Ιούλιος 2006

- ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-2013, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών / Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης
Κεφάλαιο Μηχανισμοί Εφαρμογής, σελ. 8 ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2007
http://www.hellaskps.gr/programper4/files/NSRF_VERSION_GR_SFC_260107.pdf
- European Commission,
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2013/greece_en.pdf
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ, ΕΛΛΑΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ, Απρίλιος- Ιούνιος 2017, Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και Περιφέρεια. Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών ,2011
- Γενικός Κανονισμός των Ταμείων, Άρθρα 11 και 28.1,
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32013R1303>
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
«Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013», ΑΘΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2007 παραγραφος 4.2 Γενικός στόχος 5 : Η ενίσχυση της Έρευνας, Τεχνολογίας και η προώθηση της Καινοτομίας σε όλους τους κλάδους ως βασικό παράγοντα αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας και μετάβασης στην οικονομία της γνώσης
- ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ «ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»,
http://epan2.antagonistikotita.gr/uploads/Programme_Acknowledgement%20of%20receipt_2014GR16M2OP001_2_0_el.pdf
- ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «Προκήρυξη για την ενίσχυση Μ.Μ.Ε. που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης – Τουρισμού – Εμπορίου – Υπηρεσιών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007 - 2013»
https://diaxeiristiki.gr/images/pep/Odigos%20Ylopoiisis%20MME%204th%20Edition%2008_04_2014.pdf
- Περιφέρεια Ηπείρου, Προγράμματα
http://www.php.gov.gr/programs/eu_programs/ics.html
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ηπείρου, Σεπτέμβριος 2011
http://www.php.gov.gr/docs/Stratigikos_Shediasmos.pdf
- Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ηπείρου & Ιονίων Νήσων <https://www.diaxeiristiki.gr>